

Văn minh lễ hội

Hà Nội vào xuân

Hà Nội - mảnh đất nghìn năm văn hiến đã trải qua biết bao thăng trầm lịch sử. Mùa xuân và những lễ hội mùa xuân càng khiến Hà Nội thêm đẹp, thêm tươi tắn và rạng ngời. Với 1.206 lễ hội trải dài trong năm, trong đó tập trung chủ yếu vào mùa xuân, Hà Nội là một trong những địa phương có nhiều lễ hội nhất cả nước.

Mùa lễ hội giàu bản sắc và lành mạnh

Sau Tết Nguyên đán sẽ là thời điểm các lễ hội xuân trên địa bàn Hà Nội tung bừng khai hội. Vì thế, từ ngày 9/1/2023, Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội đã ban hành kế hoạch quản lý và tổ chức lễ hội trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2023. Sở đề nghị Ban Tổ chức lễ hội không tổ chức tốn kém, lãng phí; không lợi dụng lễ hội để trục lợi. Ban Tổ chức lễ hội cần nghiêm cấm các hoạt động mê tín, dị đoan như: bói toán, xóc thẻ; tàng trữ, buôn bán, sử dụng văn hóa phẩm cấm lưu hành; tổ chức trò chơi có tính chất cá cược, đánh bạc dưới mọi hình thức; hoạt động đồi tiên có chênh lệch giá trong khu vực lễ hội. Trong khu vực bảo vệ một của di tích lịch sử - văn hóa, Ban Tổ chức cần nghiêm cấm tổ chức các hoạt động dịch vụ. Khu vực lễ hội không quảng cáo bằng loa, đài gây tiếng ồn quá mức quy định...

Mùa xuân là mùa của lễ hội và riêng Hà Nội có 1.206 lễ hội trải dài trong năm, trong đó tập trung chủ yếu vào mùa xuân. Đơn cử có thể kể đến như lễ hội Gò Đống Đa diễn ra vào ngày 26/1 (tức mùng 5 tháng Giêng âm lịch) - một trong những lễ hội tổ chức sớm nhất thu hút sự tham gia của đông đảo người dân Hà Nội và du khách thập phương. Năm nay, quận Đống Đa tổ chức lễ hội kỷ niệm 234 năm Chiến thắng Ngọc Hồi - Đống Đa, qua đó không chỉ bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa dân tộc, mà còn tôn vinh tinh thần yêu nước, ý chí độc lập tự chủ, tự cường, khát vọng hòa bình của dân tộc. Phần lễ diễn ra với lễ dâng hương, tế lễ của các đoàn tế lễ địa phương, lễ rước kiệu, lễ dâng hoa, dâng hương tại tượng đài và đền thờ Hoàng đế Quang Trung. Phần hội có các tiết mục biểu diễn nghệ thuật và trò chơi dân gian...

Lễ hội đền Hai Bà Trưng huyện Mê Linh năm 2023 gắn với lễ kỷ niệm 1983 năm khởi nghĩa Hai Bà Trưng là một trong

● Lễ hội gò Đống Đa - một trong những lễ hội diễn ra sớm nhất ở Hà Nội.

● Ngày thơ Việt Nam là sự kiện được nhiều người quan tâm vào những ngày đầu năm mới.

bốn lễ hội lớn của Hà Nội diễn ra ngày 27/1 (tức mùng 6 tháng Giêng). Lễ hội năm nay vẫn diễn ra với nghi lễ rước kiệu từ đình Hạ Lôi về đền Hai Bà Trưng, tổ chức tế lễ theo nghi thức truyền thống của địa phương cùng chương trình lễ kỷ niệm 1983 năm khởi nghĩa Hai Bà Trưng và các hoạt động văn hóa, văn nghệ, trò chơi dân gian, thi đấu thể thao. Các hoạt động của lễ hội phát huy được bản sắc văn hóa dân tộc, mang tính giáo dục truyền thống, góp phần nâng cao đạo lý “uống nước nhớ nguồn” cho các tầng lớp nhân dân trong huyện và du khách gần xa.

Huyện Đông Anh là một huyện của Hà Nội có 98 lễ hội truyền thống diễn ra từ tháng Giêng đến hết tháng 11 Âm lịch, trong đó có 51 lễ hội diễn ra trong tháng Giêng. Lễ hội Cổ Loa và Lễ hội đền Sái là hai lễ hội lớn của huyện, khai hội vào ngày 27/1 (mùng 6 tháng Giêng) và ngày 1/2 (ngày 11 tháng Giêng). Hai lễ hội này tái hiện nhiều nghi lễ dân gian truyền thống độc đáo qua đó giữ gìn nét văn hóa truyền thống để nhân dân được hưởng thụ các giá trị văn hóa dân tộc, cộng đồng dân cư được tham gia các hoạt động lễ hội, thể hiện sinh động các nghi lễ truyền thống dân gian...

Còn rất nhiều lễ hội khác trên mảnh đất Thủ đô nghìn năm văn hiến. Sau nhiều năm gián đoạn

bởi dịch COVID-19, xuân năm nay hứa hẹn diễn ra một mùa lễ hội đông vui, nhộn nhịp ở Hà Nội. Vì thế, ngay từ trước Tết Nguyên đán, cùng với việc chuẩn bị Tết, các quận, huyện, thị xã đang gấp rút chuẩn bị các điều kiện để lễ hội diễn ra an toàn, lành mạnh, giàu bản sắc văn hóa.

Đây cũng là chủ trương lâu dài của ngành Văn hóa Hà Nội để quản lý tốt hơn hoạt động của lễ hội. Không chỉ là kế hoạch quản lý và tổ chức lễ hội trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2023 mà trong nhiều năm qua, thành phố Hà Nội luôn chú trọng công tác quản lý và tổ chức lễ hội để đảm bảo việc tổ chức phải trang trọng, tiết kiệm, một mùa lễ hội an toàn, lành mạnh.

Lễ hội Gióng đền Sóc Sơn trước kia được biết đến với tục cướp lộc gây tình trạng lộn xộn, phản cảm. UBND huyện Sóc Sơn phân công Công an huyện có phương án tổ chức bảo vệ đoàn rước hoa tre thôn Vệ Linh và đoàn rước trâu cau thôn Đan Tảo; xử lý nghiêm các hành vi gây rối trật tự công cộng. Ban Tổ chức lễ hội cũng thành lập đội kiểm tra liên ngành thanh, kiểm tra, xử lý các tổ chức, cá nhân vi phạm trong kinh doanh dịch vụ văn hóa, cờ bạc, mê tín dị đoan... tại lễ hội. Việc đảm bảo văn minh nơi thờ tự cũng được quan tâm với việc bố trí người hướng dẫn nhân dân hành lễ đúng quy định.

Theo Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam Nguyễn Quang Thiều, Ngày Thơ Việt Nam sau 18 năm tổ chức tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám, năm 2023, lần đầu tiên Hội Nhà văn Việt Nam đã chọn Hoàng thành Thăng Long làm nơi tổ chức. Ngày Thơ năm nay diễn ra cả ngày Rằm tháng Giêng thay vì chỉ diễn ra vào buổi sáng ngày rằm như những lần tổ chức trước. Trong khuôn khổ các hoạt động diễn ra trong Ngày Thơ Việt Nam, có những hoạt động mang tính chuyên sâu như Tọa đàm “Thơ hiện nay với hôm nay” do Hội Nhà văn Việt Nam chủ trì, tổ chức tại hội trường lớn của Khu Di tích Hoàng Thành Thăng Long. Tọa đàm có sự tham gia của các nhà thơ nhiều thế hệ, thảo luận và làm rõ những vấn đề quan trọng của thi ca đương đại; các hoạt động đọc thơ, trò chuyện về thơ trong Quán thơ; công chúng tham quan và giao lưu tại Nhà ký ức thơ...

Hệ thống màn hình LED trước cổng Đoàn Môn có phần trình chiếu các phim tư liệu về cuộc đời và sự nghiệp của các nhà thơ nổi tiếng đã góp phần xây dựng nên nền thi ca Việt Nam; trình chiếu video clip tuyển chọn các ca khúc nổi tiếng được phổ nhạc từ những bài thơ được nhiều người yêu thích; trình chiếu phim tư liệu về các hoạt động nổi bật của Hội Nhà văn Việt Nam trong thời kỳ đổi mới, hội nhập và phát triển...

Sự kiện chính của Ngày Thơ được tổ chức vào đêm rằm để tăng hiệu quả âm thanh, ánh sáng và tính sân khấu. Tại sân khấu trung tâm trước cổng Đoàn Môn, các nhà thơ của mọi thế hệ xuất hiện và tham gia trong chương trình. Công chúng được gặp lại hình ảnh của các nhà thơ nổi tiếng giai đoạn Thơ Mới đến thơ kháng chiến chống Pháp như: Nguyễn Đình Thi, Chế Lan Viên, Huy Cận, Xuân Diệu, Hoàng Cầm, Lê Đạt, Chính Hữu... qua giọng đọc của các nhà thơ từ kho tư liệu của Bảo tàng Văn học Việt Nam. Tiếp theo là phần đọc, trình diễn, diễn xướng thơ của các nhà thơ thế hệ chống Mỹ; thế hệ nhà thơ sau năm 1975 đến thời kỳ đổi mới; cuối cùng là của các nhà thơ trẻ. Đan xen với đọc thơ, các nghệ sĩ nổi tiếng sẽ trình diễn những ca khúc được phổ nhạc từ các bài thơ được công chúng yêu thích...

HỒNG MINH

Món ngon Hà Nội không thể bỏ qua khi du xuân

Du xuân Hà Nội trong tiết trời lạnh lạnh, lác rác mưa xuân, người Hà Nội thường thưởng thức nhiều món quà vật đã được đưa vào hàng trứ danh như: bún riêu, bún ốc, bánh chè lam...

Bún riêu của là món ăn đặc biệt quen thuộc ở các tỉnh miền Bắc. So với bún riêu ở miền Nam, tuy không có nhiều đồ ăn bằng nhưng bún riêu của Hà Nội vẫn mang một hương vị vô cùng đặc biệt. Vị ngon đậm đà của cua đồng, vị chua thanh của cà chua với loại nước dùng đậm đà không thể bị trộn lẫn, bún riêu đã để lại một ấn tượng thực vô cùng khó tả. Trong khi đó, bún ốc Hà Nội đã trở thành món ăn không thể thiếu trong danh sách các món ăn đặc trưng Hà Nội ngày Tết bởi hương vị thơm đặc trưng khó lẫn cộng với nước dùng thanh thanh hòa quyện cùng với vị béo ngậy của từng con ốc.

Bánh chè lam là món ăn đặc sản giản dị được rất nhiều người dân Hà Nội yêu mến. Thời xưa, chè lam thường chỉ xuất hiện trong những dịp lễ, Tết. Nhưng bây giờ khi cuộc sống đã được nâng cao, nhiều người có nhu cầu thưởng thức chè lam nên chè lam được nấu và bán quanh năm...

Trò chơi dân gian, còn đó ký ức xưa của người Việt

Với các thế hệ 8X trở về trước là cả bầu trời ký ức tuổi thơ về những trò chơi cùng chúng bạn như: Nu na nu nống, Chồng đóng chồng đe... Cùng với những trò chơi trong ký ức ấy là gia đình, bạn bè, làng mạc, quê hương và một giai đoạn nào đó của lịch sử đất nước.

Những trò chơi dân dã từ ngàn năm

Trò chơi dân gian được xem là một di sản văn hóa phi vật thể trong kho tàng văn hóa truyền thống của người Việt. Trò chơi có từ thời xa xưa và khó để có thể xác định được khoảng thời gian mà trò chơi ra đời cụ thể. Trò chơi dân gian cũng được xem là một “sản phẩm” tinh thần của ông cha ta để lại và được xuất phát từ quá trình lao động, văn hóa, phong tục và được truyền tay, truyền miệng từ đời này sang đời khác. Ngoài ra, trò chơi dân gian cũng mang đậm một dấu ấn lịch sử, văn hóa và chúng được ra đời nhằm mục đích nâng cao đời sống văn hóa và tinh thần của những người nông dân ở nước ta.

Cuốn sách “Trò chơi của trẻ em ở Bắc kỳ” của Ngô Quý Sơn là tác phẩm đầu tiên viết về trò chơi của trẻ em ở Bắc kỳ vào đầu thế kỷ 20, khi xã hội truyền thống của người Việt bắt đầu có sự chuyển biến dưới tác động của chính sách cai trị của thực dân Pháp.

Đây là nguồn tư liệu gốc, chân xác về trò chơi của trẻ em, mà phần lớn các trò chơi đó đến nay không còn; nhiều trò chơi bị mất từ rất lâu. Chính nhờ những trò chơi thôn dã như đánh khăng, đánh đáo, bịt mắt bắt dê... mà ta hiểu rõ hơn tính chất các hoạt động của thiếu niên An Nam. Đây là một dự án nghiên cứu văn hóa của Nhã Nam.

Theo nhà nghiên cứu Ngô Thế Long, Ngô Quý Sơn là thành viên thực thụ của Viện Nghiên cứu về con người Đông Dương, thành lập năm 1937. Năm 1943, ông cho ra mắt “Trò chơi của trẻ em ở Bắc kỳ” lần đầu bằng tiếng Pháp trên tập san của Viện.

Các tài liệu đi kèm trong cuốn sách được Ngô Quý Sơn thu thập vào các năm 1940 và 1941 tại một số làng ở Bắc kỳ. Phần đa trò chơi được ông quan sát trực tiếp tại các tỉnh Hà Đông, Bắc Ninh và Sơn Tây. Thông tin về trò chơi ở các địa phương khác được cung cấp bởi những người đưa tin là dân gốc tại đó, sống tạm trú ở Hà Nội.

● Trò chơi dân gian đẹp như cổ tích trong ký ức của nhiều thế hệ.

(Ảnh minh họa)

Với quan niệm “các trò chơi của trẻ em xứng đáng được tìm hiểu không kém bất cứ biểu hiện xã hội nào khác của một dân tộc”, ông Ngô Quý Sơn đã viết “Trò chơi của trẻ em ở Bắc kỳ” một cách cẩn trọng, mô tả tỉ mỉ về các trò chơi, bài vè, ngạn ngữ... Điều quan trọng là ông đã rất chịu khó cung cấp nhiều phiên bản khác nhau của một trò chơi theo đúng tinh thần dân tộc học. Ví dụ, trò hú tim với bài đồng dao Chi chi chành chành/Cái đánh thối lừa..., tác giả còn giới thiệu thêm một phiên bản khác ở Hà Đông; hoặc trò đánh đu, ngoài phiên bản chơi vào mỗi dịp Tết ở Sơn Tây và Bắc Ninh, tác giả cũng giới thiệu thêm phiên bản ở Khuôn Sơn với những sự khác biệt...

“Trò chơi của trẻ em ở Bắc kỳ” là một tuyển tập, dù đã cố gắng tập hợp tư liệu nhưng những thiếu sót là điều khó tránh khỏi, điều này đã được học giả Nguyễn Văn Tố chỉ ra và bổ sung các trò đấu dê, đấu cá sấu... Ông Ngô Quý Sơn cũng nhìn thấy hạn chế của mình và cuốn sách, và coi đó “là cơ hội để thúc đẩy những nghiên cứu sâu hơn nữa tại tất cả các làng”.

Theo thời gian, cùng với những biến động xã hội và không gian văn hóa, các trò chơi ngày càng biến mất, bị lãng quên, hoặc bị cải biến, hoặc bị thay thế bởi các trò chơi du nhập từ bên ngoài... mà một số trò chơi được nhắc đến trong sách đã trở nên xa lạ với một bộ phận người Việt hiện nay hoặc ít được thực hành. Phần lớn các trò chơi đó đến nay không còn; nhiều trò chơi bị mất từ rất lâu. Tác giả đưa ra hệ thống về 11 loại trò liên quan đến cơ thể, dùng que, dùng sỏi, đánh đáo, chơi diều, các bài đồng dao...

Dưới triều Lê Thái Tôn (1433-1442), một văn sĩ có tên Trịnh Thiết Tường từng yêu thích một món đồ

trương lai xứ An Nam khi triều Lê sụp đổ. Hay trong bài đồng dao về con tò vò có nhắc đến một cụm từ thường được người An Nam sử dụng:

Tò vò mầy nuôi con nhện,
Đến khi nó nhớn, nó quên nhau đi.

Trong câu này, “tò vò nuôi nhện” là cụm từ được người An Nam dùng để nói về việc nhọc công vô ích...

Cần có chính sách bảo tồn các trò chơi dân gian

Trẻ em Việt Nam thuở xưa, trong các làng xã Bắc Bộ, là một cộng đồng thu hẹp, các làng đều tương đối giống nhau về cấu trúc xã hội và sản xuất nông nghiệp, nhưng khá khác nhau về tập tục. Trẻ em ít khi đi ra khỏi làng mình, mà được gia đình và làng xã bao bọc. Một số ít học nghề, một số ít học chữ, còn lại sớm tham gia sản xuất nông nghiệp cùng gia đình và cuối cùng trở thành nông dân như cha ông.

Trong làng, trẻ em chơi với nhau hằng ngày theo từng ngõ xóm, vào dịp lễ, Tết hội làng, chúng có thể tham gia những trò chơi chung. Tuy vậy, các trò chơi của trẻ em, hầu như ở Bắc Bộ, đều tương đối thống nhất, mặc dù chẳng có sự học hỏi tham khảo nào. Dường như trò chơi tồn tại cùng cuộc đời của chúng, có sẵn trong làng xã theo những trò nhất định, không quá nhiều, cũng không quá ít và tăng dần độ khó theo tuổi tác. Thông thường, độ tuổi chơi của trẻ em nông thôn cũng chỉ từ lên bốn đến mười.

Theo PGS.TS Bùi Xuân Đính, cuốn sách “Trò chơi của trẻ em ở Bắc kỳ” của tác giả Ngô Quý Sơn là cơ sở khoa học đáng tin cậy để phục hồi, truyền bá và phát triển các trò chơi dân gian đã vắng bóng ở trường học, các vùng nông thôn và một số vùng đô thị.

Thạc sĩ giáo dục Nguyễn Giang Linh cũng đặc biệt bày tỏ sự xúc động khi đọc cuốn sách cô được gặp lại một số trò chơi ấu thơ như: chi chi chành chành, kéo cưa lừa xẻ, thả đĩa ba ba, xia cá mè...

Tiến sĩ văn học Mai Anh Tuấn cho rằng, nếu chỉ thoạt nhìn thì cảm thấy các trò chơi được mô tả đơn giản song ông đặc biệt ấn tượng và không khỏi giật mình về việc tác giả phân loại trò chơi. Cụ thể, trong cuốn sách, tác giả Ngô Quý Sơn đã hệ thống và phân loại một cách chi tiết về trò chơi của trẻ em, gồm: Các trò chơi liên quan đến cơ thể, các trò chơi dùng que, các trò chơi dùng sỏi, đánh đáo, chơi diều, các trò chơi may rủi và tìm kiếm, các trò giải trí khác, các trò ma thuật, các trò dùng lời nói, những trò ức hiếp giễu nhại.

“Không ít trò chơi được tác giả Ngô Quý Sơn mô tả trong cuốn sách giờ đã không còn như: Giã gạo, mít mật - mít dai, quay cuồng, giã con sàng, giã mướp, đánh đinh, đánh bò... Vì vậy, từ đây có thể gợi ý cho việc phục hồi và xây dựng các trò chơi phù hợp với thời nay”, Tiến sĩ Mai Anh Tuấn nhận định.

Không ít ý kiến cho rằng, ngành văn hóa cần tiến hành nhanh chóng việc tổng điều tra hiện trạng di sản văn hóa phi vật thể trên toàn quốc, trong đó có việc điều tra, thống kê các trò chơi dân gian tiêu biểu của từng vùng, miền. Và có những chính sách bảo tồn, phát triển và đưa trò chơi dân gian vào trong đời sống hàng ngày của người dân.

Bên cạnh đó, vai trò của nhà trường, thầy, cô giáo, đoàn thể, phụ huynh... trong việc đưa trò chơi dân gian vào cuộc sống hàng ngày. Mặt khác, chúng ta cũng có thể đưa trò chơi dân gian dành cho người lớn vào những dịp lễ hội... Và để các trò chơi dân gian được “đánh thức”, cần có chính sách hỗ trợ kinh phí để nghiên cứu, bảo tồn, phát huy giá trị tốt đẹp của trò chơi dân gian, trọng đãi nghệ nhân, có chiến lược bảo tồn, khôi phục và phát triển trò chơi dân gian trong chiến lược phát triển du lịch của từng vùng, miền trong cả nước... Và như thế, trò chơi dân gian không chỉ là niềm hoài nhớ trong ký ức của rất nhiều người...

MIỄN THẢO

Một số trò chơi dân gian thương nhớ

Bịt mắt bắt dê là một trò chơi dân gian có từ lâu đời của người Việt Nam, nhiều người thường nghĩ rằng đây là trò chơi dành cho trẻ em. Nhưng vào thời xa xưa, đây là trò chơi chủ yếu được người lớn, chính xác hơn là những nam thanh, nữ tú trong các lễ hội thường tham gia. Lúc bấy giờ, trò chơi này thông thường sẽ có hai người tham gia với một nam một nữ kết hợp cùng với một con dê ở trong một vòng rào gỗ với không gian khép kín. Hiện nay, trò chơi Bịt mắt bắt dê được biến thể thành nhiều phiên bản khác nhau và được trẻ em, học sinh chơi nhiều. Bởi đây là một trò chơi giúp rèn luyện thể chất và tính phán đoán, định hướng của người chơi.

Kéo co là một trò chơi đòi hỏi tính tập thể nhiều hơn và mỗi người chơi thông thường sẽ chú trọng vào sức mạnh cũng như sự kết hợp giữa các thành viên với nhau. Đây cũng được xem là một trò chơi dân gian có lối chơi đơn giản và khá thông dụng với mọi người hiện nay. Thêm vào đó, kéo co cũng mang lại niềm vui cho người chơi, mang tính đồng đội cao và giải trí rất thú vị.

Rồng rắn lên mây là một trò chơi dân gian mang tính truyền thống và tập thể của những trẻ em Việt Nam. Rồng rắn lên mây không chỉ góp phần giúp trẻ em rèn luyện tính khéo léo, nhanh nhẹn và sự di chuyển đúng đắn, hợp lý, mà còn giúp trẻ em phát huy khả năng ngôn ngữ phong phú và cách thức ứng xử phù hợp cho trẻ em.

VĂN MINH LỄ HỘI

Tháng Giêng, mùa lễ hội

Cứ mỗi mùa lễ hội, nỗi lo bị chen lấn, bạo lực, giẫm đạp xin ăn, cướp lộc, “chặt chém”, ngắt hoa, bẻ cành, ăn xin bừa bãi, ngộ độc thực phẩm, chứng kiến cảnh xẻ thịt thú rừng... khiến nhiều người chùn bước. Để thu hút khách thập phương, rút kinh nghiệm từ những năm trước, ban tổ chức một số lễ hội đã đưa ra kế hoạch nhằm “trong lành” hóa lễ hội.

Các địa phương đã sẵn sàng

Sau ba mùa lễ hội gần như tê liệt vì COVID-19, Lễ hội chùa Hương 2023 rục rịch trở lại. Chùa Hương là lễ hội kéo dài bậc nhất cả nước, năm nay diễn ra trong ba tháng từ 23/1 - 23/4/2023. Ngày khai hội mừng 6 tháng Giêng như thường lệ, tuy nhiên Ban Tổ chức mở cửa đón khách từ mừng Hai.

Ban Tổ chức Lễ hội chùa Hương năm 2023 thành lập 7 tiểu ban, 1 trạm kiểm soát vé thắng cảnh, 1 tổ liên ngành để bảo đảm an ninh trật tự không gian lễ hội. Năm nay, Ban Tổ chức đổi mới hình thức bán vé tham quan, từ hình thức vé truyền thống sang mô hình vé điện tử, đồng thời, sắp xếp lại các điểm bán vé, phương thức bán vé, bỏ việc bán vé tại 2 cổng Tiên Mai và Đông Khê, để bảo đảm thông thoáng, tạo điều kiện cho du khách tham quan, trải hội. Ban Tổ chức cũng thí điểm mô hình chạy xe điện tại các điểm bến xe để du khách về chùa Hương có thể thuận tiện tham quan vẻ đẹp của xã Hương Sơn.

Trưởng Ban Quản lý Khu Di tích thắng cảnh Hương Sơn - Nguyễn Bá Hiến cho biết: Ban Tổ chức sẽ thường xuyên kiểm tra các hoạt động văn hóa, xử lý nghiêm vi phạm, phòng ngừa các tệ nạn xã hội như: bói toán, bán thẻ, sách báo ngoài luồng, thuốc nam giả không rõ nguồn gốc, đồ chơi trẻ em nguy hiểm.

Bên cạnh đó, lãnh đạo UBND huyện Mỹ Đức giao cho UBND xã Hương Sơn phối hợp với Ban Quản lý Khu Di tích thắng cảnh Hương Sơn rà soát, điều chỉnh, bổ sung quy hoạch mặt bằng kinh doanh, trong đó “tuyệt đối không được bố trí các điểm kinh doanh ở nội tự các chùa, động, đoạn đường hẹp hoặc vực sâu không an toàn, khu vực sân của nhà thờ thường trực, lòng đường đi động Hương Tích.

Năm 2022 dù dừng tổ chức nhưng Ban Quản lý vẫn mở cửa đền cho người dân vào dâng hương, làm lễ. Hội Gióng từng mang tiếng vì nạn tranh cướp lộc phản cảm, tuy nhiên đối với người dân địa phương những nghi thức đầu năm liên quan tới chuẩn bị lễ vật (hoa tre, cỏ voi, trầu cau, ngựa, voi...), rước lễ vật và nghi thức dâng lễ vật mới chứa đựng tính thiêng - những yếu tố để lễ hội trường tồn. Hội Gióng đền Sóc (Sóc Sơn) sáng mừng 6 tháng Giêng dự báo rất đông khách thập phương trải hội. Phó Giám đốc Ban Quản lý Khu di tích đền Sóc Đàm Thận Thắng cho biết, công tác chuẩn bị cho hội Gióng đang được tiến hành gấp rút: “Lãnh đạo huyện đã quán triệt tinh thần đảm bảo an ninh, an toàn cho người dân tham gia lễ hội, tránh tình trạng chen chúc nhau. Theo

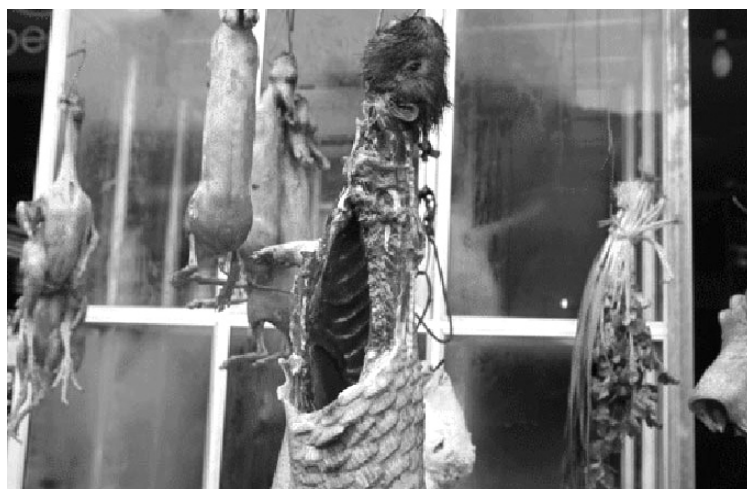
● Mong lễ hội xuân Quý Mão không có cảnh chen lấn, tranh ăn, cướp lộc.

thông tin từ Ban Tổ chức Lễ hội mùa xuân Côn Sơn - Kiếp Bạc năm 2023, đến nay kế hoạch tổ chức cũng đã được hoàn tất. Điểm nhấn của lễ hội là Lễ tưởng niệm 689 năm ngày viên tịch của Đệ tam tổ Trúc lâm Huyền Quang Tôn giả (1334 - 2023). Bên cạnh nghi lễ truyền thống, Lễ hội mùa xuân Côn Sơn - Kiếp Bạc còn có nhiều chương trình đặc sắc hứa hẹn thu hút đông đảo nhân dân và du khách thập phương.

Trước Tết Nguyên đán 2023, UBND TP Ông Bí (Quảng Ninh) cũng tổ chức tập huấn cho hơn 50 chủ cơ sở và nhân viên trực tiếp tham gia chế biến, sản xuất, kinh doanh tại các nhà hàng, cơ sở dịch vụ ăn uống tại khu vực diễn ra Lễ hội Yên Tử 2023 và trên địa bàn xã Thượng Yên Công. Bên cạnh đó, UBND TP Ông Bí cũng đã thông qua kế hoạch tổ chức lễ khai hội, đón khách thăm quan Yên Tử 2023...

Hạn chế những hình ảnh phản cảm

Lễ hội đền Trần 2023 sẽ diễn ra từ ngày 1-6/2/2023 (tức ngày 11-16 tháng Giêng năm Quý Mão). Lễ hội có nhiều hoạt động như, ngày 1/2/2023 (tức ngày 11 tháng Giêng) sẽ diễn ra Lễ rước Kiệu Ngọc Lộ từ chùa Phổ Minh sang đền Trần; ngày 2/2/2023 (tức 12 tháng Giêng) diễn ra Lễ rước Nước, tế Cá tại đền Cồ Trạch; ngày 4/2 (tức 14 tháng Giêng) sẽ diễn ra các hoạt động dâng hương, rước Kiệu từ đền Cồ Trạch về đền Thiên Trường. Từ 23 giờ 15 phút ngày 14 tháng Giêng sẽ diễn ra nghi thức Khai Ấn. Sau khi hoàn thành các nghi lễ chính, từ 23h55' cửa đền mới mở để người dân và khách thập phương

● Cần xử phạt mạnh tay hành vi xẻ thịt động vật giữa chốn tâm linh.

vào lễ đầu năm. Năm nay, không gian lễ hội được mở rộng, quang cảnh mở rộng, các ki ốt bán hàng được sắp xếp quy củ.

Theo bà Nguyễn Thị Như, Phó Chủ tịch UBND TP. Nam Định, Trưởng Ban Tổ chức Lễ hội khai ấn đền Trần Nam Định 2023, sau 3 năm không tổ chức, Lễ khai ấn năm nay diễn ra vào Thứ Bảy nên Ban Tổ chức dự báo sẽ có lượng khách rất đông. Vì thế, nhiều phương án đảm bảo an ninh trật tự, an toàn cháy nổ đã được đặt ra. Theo đó, sẽ có 4 điểm phát ấn, được tổ chức khoa học đảm bảo cho nhân dân vào, ra nhận ấn. Lượng ấn cũng đảm bảo cho du khách tham gia xin lộc đầu xuân.

Sẽ có 5 vòng an ninh được thực hiện trong Lễ khai ấn nhằm đảm bảo an toàn tuyệt đối cho nhân dân, du khách thập phương dự lễ hội đầu xuân. Ban Tổ chức cũng duy trì hoạt động 16 camera tại khu vực đền Thiên Trường - nơi diễn ra Lễ khai ấn, rước kiệu ấn nhằm giám sát, phát hiện và xử lý các hành vi vi phạm quy định hoạt động lễ hội.

UBND xã Hiền Quan đã xây dựng Đề án Đổi mới công tác tổ chức và quản lý Lễ hội phết xã Hiền Quan năm 2023. Theo đó, phần lễ được tổ chức trang nghiêm theo truyền thống, bản sắc văn hóa của vùng và theo phong tục, tín ngưỡng thờ cúng Thiệu Hoa Công chúa. Phần hội (đánh phết) được xây dựng kịch bản chi tiết, kết hợp cách đánh phết truyền thống với cách đánh phết hiện nay. Quanh sân phết, ngoài khu vực cây nêu, Ban Tổ chức bố trí 3 lượt hàng rào cùng lực lượng công an, an ninh bảo vệ, không để nhân dân, du khách tràn vào sân phết.

Về lực lượng tham gia, Ban Tổ chức sẽ

Một số lễ hội xuân được mong chờ ở miền Bắc

● Lễ hội gò Đống Đa

Lễ hội diễn ra vào ngày mùng 5 Tết. Từ sau ngày giải phóng Thủ đô (10/10/1954) lễ hội gò Đống Đa được coi là ngày hội Đống Đa truyền thống, trở thành quốc lễ. Đây là lễ hội chiến thắng được tổ chức để tưởng nhớ tới công tích lẫy lừng của Vua Quang Trung. Trong ngày hội có nhiều trò chơi vui khỏe, thể hiện rõ tinh thần thượng võ. Trong đó, trò rước Rồng lửa Thăng Long là độc đáo nhất. Chùa Đồng Quang gần gò Đống Đa cũng là nơi diễn ra lễ cầu siêu, dâng hương tưởng nhớ công ơn của những anh hùng, nghĩa sĩ đã vì dân, vì nước.

● Lễ hội Yên Tử

Lễ hội Yên Tử được tổ chức từ ngày mùng 10 tháng Giêng âm lịch và kéo dài trong 3 tháng mùa xuân. Yên Tử không chỉ nổi tiếng với cảnh đẹp, tháp cổ, chùa mà còn là nơi hình thành thiền phái Trúc Lâm Yên Tử. Đây cũng là trung tâm Phật giáo Việt Nam. Đường lên đỉnh Yên Tử uốn lượn, gập ghềnh, luồn dưới những bóng cây đại thụ, xuyên qua những vạt rừng thông, trúc... Đường lên đỉnh Yên Tử là một cuộc thử thách đức tin, kiểm chứng lòng thành với Phật. Đến được chùa Đồng, những tín đồ của Phật có cảm giác mãn nguyện như đến được cội nguồn cõi Phật. Đường như nơi đây là chốn đào viên để Tiên, Phật đánh cờ, luận đàm kinh kệ, truyền cho các bậc hiền triết của trần gian.

● Lễ hội chùa Keo - Thái Bình

Lễ hội chùa Keo tưởng nhớ công đức của Quốc sư Dương Không Lộ (1016 - 1094) và những người có công xây dựng chùa. Đây là dịp để nhân dân tỉnh Thái Bình quảng bá du lịch; phục vụ nhu cầu tín ngưỡng tâm linh, nhu cầu tham quan và hưởng thụ các giá trị văn hóa, nghệ thuật kiến trúc điêu khắc độc đáo. Qua đó, gìn giữ, bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hóa, truyền thống.

Với những giá trị đặc biệt về văn hóa lịch sử, năm 2012, quần thể chùa Keo được công nhận Di tích cấp quốc gia đặc biệt. Ngày 23/1/2017, Bộ VH-TT&DL ghi danh Lễ hội chùa Keo (tỉnh Thái Bình) là Di sản Văn hóa phi vật thể Quốc gia.

giao các trường khu dân cư tiến hành rà soát, lựa chọn, lập danh sách người tham gia đánh phết từ các khu dân cư trong xã. Thành lập 2 đội chơi số lượng 100 người, mỗi đội gồm 50 người được tuyển chọn từ các khu dân cư. Người được chọn tham gia đánh phết phải là người Hiền Quan, có hộ khẩu tại Hiền Quan, tuổi từ 18 - 45, là những người có nhân thân tốt, có sức khỏe, chấp hành quy định của Ban Tổ chức lễ hội... Bên cạnh các phương án đánh phết, Đề án cũng quy định lực lượng kiểm soát trong sân phết sẽ xử lý các tình huống trên sân đảm bảo hai đội tranh phết công bằng, khách quan, ứng xử có văn hóa và đặc biệt không để những hình ảnh phản cảm xảy ra trong quá trình hai đội tranh phết.. **BAO CHÂU**

● Du khách mong không có hình ảnh phản cảm hỗn chiến cướp Phết lễ hội Quý Mão.

VĂN MINH LỄ HỘI

Vì một mùa lễ hội AN TOÀN, VĂN MINH

Vào mỗi dịp đầu năm, hoạt động lễ hội có ý nghĩa đặc biệt, với nhiều nét đẹp văn hóa truyền thống. Tuy nhiên, bên cạnh những ý nghĩa tích cực của lễ hội, vẫn còn những mặt hạn chế, hoạt động biến tướng.

● Mùa lễ hội, sẽ xử lý nghiêm những vi phạm. (Ảnh minh họa)

Kịp thời xử lý nghiêm những vi phạm

Từ trước Tết Nguyên đán Quý Mão, Bộ trưởng Bộ VHTTDL đã có Công văn 5256/BVHTTDL-VP nêu rõ: Thực hiện Chỉ thị số 19-CT/TW ngày 18/11/2022 của Ban Bí thư về việc tổ chức Tết Quý Mão năm 2023 và Chỉ thị số 22/CT-TTg ngày 23/12/2022 của Thủ tướng Chính phủ về việc tăng cường các biện pháp bảo đảm đón Tết Nguyên đán Quý Mão vui tươi, lành mạnh, an toàn, tiết kiệm, Bộ VHTTDL yêu cầu các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ, Sở VHTTDL; Sở Văn hóa và Thể thao; Sở Du lịch các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương triển khai một số nội dung. Trong đó, Cục Văn hóa cơ sở cần hướng dẫn các địa phương tăng cường các biện pháp nhằm ngăn chặn kịp thời các biểu hiện tiêu cực, lợi dụng lễ hội thu lợi bất chính, mê tín dị đoan; theo dõi, tổng hợp tình hình tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, tuyên truyền cổ động, lễ hội.

Thanh tra Bộ tiến hành tăng cường kiểm tra, giám sát việc tổ chức các hoạt động văn hóa, thể thao, du lịch, lễ hội trước, trong và sau Tết Nguyên đán bảo đảm vui tươi, lành mạnh, phù hợp với thuần phong, mỹ tục, ngăn chặn kịp thời các biểu hiện tiêu cực, lợi dụng lễ hội để hoạt động mê tín dị đoan, thu lợi bất chính.

Tổng cục Du lịch chỉ đạo, hướng dẫn các địa phương, cơ sở kinh doanh dịch vụ du lịch triển khai biện pháp nhằm đảm bảo an toàn cho khách du lịch; tăng cường quản lý, kiểm soát chất lượng kinh doanh dịch vụ du lịch và phương tiện phục vụ khách du lịch, kịp thời xử lý nghiêm các vi phạm...

Cùng với sự vào cuộc tích cực từ các địa phương, Cục Văn hóa cơ sở - Bộ VHTTDL cũng đã có văn bản gửi các đơn vị quản lý văn hóa các tỉnh, thành trên cả nước về việc tăng cường công tác quản lý,

tổ chức lễ hội năm 2023 và Tết Nguyên đán Quý Mão. Trong đó, tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền về thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội; đề nghị ngành văn hóa các địa phương chỉ đạo Ban tổ chức lễ hội bố trí lực lượng thu gom kịp thời các loại tiền lẻ, tiền giọt đầu đặt không đúng nơi quy định... Xây dựng và triển khai các phương án bảo đảm an ninh, an toàn tuyệt đối cho người tham gia lễ hội, có phương án xử lý kịp thời tình huống phát sinh.

Cục trưởng Cục Văn hóa cơ sở Ninh Thị Thu Hương cho biết, với mùa lễ hội 2023, Bộ VHTTDL khuyến khích các địa phương tổ chức theo hướng thiết thực, hiệu quả, an toàn, tiết kiệm, phù hợp với truyền thống văn hóa của dân tộc, thuần phong mỹ tục; ngăn chặn biểu hiện tiêu cực, lợi dụng lễ hội thu lợi bất chính; hoạt động mê tín dị đoan, cờ bạc, cờ bạc trá hình, ăn xin, dịch vụ đòi tiền lễ hưởng chênh lệch... diễn ra trong lễ hội. Đây mạnh công tác tuyên truyền về nét đẹp văn hóa và ý nghĩa biểu trưng của các thực hành lễ hội đến cộng đồng; kịp thời động viên, khen thưởng các tổ chức, cá nhân có nhiều đóng góp tích cực cho công tác quản lý và tổ chức lễ hội.

Theo Bộ VHTTDL, Sở Văn hóa và Thể thao; Sở Du lịch các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đối với công tác quản lý và tổ chức lễ hội, cần thực hiện tốt công tác quản lý và tổ chức lễ hội theo quy định, bảo đảm các hoạt động lễ hội, vui xuân, kỷ niệm ngày truyền thống... thiết thực, an toàn, tiết kiệm, phù hợp với nếp sống văn minh, truyền thống văn hóa của dân tộc và phong tục, tập quán tốt đẹp của từng địa phương.

Việc tổ chức lễ hội truyền thống phải theo đúng bản chất, ý nghĩa lịch sử văn hóa, phù hợp với thuần phong mỹ tục; loại bỏ hoặc thay thế những tập tục không còn phù hợp với xu thế hội nhập và phát triển. Mặt khác, các đơn vị chức năng cần phát huy tính tích cực, sáng tạo của nhân dân trong sinh hoạt văn hóa cộng đồng, bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống; tuyên truyền về giá trị, ý nghĩa giáo dục của lễ

Bà Ninh Thu Hương nhấn mạnh: “Thường xuyên đôn đốc, nhắc nhở việc thực hiện các nhiệm vụ được giao; phát hiện xử lý kịp thời và có biện pháp chấn chỉnh những trường hợp vi phạm”.

Về vấn đề văn minh lễ hội theo PGS.TS. Đỗ Văn Trụ, Chủ tịch Hội Di sản văn hóa Việt Nam nhấn mạnh, cần phải đảm bảo yếu tố gốc của lễ hội. Lễ hội không nên tổ chức dài ngày, ảnh hưởng đến sản xuất kinh doanh. Bên cạnh đó cũng có nhiều quan điểm khác cho rằng ban tổ chức các lễ hội cần thường xuyên kiểm tra các hoạt động văn hóa, xử lý nghiêm vi phạm, phòng ngừa các tệ nạn xã hội như bôi toán, bán thẻ, sách báo ngoài luồng, thuốc nam giả không rõ nguồn gốc, đồ chơi trẻ em nguy hiểm...

Vận động nhân dân thực hiện nếp sống văn minh khi đi lễ hội

Sau Tết Nguyên đán Quý Mão ngày 31/1/2023, Cục trưởng Cục Văn hóa cơ sở Ninh Thị Thu Hương đã ký ban hành Công văn số 46/VHCS-NSVH gửi Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Sở Văn hóa, Thể thao; Sở Văn hóa, Thông tin, Thể thao và Du lịch các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương

hội, di tích; vận động, thuyết phục người dân, du khách thực hiện nếp sống văn minh khi tham gia lễ hội.

Các địa phương cần quản lý chặt chẽ hoạt động đăng ký và thông báo tổ chức lễ hội trên địa bàn; đồng thời chủ động xây dựng kế hoạch, phương án chuẩn bị chu đáo, kỷ lưỡng mọi điều kiện để lễ hội diễn ra đảm bảo an toàn, không để xảy ra sai sót; bảo đảm yêu cầu vệ sinh an toàn thực phẩm, phòng, chống cháy, nổ, vệ sinh môi trường; bảo đảm an ninh trật tự, an toàn giao thông; an toàn sông nước; đấu tranh phòng, chống các tệ nạn xã hội. Lực lượng chức năng tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, kịp thời ngăn chặn và xử lý nghiêm các vi phạm, đặc biệt là các hành vi lợi dụng di tích, lễ hội, tín ngưỡng để trục lợi, hoạt động mê tín dị đoan, cờ bạc; tổ chức lễ hội, lễ kỷ niệm tràn lan gây tốn kém, lãng phí.

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính ký Chỉ thị số 22/CT-TTg ngày 23/12/2022 về việc tăng cường các biện pháp bảo đảm đón Tết Nguyên đán Quý Mão 2023 vui tươi, lành mạnh, an toàn, tiết kiệm. Theo đó, Bộ VHTTDL chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành, địa phương chỉ đạo, hướng dẫn các địa phương, cơ sở kinh doanh dịch vụ du lịch triển khai biện pháp nhằm bảo đảm an toàn cho khách du lịch; ngăn chặn kịp thời các biểu hiện tiêu cực, lợi dụng lễ hội thu lợi bất chính, mê tín dị đoan; tăng cường quản lý, kiểm soát chất lượng kinh doanh dịch vụ du lịch và phương tiện phục vụ khách du lịch, kịp thời xử lý nghiêm các vi phạm; Tăng cường kiểm tra, giám sát việc tổ chức các hoạt động văn hóa, thể thao, du lịch, lễ hội trước, trong và sau Tết Nguyên đán. Tổ chức các hoạt động vui chơi, giải trí lành mạnh, an toàn, tiết kiệm cho người dân, bảo đảm nhân dân được đón Tết vui tươi, đầm ấm, phù hợp với nếp sống văn minh, phong tục, tập quán, truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc.

về việc tăng cường thực hiện các biện pháp quản lý nhà nước về lễ hội năm 2023.

Cụ thể, tổ chức hoạt động lễ hội năm 2023 bảo đảm trang trọng, tiết kiệm, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hoá của dân tộc, thuần phong mỹ tục, tập quán tốt đẹp của địa phương; chấp hành nghiêm các quy định về thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội; ngăn chặn kịp thời các biểu hiện tiêu cực, lợi dụng lễ hội thu lợi bất chính; hoạt động mê tín dị đoan, cờ bạc trá hình, ăn xin, dịch vụ đòi tiền lễ hưởng chênh lệch, xóc thẻ, xin quẻ; di dời “hiện vật lạ” không phù hợp với thuần phong mỹ tục ra khỏi khuôn viên di tích; không đốt đồ mã; quản lý việc đặt hòm công đức theo quy định, phân công lực lượng thu gom tránh để xảy ra tình trạng rải (đặt, cài) tiền lẻ, tiền công đức không đúng nơi quy định.

Triển khai các phương án bảo đảm an toàn tuyệt đối cho người tham gia lễ hội, không để xảy ra các hành vi chen lấn, tranh cướp; có phương án xử lý kịp thời những tình huống phát sinh trong lễ hội, trường hợp xảy ra mất an ninh trật tự phải yêu cầu tạm ngừng việc tổ chức theo quy định hiện hành. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát việc quản lý và tổ chức lễ hội. Kịp thời ngăn chặn và xử lý nghiêm các vi phạm, đặc biệt là các hành vi lợi dụng di tích, lễ hội để trục lợi, kích động bạo lực, lưu hành, kinh doanh văn hóa phẩm trái phép; lôi kéo đông người tại lễ hội để tuyên truyền, quảng bá các hoạt động có dấu hiệu tà đạo, mê tín dị đoan, trái với thuần phong mỹ tục, vi phạm quy định về thực hiện nếp sống văn minh. Thường xuyên đôn đốc, nhắc nhở việc thực hiện các nhiệm vụ được giao; phát hiện xử lý kịp thời và có biện pháp chấn chỉnh những trường hợp vi phạm... **PHƯƠNG UYÊN**

VĂN MINH LỄ HỘI

Những lễ hội xuân riêng có của dân tộc Việt

Cứ độ mùa xuân, trên cả nước lại diễn ra nhiều lễ hội rộn ràng, gắn với văn hóa các vùng miền. Trong số đó, có những lễ hội đến từ sự giao thoa văn hóa, nhưng cũng có những lễ hội được ra đời từ bản sắc Việt, làm nên nét đẹp độc đáo chỉ riêng có của nước ta.

Lễ hội mang nét đẹp lịch sử - văn hóa Việt

Với nền văn minh lúa nước hơn 2000 năm, Việt Nam gắn với rất nhiều lễ hội liên quan đến việc trồng trọt cây cấy, vụ mùa, các lễ hội ngư nghiệp, lễ hội liên quan đến các tín ngưỡng, tôn giáo. Và mỗi độ xuân về, lại là “mùa của lễ hội”. Các lễ hội ấy không chỉ là thời điểm người dân Việt nghỉ ngơi, vui chơi, hội hè, mà còn phản ánh những giá trị văn hóa truyền thống và lịch sử lâu đời của dân tộc.

Nhắc đến những lễ hội mùa xuân riêng có của người Việt, không thể không nhắc đến Lễ hội Cô Loa, một lễ hội mang đậm nét dấu ấn lịch sử của dân tộc. Lễ hội được tổ chức hàng năm bắt đầu từ ngày mùng 6 đến 16 tháng giêng, nhân ngày kỷ niệm Thục Phán An Dương Vương nhập cung. Làng Cô Loa gồm 12 xóm, hội tổ chức chung cho 8 làng gồm: Đài Bi, Sần Dã, Cầu Cỏ, Mạch Trảng, Văn Thượng, Thư Cưu, Cô Loa, Xếp. Cả 8 làng này đều thờ Thục Phán nên đều tham gia tổ chức hội.

Một trong những lễ tái hiện chiến tích chống ngoại xâm của dân tộc, phải kể đến Lễ hội gò Đống Đa (quận Đống Đa, Hà Nội). Lễ hội diễn ra tại trung tâm Thủ đô, đúng ngày mùng 5 Tết, nhằm tái hiện lại chiến thắng gò Đống Đa và để tưởng nhớ chiến công lẫy lừng của Vua Quang Trung.

Tại miền Trung có Lễ hội đền Vua Mai (Nghệ An). Lễ hội diễn ra từ ngày mùng 3 đến mùng 5 Tết. Lễ hội được tổ chức để tưởng nhớ Vua Mai Hắc Đế, tên thật là Mai Thúc Loan, được sinh ra và lớn lên lại xã Đông Liệt (nay đã được đổi tên thành xã Nam Thái, huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An). Ngoài ra, còn có nhiều lễ hội lớn, nhỏ vinh danh các anh hùng dân tộc diễn ra khắp nơi.

Một lễ hội mùa xuân gắn

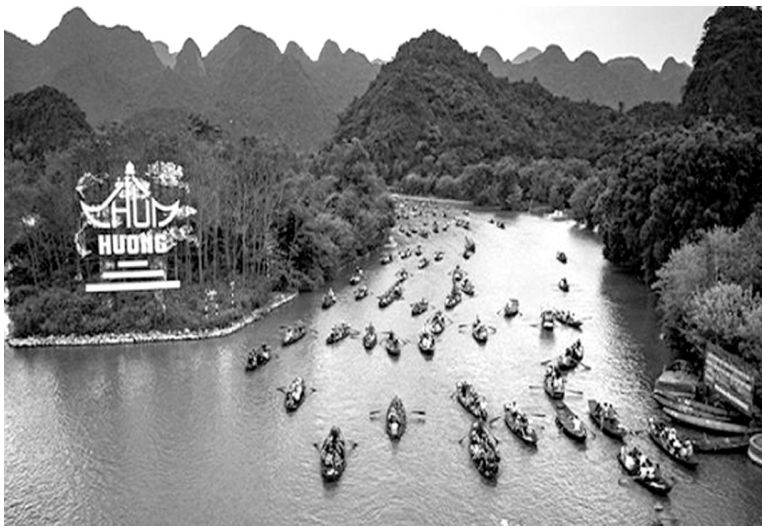
● Lễ hội Yên Tử đầu xuân.

liền với lịch sử và tín ngưỡng, thu hút đông đảo người dân không chỉ một vùng mà cả nhiều vùng tham gia, đó là Lễ hội Yên Tử. Lễ hội Yên Tử được tổ chức từ ngày mùng 10 tháng Giêng âm lịch và kéo dài trong 3 tháng mùa xuân. Yên Tử không chỉ nổi tiếng với cảnh đẹp, tháp cổ, chùa mà còn là nơi hình thành thiền phái Trúc Lâm Yên Tử, là nơi Phật hoàng Trần Nhân Tông, vị anh hùng lừng lẫy của dân tộc từng tu hành. Đây cũng là trung tâm Phật giáo Việt Nam Yên Tử không chỉ là nơi để ngoạn cảnh, mà hành trình lên đỉnh núi thiêng còn là một hành trình tâm linh, là một cuộc thử thách đức tin, kiểm chứng lòng thành với Phật.

Nhắc đến lễ hội mùa xuân gắn liền với quá trình dựng nước, giữ nước của dân tộc, không thể không nhắc đến Lễ Giỗ Tổ Hùng Vương

Ngày Giỗ Tổ Hùng Vương hoặc Lễ hội Đền Hùng được coi là Quốc giỗ, là ngày hội truyền thống của người Việt tưởng nhớ công lao dựng nước của Hùng Vương. Nghi lễ truyền thống được tổ chức hàng năm vào mùng 10 tháng 3 âm lịch tại Đền Hùng, thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ và được người dân Việt Nam trên toàn thế giới kỷ niệm. Lễ hội là dịp tưởng nhớ lòng biết ơn công lao to lớn của các Vua Hùng đã có công dựng nước.

Một điều độc đáo là mỗi một vùng miền của đất nước lại có những hình thái lễ hội đặc trưng. Nếu như ở miền Bắc có đa dạng lễ hội liên quan đến văn hóa tín ngưỡng, đến lịch sử

● Lễ hội chùa Hương được tổ chức đầu xuân hàng năm.

dựng nước giữ nước... thì miền Nam và miền Trung lại có những cách tổ chức lễ hội riêng. Suốt dải eo biển miền Trung, đời sống nhân dân gắn liền với mưu sinh trên biển, thế nên, Lễ hội Cầu ngư với tục thờ cá Ông và Quan Âm Nam Hải là nét nổi bật nhất trong hệ thống lễ hội của người dân miền này.

Tại miền Nam, các lễ hội thường hướng đến quá trình “mang gươm mở cõi” của dân tộc, vinh danh các vị anh hùng mở cõi, giúp dân khai khẩn.

Điểm đặc sắc trong lễ hội của người Việt không chỉ là phần nghi lễ thiêng liêng, giàu ý nghĩa mà còn cả phần hội rất hấp dẫn, nhộn nhịp với các trò chơi dân gian truyền thống như đua thuyền, đấu vật, trèo cột mỡ, cờ người...

Độc đáo lễ hội mới của người Việt

Có rất nhiều lễ hội mùa xuân rất đặc sắc riêng chỉ có ở Việt Nam, làm nên nét đẹp văn hóa cổ truyền của dân tộc. Có thể kể

đến các lễ hội như: Lễ hội chùa Hương (Hà Tĩnh), hội Lim (Bắc Ninh) hội Khai ấn đền Trần (Nam Định), Lễ hội vật làng Sinh (Huế), Lễ hội chùa Viêng (Nam Định), Lễ hội Bánh chưng bánh giầy ở Sầm Sơn, Thanh Hóa, Lễ hội Cắm Mương ở Lai Châu, Lễ hội Công chiêng Tây Nguyên...

Ngoài những lễ hội cổ truyền thống có từ ngàn năm, trăm năm, người Việt còn có những lễ hội mới xuất hiện trong những thập kỉ gần đây. Những lễ hội ấy được sản sinh bởi những nhu cầu của người Việt hướng đến đời sống tâm linh, tinh thần, vun đắp tâm hồn.

Một trong số đó là Lễ hội thơ Nguyên tiêu hay còn gọi là Lễ hội thơ Rằm tháng Giêng. Từ bài thơ Nguyên tiêu của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Rằm tháng Giêng hàng năm được chọn là Ngày Thơ Việt Nam.

Ngày Thơ Việt Nam đầu tiên được tổ chức vào năm Quý Mùi 2003 tại Văn Miếu - Quốc Tử

Giám, đã nhận được sự hưởng ứng nhiệt tình của đông đảo các nhà thơ và công chúng yêu thơ.

Mỗi năm Ngày Thơ Việt Nam được tổ chức với một chủ đề khác nhau và mỗi chủ đề đều có một ý nghĩa riêng, sự kiện vừa là nơi gặp gỡ của các thi sĩ và công chúng yêu thơ, vừa góp phần tôn vinh nền thi ca Việt Nam, bồi đắp tâm hồn, giá trị nhân văn, vẻ đẹp tinh thần của dân tộc.

Sau một năm gián đoạn do dịch bệnh, năm 2023, Ngày Thơ Việt Nam sẽ trở lại với một diện mạo mới, đặc biệt hơn. Ngày Thơ Việt Nam 2023 do Hội Nhà văn Việt Nam và Hoàng thành Thăng Long đồng tổ chức, diễn ra từ ngày 4 - 5/2 (tức ngày 14 và Rằm tháng Giêng) với chủ đề “Nhịp điệu mới”.

Các chương trình sẽ hòa quyện giữa trình diễn thơ, âm nhạc, hội họa và thơ. Mục tiêu của lễ hội năm nay là “mở rộng” cõi thơ, dùng nhiều phương tiện để không chỉ người yêu thơ mà cả những người chưa yêu thơ cũng sẽ thử mở cửa tâm hồn, chào đón thi ca, để trái tim rung động với những điều đẹp đẽ, nhân văn từ thi ca mang đến.

Rộn ràng mỗi mùa xuân đến còn có “Tết trồng cây” diễn ra trên khắp đất nước Việt. Ngày 28/11/1959, Bác Hồ đã viết bài “Tết trồng cây” đăng trên Báo Nhân dân và trong dịp đầu xuân năm 1960, chính Người đã phát động phong trào “Tết trồng cây” và trồng cây đa đầu tiên tại Công viên Thống Nhất. Từ đó đến nay “Tết trồng cây” vẫn giữ nguyên được giá trị ấy sâu sắc trở thành một phong trào quần chúng sâu rộng, một nét đẹp trong văn hóa truyền thống Việt Nam. Và mỗi một độ mùa xuân, lễ hội trồng cây, “Tết trồng cây” lại được chính quyền, người dân cả nước náo nức tham gia.

Có thể thấy, những lễ hội mùa xuân trên đất nước Việt, đầu là lễ hội có lịch sử hàng ngàn năm, lễ hội trăm năm hay những lễ hội mới xuất hiện cách đây vài thập kỉ, đều là sự phản ánh nét đẹp rạng rỡ của tâm hồn Việt trong niềm náo nức đón xuân về.

Mỗi lễ hội mang một nét tiêu biểu và giá trị riêng, giúp thế hệ trẻ hôm nay hiểu được công lao tổ tiên, thêm tự hào về truyền thống quê hương, đất nước của mình. Mỗi một lễ hội như một sợi dây gắn kết cộng đồng, kết nối giữa quá khứ, hiện tại và tương lai. Các lễ hội đã tạo dựng không gian văn hóa vừa trang trọng, linh thiêng nhưng đầy rộn ràng, náo nức. Là nơi mỗi người Việt tìm đến để vui chơi mùa xuân, nhưng cũng để tưởng nhớ cha ông, kính ngưỡng biết ơn tiền nhân, tìm hiểu, thấm nhuần và gìn giữ nét đẹp văn hóa truyền thống của dân tộc. **TRẦN TRẦN**

VĂN MINH LỄ HỘI

Giữ gìn nét đẹp văn hóa truyền thống qua điệu múa cổ

Trong không khí lễ hội mùa xuân náo nức, điệu múa trống bông hay “Con đi đánh bông” đã hơn một ngàn năm tuổi chốn kinh kỳ xưa có một sự quyến rũ kỳ lạ. Vũ công là những “nam thanh” được chọn lọc khắt khe trong làng để thực hiện điệu múa cổ xưa mà vô cùng hiện đại trong cuộc sống hôm nay...

“Con đi đánh bông”, không ngại làm trai má phấn, môi hường

Trong kho tàng các điệu múa cổ đất Thăng Long - Hà Nội, điệu múa trống bông ở làng Triều Khúc đã trở nên quen thuộc cùng với các điệu múa rồng, múa đèn, múa sênh tiền, múa võ... Một trong những người “giữ lửa” cho di sản văn hóa phi vật thể này có được sức sống đến nay là nghệ nhân Triệu Đình Hồng.

Múa trống bông là điệu múa cổ truyền, gắn với nhiều phong tục lễ nghi trong hội làng, hội đình, hội chùa của nhiều vùng. Xưa, trên đất Thăng Long, nhiều nơi có múa trống bông như: Nhật Tân, Triều Khúc, Đại Lộ, Quảng Bị. Mỗi nơi múa trống bông có “dáng vẻ” riêng, nhưng múa trống bông Triều Khúc được coi là điệu múa đặc sắc nhất.

Theo các nhà nghiên cứu, điệu múa bông còn có tên khác là điệu múa “Con đi đánh bông”. Điệu múa này chỉ dành cho con trai đóng giả con gái để múa trống. Khi múa họ thường mặc váy, tóc vấn đuôi gà hoặc buộc khăn mỏ quạ, đeo yếm đào, mặc áo tứ thân, thắt bao hồng, xanh. Trống bông sơn màu đỏ là kiểu trống dài, nhỏ, được các vũ công đeo chặt trước bụng bằng một dải lụa đỏ thắt bó mui ra phía sau lưng.

Người cao tuổi ở làng Triều Khúc cho biết, theo sử sách để lại, vào thế kỷ thứ 8, Bồ Cái Đại Vương Phùng Hưng trước khi vây hãm và hạ thành Tống Bình (tức Hà Nội ngày nay) đã đóng đại quân ở làng Triều Khúc thuộc Cầu Đor, trấn Sơn Nam (nay thuộc huyện Thanh Trì, Hà Nội). Để khích động tinh thần ba quân

● Lễ hội làng Triều Khúc - Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia.

tướng sĩ và cũng là nhu cầu giải trí cho nghĩa quân trước khi vào trận, người đã cho binh lính giả trang làm gái và đeo trống múa bông.

Múa bông được biểu diễn ngay ở phương đình, vào giữa các tuần tế. Nếu có rước kiệu long đình thì các vũ công, nhạc công phải đi trước kiệu để múa hầu Đức Thánh. Khi trình diễn chỉ có 2 người được múa, 4 người thành 2 cặp thay phiên nhau, đến cao trào của buổi lễ thì cả 4 người mới cùng vào múa để tạo bầu không khí vừa rộn ràng, náo nhiệt, vừa linh thiêng, huyền bí. Múa bông có 3 điệu, mở đầu và kết thúc là điệu giám mặt (quay mặt vào nhau), giữa là điệu giám lưng (quay lưng vào nhau). Người múa bông phải là con dân Triều Khúc và phải vượt qua nhiều tiêu chuẩn “khắt khe”.

Ngay từ xa xưa, múa bông đã nổi tiếng trong vùng là điệu múa hay, độc đáo, hoạt náo. Tốp múa “Con đi đánh bông” thường được mời đi biểu diễn ở các vùng lân cận trong các lễ hội dân gian của làng. Ngày nay, múa bông vẫn tồn tại trong các lễ hội, sinh hoạt văn hóa của cộng đồng làng xã. Nhiều biên đạo múa còn nâng cao sáng tạo điệu múa bông thành tác phẩm múa chuyên nghiệp, biểu diễn trong và ngoài nước.

Nghệ nhân Triệu Đình Hồng kể, lên chín, lên mười, ông đã biết đến múa bông. Hồi ấy, cứ vào dịp hội làng, nhìn các anh vận xiêm váy, thắt những dải lụa dài xuống

gối lấp lánh kim sa, uyển chuyển thướt tha theo nhịp trống rộn ràng, ông đã mê lắm. Đến mười tám, đôi mươi, ông Hồng bắt đầu mặc áo the, khăn xếp phục vụ việc lễ trong đại đình và niềm ước ao được múa trống bông ngày nào của ông đã trở thành hiện thực.

Thuở mới “bén duyên” múa trống bông, có lúc ông cũng cảm thấy ngại khi phải điếm phần tô son, xúng xính trong váy áo kim sa. Thế nhưng sự ngại ngùng, e lệ dần nhường chỗ cho sự say mê. Cũng bởi thế mà khi mới ngoài 30 tuổi, Triệu Đình Hồng đã trở thành vũ công xuất sắc nhất làng Triều Khúc. Và giờ đây, khi đã qua tuổi bát tuần, niềm say mê với trống bông vẫn còn nguyên vẹn trong ông.

Theo họa sĩ Giang Nguyên Thái, một người con của làng Triều Khúc khẳng định: “Nghệ nhân Triệu Đình Hồng là người lĩnh hội được những nét tinh túy, cái hồn, cái thần thái của điệu múa trống bông. Mỗi khi múa, đôi mắt ông sáng rực, long lanh, lúng liếng. Những động tác múa của ông vừa nhanh, vừa khỏe, vừa uyển chuyển đến lạ thường...”.

Lễ hội mang đậm văn hóa Việt

Làng Triều Khúc có khung cảnh cổ kính đặc trưng của ngôi làng xưa Bắc Bộ. Trái tim của làng là khu vực trung tâm với chùa Hương Vân và đình thờ Sắc uy nghiêm, rêu phong, đặc trưng của đình chùa làng Việt còn giữ nguyên vẹn từ khi xây dựng. Ngay trước cổng chùa là một hồ nước rộng, trong xanh cùng nhà thùy tạ nổi khiến phong cảnh càng thêm hữu tình.

Đặc trưng khác của làng là có hai ngôi đình cổ, với kiến trúc bề thế, trong đó đình thờ Sắc, thờ các đạo sắc phong thời Lê Cảnh Hưng 44 (1783) đến thời Khải Định 9 (1924) ban phong mỹ tự cho vị thành Hoàng của làng và

Đại đình thờ Bồ Cái Đại Vương Phùng Hưng.

Khác với điệu múa bông ở hội Đình Nhật Tân (Tây Hồ), hội đền Đông Nhân (Hai Bà Trưng) hay hội thi nấu cơm Lương Quy (Đông Anh), múa bông ở Triều Khúc luôn giữ điệu là loi, tình tứ. Từ sắp xếp đội hình cho đến cách di chuyển, mọi thứ đều phỏng theo hình tròn và hình vuông. Hình tròn tượng trưng cho trời và hình vuông tượng trưng cho đất. Các vũ công tươi cười rạng rỡ, khi thì sánh đôi quấn quýt, khi thì tách rời nhưng luôn ở trên đường thẳng điểm song song để nương tựa lấy nhau. Điệu múa ngàn tuổi này không chỉ đơn giản là vũ khúc mang vẻ đẹp phồn thực mà nó còn là điệu múa se chi kết đôi cho nam thanh, nữ tú trong làng. Họ gửi những giấc mơ về múa bông vươn ra thế giới vào trong từng bước đi.

Mỗi năm, làng Triều Khúc có tới 14 lễ liên quan đến thờ cúng Đức Thánh Phùng Hưng. Trong đó, có ba ngày quan trọng nhất là: Ngày mùng 10 tháng Giêng là ngày Ngải lên ngôi vua; ngày 25/11 là ngày sinh của Ngải và ngày 13/8 là ngày hóa Thánh của Ngải. Theo tích xưa, Phùng Hưng thắng giặc, lên ngôi vua, xưng là Bồ Cái Đại Vương. Sau khi ông mất, dân làng đã lập đền thờ và suy tôn làm Thành Hoàng. Cứ ba

năm một lần, làng mới tổ chức lễ chính rước sắc Thành Hoàng. Lễ hội là dịp để người dân tạ ơn thánh thần đã mang lại cuộc sống no ấm, an bình cho dân làng. Sau lễ rước sắc là lễ nhập tịch, cuối cùng là lễ tế giã rước Thánh hoàn cung...

Và cứ từ mùng 9 đến 12 tháng Giêng Âm lịch, người dân làng Triều Khúc lại thành kính, tự hào tổ chức lễ hội truyền thống tưởng nhớ đến vị anh hùng dân tộc Bồ Cái Đại Vương Phùng Hưng, người đã mang lại cuộc sống no ấm, yên bình cho dân làng...

Hội làng còn có nhiều trò chơi dân gian đặc sắc như té lế, rước kiệu, múa chạy cờ... Trong ngày cuối của Lễ hội, sau khi kết thúc ba tuần tế là diễn ra điệu múa chạy cờ, tái hiện lại hào khí năm xưa của nghĩa quân Phùng Hưng thao luyện binh mã trước ngày ra trận.

Dù dòng chảy thời gian cùng tốc độ đô thị hóa, người dân Triều Khúc luôn nhắc nhở nhau giữ gìn nét đẹp văn hóa truyền thống. Cứ mỗi độ Tết đến, xuân về, người dân lại mở hội. Đây không chỉ là dịp để tưởng nhớ công lao to lớn của vị Vua Phùng Hưng, mà còn là dịp trẩy hội đầu năm mới. Lễ hội làng Triều Khúc được tổ chức tôn nghiêm, văn minh, tạo không khí vui vẻ. Bắt đầu lễ hội là những nghi lễ quan trọng không thể thiếu như lễ dâng hương, lễ rước sắc, lễ nhập tịch... cùng hoạt động văn hóa dân gian như múa rồng, múa lân, múa bông.

Hội làng Triều Khúc như bức tranh sống động của lễ hội văn hóa làng quê Việt Nam với các nghi thức tế lễ tôn nghiêm, linh thiêng trường tồn với thời gian, cùng phần hội vui tươi, náo nhiệt từ các trò chơi dân gian. Lễ hội từ lâu đã để lại ấn tượng đẹp trong lòng người trẩy hội bởi quy mô tổ chức, những màn biểu diễn nghệ thuật đặc sắc, tôn vinh các giá trị lịch sử dân tộc, giữ gìn nét văn hóa.

Bởi thế, từ mùng 9 đến 12 tháng Giêng hàng năm, dù đi đâu, mỗi người con của làng đều trở về, hòa mình vào lễ hội. Ngày nay, hội làng Triều Khúc vẫn giữ được nét nguyên sơ, mang đậm cốt cách, nét đẹp tâm linh của lễ hội truyền thống giữa Hà Nội ngàn năm văn hiến. Nét nguyên sơ ấy đã, đang, sẽ lưu truyền, còn mãi bởi những người dân ở ngôi làng trong phố vô cùng bình dị. Và lễ hội truyền thống làng Triều Khúc đã được Bộ VH,TT&DL công nhận Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia.

NGUYỄN MỸ

Múa cổ Hà Nội trong dòng chảy hiện đại

Theo giới nghiên cứu, Hà Nội có hơn 50 điệu múa cổ, thuộc các dòng chính là múa dân gian, múa cung đình và múa tín ngưỡng tôn giáo. Thời gian và những biến động lịch sử đã làm mất đi rất nhiều điệu múa độc đáo, nhất là những điệu múa cung đình. Kết quả khảo sát của Hội Nghệ sĩ múa Hà Nội cho thấy chỉ còn khoảng 20 điệu múa, chủ yếu là múa dân gian, tồn tại trong các lễ hội truyền thống của các làng cổ.

Còn nhớ liên hoan những điệu múa cổ Hà Nội bên hồ Gươm thu hút rất đông người xem. Người ta thích thú và ngạc nhiên trước múa chạy cờ, múa trống bông của làng Triều Khúc; múa chạy (xếp) chữ, múa gậy của làng Trung Quan (xã Văn Đức, huyện Gia Lâm); múa thiên long bát bộ của xã Long Biên (quận Long Biên); múa bài bông của làng Phú Nhiêu (xã Quang Trung, huyện Phú Xuyên); múa giáo long làng Lệ Mật và múa rắn lột làng Trường Lâm; múa sênh tiền làng Nhật Tân (quận Tây Hồ); múa tứ linh làng Lỗ Khê (huyện Đông Anh)...

● Múa trống bông Triều Khúc được coi là điệu múa đặc sắc nhất.

VĂN MINH LỄ HỘI

Đi lễ chùa, về miền tốt đẹp

Lễ chùa đầu năm là phong tục đẹp. Đi chùa để đắm mình trong không khí linh thiêng, để gột rửa tâm hồn, để sống tốt hơn. Thế nhưng, nhiều người đi chùa hiện nay chen lấn, xô đẩy nhau, người ta nhét tiền vào tượng Phật để cầu... đủ thứ.

● Hàng vạn người chen lấn lễ chùa đầu năm. (Ảnh minh họa)

Còn đó những ngôi chùa không chỉ trong ký ức

Người Việt tin rằng, đi lễ đầu năm không đơn giản chỉ để ước nguyện, mà đó còn là khoảnh khắc để con người hòa mình vào chốn tâm linh, bỏ lại phía sau bao vất vả trong cuộc mưu sinh. Mỗi người đi lễ với những mục đích khác nhau, người thì cầu tài, cầu lộc, cầu duyên; người thì cầu bình an, sức khỏe cho bản thân và gia đình.

Cũng có những người đi lễ chỉ để tìm những giây phút bình yên, xua tan đi những lo toan bộn bề trong cuộc sống. Nhưng nhìn chung, khi đến cửa Phật, cửa Thánh, hòa vào dòng người hành lễ, mỗi người trong chúng ta sẽ cảm nhận được sự giao hòa của trời - đất. Mùi khói nhang, sắc màu rực rỡ của đèn, hoa cùng với không gian thanh tịnh của chốn linh thiêng sẽ làm cho lòng người trở nên nhẹ nhàng, thanh thản. Đó là sự thanh khiết của kiếp người ý nghĩa. Lắng nghe lòng mình sâu hơn và trung thực với chính mình.

Trong khi đó, ngày nay, người người phải đến chùa to, nổi tiếng để cầu xin, cả biển người chen chúc nhau, người nọ vấp người kia chứ không phải vấp Phật. Các chuyên gia văn hóa cho rằng, có một ngôi chùa lớn nhất, chính là ngôi chùa từ tâm mình. Tại sao chúng ta cứ nhất định phải chen chúc đổ xô đến những ngôi chùa lớn mà không đi những ngôi chùa ngay gần nhà mình?

Người đến viếng cảnh chùa, lòng không rửa mà trong, thân không cánh mà nhẹ, ngồi tựa bóng cây đón mát, tưởng chừng mình đã xa lánh hẳn cõi trần tục. “Đất Vua chùa Làng phong cảnh Bụt” một câu nói xưa như ca dao tục ngữ là minh chứng cho sự gắn bó của ngôi chùa trong tâm thức người Việt. Nhắc đến những ngôi cô tự linh thiêng không thể bỏ qua chùa Dâu Bắc Ninh, ngôi chùa Phật giáo cổ nhất Việt. Năm

Đi lễ chùa không phải để cầu mong mọi thứ “từ trên trời rơi xuống”

TS Vũ Thế Khanh, Tổng Giám đốc Liên hiệp Khoa học công nghệ tin học ứng dụng UIA, Liên hiệp Các hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam cho biết, bản thân việc đi lễ chùa không phải là xấu. “Lễ chùa theo đạo là làm theo lời Phật dạy. Còn đi lễ hiện nay giống như đi du lịch cho vui, đem theo một ít bánh trái, hoa quả, tiền vàng biếu “các ngài” để xin thứ này thứ khác. Nhiều người cứ lầm tưởng với Phật thì cứ xin là được. Đến chùa lễ Phật cũng là điều tốt, nhưng tốt hơn là hãy phát nguyện làm những điều lành, điều tốt cho đời, đó chính là đi về nơi tốt đẹp”.

Nhiều người quan niệm, lễ vật dâng cúng càng to thì lộc càng nhiều. Theo TS Vũ Thế Khanh, đây cũng là một sai lầm. Lễ to mà đi làm việc xấu, xin xỏ những điều xấu thì tội lại càng to. Đến cửa Phật mà tâm sáng, làm những điều phúc đức thì tự thân đó đã là một cái lễ to để kính dâng lên Phật rồi...

Đi lễ chùa không phải là cầu mong mọi thứ “từ trên trời rơi xuống”, cầu mong mọi thứ sẽ tự rơi vào đầu mình mà không cần phải nỗ lực, cố gắng gì. Người có trí tuệ, có tâm sáng thì không ỉ lại vào người khác. Rồi mong cầu không được sinh ra bất mãn, rồi coi thường thế giới tâm linh, thế là không ổn. Mong cầu kẻ khác làm giúp mình, còn mình chỉ ngồi đó hưởng thụ, là tư tưởng không an lành.

bên dòng sông Cầu chảy hiền hòa, ngày qua ngày ngôi chùa cứ yên bình, tĩnh lặng với hương nhang đèn, với tiếng gió tiếng lá rơi xào xạc.

Dân gian xưa có câu “Thôn Đoài thì nhớ thôn Đông, cau thôn Đoài nhớ giàu không thôn nào”... Xứ Đoài đẹp trong mắt kẻ thi nhân, một vẻ đẹp truyền thống của vùng quê sơn thủy hữu tình Sơn Tây, với những phong tục tập quán mang đậm bản sắc của người Việt cổ. Đây cũng là nơi in dấu ngôi chùa Khai Nguyên cổ tự, biểu tượng và điều mà người ta nhớ khi nhắc về Sơn Tây, xứ Đoài...

Đây Hoàng Cầm, bên kia sông Đuống, đôi bờ câu quan họ giao duyên, gần gũi, mộc mạc nhưng xứ Bắc Ninh vẫn làm siêu lòng biết bao trái tim người lữ hành. Trót lỡ say, say người, say rượu, say Quan họ và say cả những nét cổ kính trong lòng cổ tự linh thiêng. Về thăm ngôi chùa Trăm Gian, cổ tự bậc nhất xứ Kinh Bắc, tìm về những giá trị xưa cũ một thời, tìm một điểm tựa bình yên cho tâm hồn được an lành, thanh thoi.

Nằm trong trục tâm linh Hà Nội - Hà Nam - Ninh Bình, chùa Bà Đanh đang là cái tên được lữ khách phương xa nhắc nhiều mỗi dịp ghé thăm Hà Nam. Không như chùa Tam Chúc đồ sộ, bề thế, cũng chưa được đầu tư xây dựng như Địa Tạng nhưng chùa Bà Đanh vẫn có sức hút đến kì lạ. Vì sự tò mò về câu nói dân gian xưa, vì chiêm bái mong cầu hay đơn giản là muốn tìm cho mình một nét xưa cổ kính yên bình?

Chùa Thanh Lương, một trong những điểm tham quan, chiêm bái du lịch tâm linh nổi tiếng bậc nhất khi đi du lịch Phú Yên. Ngoài vẻ đẹp độc đáo thì ngôi chùa này còn gắn liền với rất nhiều câu chuyện tâm linh, từ đó tạo ra sức hút đối với du khách thập phương ghé thăm mỗi khi có dịp đến với Phú Yên...

“Lòng thành thắp một nén hương”

Theo sách Phật giáo, Đức Phật là một con người ngộ chân lý. Người tìm ra được bản chất của những khổ đau, hạnh phúc ở đời, rồi hướng dẫn cho chúng ta thực hành những phương pháp

thoát khỏi khổ đau, hướng con người chúng ta đến an lạc tạm thời và tuyệt đối.

Tôn thờ Phật giáo không phải là tôn thờ đáng siêu nhiên quyền uy nào, mà vì tưởng nhớ đến con người vĩ đại ấy đã hy sinh vì mọi người để có được bài học vô giá. Phật pháp chính là những ứng dụng cụ thể trong đời sống để mỗi người tự nhìn ra bản ngã của chính mình, hướng đến một cuộc sống chân - thiện - mỹ đích thực nơi mỗi người.

Thực tế, nhiều người tới lễ chùa cầu từ sức khỏe, tiền tài, danh vọng đến tình duyên, tiền bạc... mà không biết rằng, chốn cửa Phật linh thiêng không phải là nơi “cầu được ước thấy”.

Theo các chuyên gia tâm linh, chùa chiền là chốn linh thiêng, tách biệt với thế tục nhân gian. Triết lý của đạo Phật là giải thoát chúng sinh khỏi vòng luân hồi, nhân quả khổ ải, giúp con người nhận thức được sinh, lão, bệnh, tử, sống tốt đẹp, trung thực, không tham, sân, si, để cuộc sống tươi đẹp, có ý nghĩa, không uổng phí một kiếp người... Phật chỉ có lòng từ bi hi xả, chứ không có tiền bạc, vật chất để cho ai. Việc cầu phúc lộc, phát tài là của cư dân nông nghiệp xưa mong thế giới thiêng liêng che chở, phù hộ để công sức cấy trồng được mưa thuận, gió hòa sẽ thu hoạch được mùa màng may mắn, bội thu.

Điều dễ nhận thấy, tháng Giêng nào cũng thế, trong số nghìn nghịt người đi cúng sao giải hạn đầu năm mới, người ta tin rằng các vì sao, các lực lượng siêu nhiên đang quản lý vận mệnh tốt, xấu, hạnh phúc, khổ đau của con người. Người ta tin rằng nếu làm hài lòng các thần linh bằng cách cúng bái thì mình sẽ được yên thân. Bỏ tiền ra cúng là để mua niềm tin, phó thác ước mơ cho thánh thần là đang đầu tư vào một năm mới bình an và thuận lợi, thành công? Với niềm tin ấy, nhà nhà giải hạn, cúng sao, lễ chùa...

Thượng tọa Thích Nhật Từ, Phó Viện trưởng Học viện Phật giáo Việt Nam tại TP HCM khẳng định, trong giáo lý nhà Phật không có sao xấu, sao tốt cũng như ngày tháng đẹp, xấu

trong năm. Thầy Thích Nhật Từ nói: “Theo đạo Phật con người phải đối diện với thực tại với nỗi khổ, niềm đau, với khó khăn, thử thách. Xui hay hên, hạnh phúc hay khổ đau đều là những điều diễn ra hàng ngày trong cuộc sống của con người. Nếu cúng sao có thể giải quyết vãn nạn của nhân sinh thì các tôn giáo và hệ thống nhân quả không có ý nghĩa gì nữa. Những người cúng dâng sao giải hạn là do họ thiếu hiểu biết các quy luật cuộc sống và các quy luật nhân quả.

Cho nên mua sự trấn an tâm lý tạm thời bằng việc cúng sao là không phù hợp. Tốt nhất là không nên sợ hãi những vấn đề này nữa. Số phận thất bại hay thành công, hạnh phúc hay khổ đau đều do lối sống, hành vi sống, nghề nghiệp sống của chúng ta... Theo tôi, tốt nhất mình sống hãy tôn trọng luật pháp, đạo đức, phát triển lương tâm thì không có sợ gì mà phải đi cầu khẩn các lực lượng thánh thần để trấn an tâm lý. Sống tốt không có sợ và làm việc nghĩa, việc tốt thì tâm mình sẽ an”.

Nhà thơ Nguyễn Quang Thiều cho rằng, người người chen lấn, xô đẩy khắp thập phương, nhưng mọi người quên rằng, chỉ cần mỗi người có một ngôi chùa trong tim mình. Có thể đó là một ngôi chùa làng hẻo lánh nơi làng quê, góc phố... Đó là những ngôi chùa trong trẻo, thánh thiện thời thơ ấu... Mỗi người đi chùa với chút hương, chút hoa, chút giọt dầu, “lòng thành thắp một nén hương” mà thôi. Ấy là mỗi người luôn giữ được cho mình sự tử tế, lương thiện, lòng trắc ẩn...

Các chuyên gia tâm linh khuyên rằng, tới chùa lễ đầu năm hay bất cứ thời điểm nào trong năm cũng chỉ nên mong cầu sức khỏe. Không nên cầu xin tài lộc, công danh, tiền bạc, của cải, vật chất. Bởi sự khỏe mạnh, thành đạt... bên cạnh được yếu tố may mắn, còn đa phần là do con người cố gắng, phấn đấu và rèn luyện. Vì vậy, đầu năm đi lễ chùa, mỗi người chúng ta cần có cái tâm thanh tịnh, không làm mất đi nét đẹp văn hóa tâm linh của ông cha ta... **MIÊN THẢO**

● Ảnh minh họa.

Lễ cúng thủy tổ của các họ tộc người Dao

Hàng năm, cứ vào mùa xuân, con cháu người Dao đổ lại tổ chức lễ cúng tổ Bàn Vương. Tục thờ cúng Bàn Vương mang tính biểu tượng cho sự thống nhất về nguồn gốc của người Dao, thể hiện sự biết ơn với tổ tiên đã sinh ra họ. Lễ cúng Bàn Vương nhằm cầu cho mưa thuận gió hòa, hoa màu tươi tốt, cho con cháu người Dao đời đời ấm no, hạnh phúc.

Lễ tưởng nhớ vị sư tổ anh hùng

Theo truyền thuyết của người Dao, vua có họ vệ yêu tên Bàn Hồ, là một long khuyển mình dài ba thước, lông đen vàng mượt như nhung. Khi Cao Vương - vua nước láng giềng đánh chiếm biên ải, gây cảnh lâm than cho dân chúng, Bình Vương cử nhiều binh hùng, tướng mạnh đến trấn giữ biên ải nhưng không đánh đuổi được Cao Vương. Trong lúc nguy cấp, Bàn Hồ hiện kế hay giúp Bình Vương đánh đuổi được Cao Vương, đem lại bình yên cho dân chúng.

Sau khi lập công, Bàn Hồ bỗng hóa thành chàng trai khôi ngô, tuấn tú, được Bình Vương gả cho Tam công chúa. Họ sinh được 12 con (6 trai và 6 gái). Vua Bình Vương phong vương cho Bàn Hồ, lấy hiệu là Bàn Vương, ban sắc cho 12 người con của Bàn Vương mang 12 họ. Các họ này chính là thủy tổ của các họ tộc người Dao hiện nay. Vào giờ xấu, Bàn Vương bị một con sơn dương dùng sừng đâm ngã và chết tại cây gù hương. Các con cháu Bàn Vương đã chặt cây gù hương làm thần trống, lột da sơn dương làm mặt trống tế lễ Bàn Vương.

Kể từ đó đến nay, qua nhiều thế hệ, con cháu người Dao đều tổ chức cúng tạ Bàn Vương (tiếng Dao gọi là Châu đảng) để tưởng nhớ vị sư tổ anh hùng trong lòng dân tộc, giáo dục truyền thống về lòng dũng cảm, tự tin, cũng là dịp cầu mong Bàn Vương che chở cho con cháu được bình an, may mắn.

Sách cúng người Dao ở Hồ Thầu, Hoàng Su Phì (Hà Giang) có đoạn: Bàn Hồ xuất thế trường thủy quốc/Bàn Hồ nghi nghi trí thiên địa/Trí đặc nam đa nữ hựu thủy/Văn thuyết kim triều hữu trạng thính/Bàn Hồ trừ bệnh thị hà nhật/Hà nhân tra thủy trừu tẩy diện/Bàn Hồ hà niên hà nhật từ...

Người Dao coi việc thờ cúng Bàn vương là một việc làm có liên quan đến vận mệnh của mỗi người, mỗi dòng họ và

● Trước khi buổi lễ bắt đầu, thầy cúng thực hiện nghi lễ treo tranh.

của cả cộng đồng. Trong các nghi lễ lớn của gia đình, dòng họ, người Dao đều phải làm lễ cúng Bàn Vương.

Biểu tượng nguồn gốc và văn hóa dân tộc Dao

Tùy vào mỗi ngành Dao mà thời gian thực hiện lễ cúng khác nhau, nhưng nhìn chung tục cúng Bàn Vương cơ bản giống nhau. Trước lễ cúng Bàn Vương, công việc chuẩn bị được đồng bào chuẩn bị rất kỹ lưỡng, như nuôi 2 con lợn (gọi là lợn thần), một để cúng Bàn Vương, một để cúng tổ tiên và các vị thần; đồng thời nấu rượu, để vào hai chum riêng (một chum cúng Bàn Vương, một chum cúng tổ tiên và các vị thần). Trường hợp bị thiên tai mất mùa hoặc điều kiện kinh tế gia đình gặp khó khăn thì đồng bào làm lễ cúng nhỏ khất với Bàn Vương, năm sau mùa màng bội thu sẽ làm lễ cúng chính thức.

Có nơi, người Dao lại chuẩn bị các lễ vật như: 01 con lợn làm sạch để cả lòng, tiết; 01 con gà trống; 12 cặp bánh dày (gói lá chuối buộc từng cặp); 01 túm gạo được buộc bằng vải trắng (sải chiền); Giấy bản theo cúng bình thường và 7 siên (chín shún) (được thầy cúng cắt hình và đục, dập theo hình hoặc khuôn chữ...); 02 chum rượu (01 cúng Bàn Vương, 01 cúng tổ tiên và các vị thần).

Đàn cúng tế Bàn Vương được lập bằng gỗ ở gian giữa nhà, bên cạnh bàn thờ tổ tiên. Trên đàn tế có trang trí giấy nhiều

Với giá trị tiêu biểu, Lễ cúng Bàn Vương của người Dao đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia theo Quyết định số 779/QĐ-BVHTTDL ngày 04/4/2022.

màu, tranh thờ, vải, nhiều đồ vật trang trí kết từ tre nứa...

Trước khi cúng Bàn Vương, các thầy cúng gia đình, dòng họ tham gia lễ phải kiêng 7 ngày, kể từ khi gia chủ đến mời dự lễ là vợ chồng phải cách ly... Khi lấy tranh, gia chủ cũng phải đun nước tắm sạch sẽ, xong mới được vào nơi cất giữ tranh thờ - được coi là chốn linh thiêng đặc biệt.

Lễ cúng Bàn Vương thường được tiến hành theo trình tự: Gia chủ mời ba thầy cúng. Thầy cúng thứ nhất gọi là thầy cả (người Dao gọi là vìn nhùng sai) sẽ cúng trả hai lợn thần cho Bàn Vương và các đời tổ tiên; thầy cúng thứ hai (người Dao gọi là sai pành piê, người Dao tiền gọi là diang gòa con) sẽ cúng cầu khấn sức khỏe, thân lúa, thân chăn nuôi; thầy cúng thứ ba (người Dao tiền gọi là cu sai) cúng trả các lễ vật cho các vị thần và các bậc tổ tiên gần. Trong lễ cúng, hai cô gái trẻ chưa chồng (biào xía hay ke đảng xía) và hai chàng trai trẻ chưa vợ (biào ton hay ke đảng ton) được mời đến hát đối đáp, kể về công ơn của Bàn Vương.

Đúng ngày lành, giờ tốt, ba thầy cúng được mời đến nhà gia chủ làm lễ lập đàn cúng. Con lợn cúng thần được đưa lên đàn cúng để cúng gia tiên và Bàn Vương. Thầy cúng treo hai bộ tranh Tam Thanh cạnh bàn thờ tổ tiên (chỉ những người làm thầy cúng mới có bộ tranh này), làm phép tẩy uế, vẩy nước phép khắp nhà, làm phép trấn an, dán các bùa phép (viết bằng chữ Nôm Dao trên giấy bản) quanh nhà, rồi khấn mời ma Bàn Vương, tổ tiên và các thần cùng âm binh của các thầy về dự lễ châu đảng. Hai đôi nam nữ (biào xía và biào ton) đứng sau các thầy vái lạy, đón chào các “ma” tổ tiên, “ma” Bàn Vương và các thần, thánh.

Trên đàn cúng, sắp đặt lễ vật gồm: một con lợn (lợn thần) đã mổ, một bát gạo, một bát nước, một chai rượu, một ít tiền âm phủ, 5 chiếc chén và 5 đôi đũa. Ba thầy cúng và có thêm ba người đàn ông đứng tuổi ngồi vào hai ghế dài kê song song đối diện hai bên đàn cúng. Thầy cả trình trọng khấn, tế lễ, dâng lợn thần cho Bàn Vương, cầu mong Bàn Vương phù hộ cho con cháu trong gia đình và gia tộc. Sau đó, hai thầy phụ và ba người đàn ông lần lượt đọc những bài cúng kể về sự khai thiên lập địa, sự tích nạn hồng thủy, quá trình chuyển cư đầy gian truân của người Dao...

Tiếp đó, hai đôi nam nữ hát đối đáp kể về công ơn đã sinh ra các họ người Dao của Bàn Vương. Những người phụ lễ bày tiếp con lợn thần thứ hai đã mổ lên bàn cúng ở gần bàn thờ tổ tiên cùng các lễ vật: gạo, rượu, bánh... để thầy cả cúng tế lễ các bậc tổ tiên, các vị thần, thánh của gia chủ và dòng họ của gia chủ.

Tiếp theo là các điệu múa được mừng tượng hóa như: múa bắt rùa, múa chuông..., với 6 chiếc áo, các thầy cúng lần lượt tái hiện lại những điệu múa cô, một nghi thức không thể thiếu trong lễ cúng Bàn Vương.

Trong lễ cúng Bàn Vương, người Dao có một số kiêng kỵ: các thầy cúng và tất cả mọi người dự lễ phải ăn chay, không ai được quờ máng nhau, vợ chồng gia chủ phải cách ly, lúc ra về không ai được chệch bai...

Sau khi cúng tế Bàn Vương, tổ tiên, các vị thần, thánh của gia chủ và gia tộc của gia chủ, các thầy cúng hóa tiền, vàng và làm lễ tiễn đưa Bàn Vương, tổ tiên, các vị thần, thánh về lại cõi âm. Các biào xía, biào ton hát bài tiễn đưa và vái chào từ biệt Bàn Vương, “ma” các bậc tổ tiên, các vị thần, thánh.

Lễ cúng Bàn Vương trước đây thường diễn ra trong 3 ngày 3 đêm, ngày nay được rút ngắn nhưng vẫn giữ được sự linh thiêng và giá trị nhân văn. Các biào xía, biào ton hát bài tiễn đưa và vái chào từ biệt Bàn Vương, “ma” các bậc tổ tiên, các vị thần, thánh.

Tục thờ cúng Bàn Vương là nét sinh hoạt tín ngưỡng đặc biệt của người Dao, mang tính biểu tượng cho sự thống nhất nguồn gốc và văn hóa dân tộc. Lễ cúng Bàn Vương thể hiện tinh thần luôn nhớ đến nguồn cội cùng niềm tin vào sự linh thiêng phù hộ của tổ tiên cho những điều tốt đẹp trong đời sống.

Thực hành nghi lễ nhằm thỏa mãn nhu cầu tâm linh của người dân; giúp gắn kết cộng đồng và bảo lưu các giá trị văn hóa truyền thống. Tín ngưỡng thờ cúng Bàn Vương còn trở thành sợi dây liên kết các mối quan hệ gia đình, dòng họ và cộng đồng bản làng...

Đây là môi trường giáo dục truyền thống cho thế hệ trẻ, trao truyền các bài cúng, hình thức thực hiện nghi lễ... cho thế hệ kế cận, góp phần bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa của người Dao đỏ.

BẢO MI (t/h)

● Dâng hương tại lễ cúng Bàn Vương của người Dao đỏ.

● Lễ cúng Bàn Vương của người Dao.

Cha tôi vẫn gọi vườn của mình là “ngôi vườn ký ức”. Giữa cuộc sống bộn bề, đô thị hóa nhiều nếp nhà cổ của làng đã sụm ngả, nhiều vườn hoa biến mất nhường cho nhà bê tông cốt thép, thì nếp nhà có tuổi đời gấp ba tuổi cha cùng với vườn hoa là một đặc sản của cuộc đời.

Có lần cha bảo một vị chúa hoa đã nhắc nhở ông phải gìn giữ nhiều loài hoa ấy. Thường ngày, cha vẫn cùng thường trà đàm đạo với các vị cựu giáo trong xã. Cách đây bảy năm có đám sản nhà cô về ngã giá đòi mua năm gian hai chái, với cả một vùng ký ức tiên tổ hẳn in trong linh hồn nhà, với ba cội bạch mai mấy chục năm tuổi. Thắng - em trai lêu lổng học đòi chỉ thích tống khứ cái ký ức của cha tôi đi để lấy vài tỷ đồng xây nhà ba tầng đủ đầy tiện nghi. Cha bị tổn thương khủng khiếp. Một cuộc họp gia đình đã diễn ra. Người ủng hộ bán nhà và mai cổ chỉ có Thắng và cô em gái út. Mẹ tôi thì thế nào cũng được. Bà chịu khổ nhiều nên bảo cha muốn giữ thì giữ.

Xuân đến dù sao cái không gian cha tạo dựng cũng thấy một màu rực rỡ của nền nếp, chứ không phê phê rộn rạo khi xây nhà ba bốn tầng và trở ra cái sân bê tông. Cha và tôi nghiêm chỉnh chấp hành lời tổ tiên, nhà cổ và vườn hoa phải được gìn giữ. Cha nói:

- Nhà ba bốn tầng chắc gì đã sướng. Ăn nhiều, ở hết bao nhiêu. Nếu chú thứ không chịu được chật chội, thì suất đất ở đâu làng đó, tôi cho. Ra đấy mà xây.

Xây nhà thì cũng phải tiền tỷ. Cha chỉ cho đất. Thắng không đủ tiền. Với mức thu nhập hiện tại của Thắng chỉ đủ ăn, nuôi vợ con. Hiện tại tổ ấm nhỏ của Thắng ngự ở mé vườn. Không rộng rãi nhưng tôi vẫn thấy ổn. Hương hoa lúc nào

Cội mai trắng

Truyện ngắn của Nguyễn Văn Học

●Ảnh minh họa

cũng có thể ulla vào. Hồi ra, bạn bè của chú thứ xức xía khích bác nên khiến Thắng đứng ngồi không yên, chỉ muốn cha bán nhà, bán ba cội bạch mai cho khách vip để được chia tiền, hoặc đầu tư cái nhà sừng sững hoành tráng cho sướng. Tác động cha không được, lúc thì Thắng năn nỉ mẹ, khi lại khích để tôi đồng ý thuyết phục. Nhưng tôi cũng như cha. Không gian nhà tôi giờ là một đặc sản của ngôi làng đã từng có cả trăm nếp nhà cổ.

Cũng trong cái năm mấy gã

trọc phú nọ về gạ gẫm mua nhà, cha tôi nghĩ đến chuyện trồng toàn bộ mai. Ông muốn tầm các loại mai trắng, nhân rộng toàn bộ khoảng vườn với điểm nhấn là ba cội mai già mà gốc cội đã hẳn in những nếp nhăn của thời gian. Tất nhiên những cây mẫu đơn, hoa hồng, cây mận, hai cây mai vàng ông vẫn giữ, tạo sự đa sắc. Hôm bác Tú đến chơi, nghe cha trình bày ý tưởng, bác Tú tán thưởng: “Ông định biến khu vườn thành Mai hoa trang?”. Cha tôi gật gù.

Bác Tú tâm đắc. Hai ông đánh cờ. Phía vườn hoa dậy hương.

Mai trắng kén người chơi, chỉ dành cho người đồng điệu, ti mi. Nhưng để tìm được những người sành chơi thứ “thập đại danh hoa” xưa cũng đâu đơn giản. Bây giờ nhiều thứ hoa mới được nhân giống, lai ghép phục vụ Tết. Thú chơi mai trắng đang bị mai một.

Cha ngược lên phía làng Nhật Tân hỏi tìm. Tầm mai cũng khó

như tầm lan. Thậm chí khó hơn tầm lan. Các ông làm của nhiều tiền sẵn sàng bỏ ra vài triệu tới vài chục triệu để thuê một cây mai trắng chơi dịp Tết mà chẳng có. Cũng may, nhờ hỏi dò cha tìm được ông Điều, một cựu chiến binh, cũng là cán bộ nông nghiệp nghỉ hưu, sành mai và còn giữ được năm loại mai trắng.

Khi được ông Điều mời vào nhà, cha tôi ấn tượng với hàng chữ thư pháp chép câu thơ bất hủ của nhà thơ tiên tri Cao Bá Quát: “Thập tải luân giao cầu cổ kiến/ Nhất sinh đề thủ bách Mai Hoa”. Câu thơ khiến máu sục sôi nổi lên, sự hoài cổ ulla về. Gặp ông Điều, cha như gặp được một người bạn cũ thân lắm đã lâu không gặp, nên hàn huyên cả buổi. Đúng là người chơi hoa lâu năm, nên ảnh hưởng phẩm cách của hoa.

Tính ông Điều khí khái, hào sảng, nhưng rất đỗi nho nhã. Ông Điều hứa sẽ giúp cha thực hiện ý tưởng, bởi ở đất Nhật Tân, Quảng Bá vẫn còn người chơi mai âm thầm.

Nhờ ông Điều cha được gặp cụ Cả, người nổi tiếng với những chậu song mai, khi kết trái thành đôi quả. Cụ cả lại giới thiệu thêm cụ Nghĩ, hiện đang giữ hai cội bạch mai cao tới năm mét, lớn hơn cả ba cội cổ mai của cha ở nhà. Bạch mai có dáng như hoa sứ, tinh khiết, cánh tròn lớn, mùi thơm thoang thoảng hòa lẫn sương đêm. Cha còn tìm được số điện thoại của một vị đại tá về hưu, sở hữu những cây mai Miến Điện quý hiếm. Nghe nói vị này nhập về được một cây rồi cầu kỳ nhân giống. Các lão niên nghe chuyện một ông giáo nghỉ hưu là cha tôi thích tầm mai, tỏ lòng mến phục. Với người lớn, đó còn là cách giáo dục nền nếp gia phong, nên các lão niên đều muốn giúp cha tôi thực hiện tâm nguyện.

Bây giờ thì phim ảnh sẵn có với những hệ thống rạp chiếu lớn cập nhật phim trong và ngoài nước hàng tuần, chưa kể những nền tảng chiếu phim online như Netflix, Galaxy Play... cung cấp thêm nhiều dòng phim đa dạng, tôi vẫn nhớ những “rạp chiếu bóng thiên đường” thuở ấy.

Lên cấp 3, xuống Hà Nội học, ở nhà bác Lương - anh trai mẹ ở ngõ Văn Chương, tôi hay đi xem phim ở rạp Dân Chủ trên đường Khâm Thiên gần đó. Những năm 94-95, các rạp chiếu ở Hà Nội đã qua thời hoàng kim và một số rạp đã chuyển đổi mục đích sử dụng sang kinh doanh vũ trường, quán hát, nhưng rạp Dân Chủ vẫn rất sôi động. Những phim nhà nước như “Khách ở quê ra” dựa theo truyện của Nguyễn Minh Châu, phim tư nhân như “Khi người ta trẻ” dựa theo truyện của Phan Thị Vàng Anh hay bom tấn Mỹ như “True lies” đều đập diu khách.

Muộn hơn một chút, tôi biết đến rạp Fansland ở phố Thường Kiệt, rạp độc nhất ở Hà Nội lúc đó chuyên chiếu phim kinh điển. Rạp ra đời từ tháng 12/1994 nhưng phải gần hai năm sau, tôi mới lui tới nơi

TIẾNG LÒNG

Những “rạp chiếu bóng thiên đường” (*)

này. Ngày đó, Fansland chiếu phim nghệ thuật của Hollywood, Nga, Italia, Trung Quốc, Iran... Từ những most favourite như “Casablanca” (Michael Curtiz), “Roman Holiday” (William Wyler) hay “Gone with the wind” (Victor Fleming)... đến những masterpiece như “Battleship Potemkin” (Sergei Eisenstein), “Ben-Hur” (William Wyler) hay “One flew over the cuckoo’s nest” (Milos Forman)...

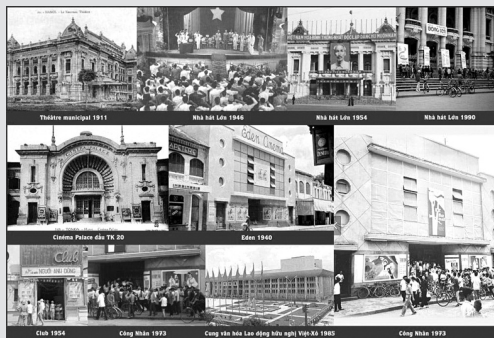
Từ những đại diện điển hình của các nền điện ảnh như “Bicycle thieves” (Victtorio de Sica), “La Dolce vita” (Federico Fellini) hay “Life is beautiful” (Roberto Benigni) của Italia đến “Treo cao đèn lồng đỏ” (Trương Nghệ Mưu), “Bá vương biệt cơ” (Trần Khải Ca), “Once upon a time in China” (Tư Khắc)... của Trung Quốc. Thi thoảng là những “Hương vị anh đào” (Abbas Kiarostami) của Iran

hay “Chiến tranh và hoà bình” (Sergey Bondarchuk) của Nga... và cả những phim ca nhạc của Beatles, The Doors.

Ở đây, tôi thần tượng nữ diễn viên Mỹ Jodie Foster, ngôi sao điện ảnh nữ sáng chói thập niên 80-90 nhờ xem và bị thuyết phục bởi các bộ phim của chị như “Taxi driver” (Martin Scorsese), “The accused” (Jonathan Kaplan) và “The silence of the Lambs” (Jonathan Demme).

Giai đoạn này, tôi cũng bắt đầu ý thức một cách sâu sắc hơn những tác phẩm phim nghệ thuật, nghiêm túc của điện ảnh Việt và chú ý hơn đến những gương mặt của dòng phim này như Đơn Dương, Trần Lực, Thiệu Ánh Dương, Võ Hoài Nam, Hoàng Phúc, Ngô Quang Hải... (nam), Lê Văn, Lê Khanh, Lê Vi, Ngọc Hiệp, Mỹ Duyên, sau này là Hồng Ánh... (nữ).

Vào đại học, tôi theo học tiếng Pháp ở Trung tâm Ngôn ngữ và

● Các rạp Hà Nội qua các thập niên 1940-1990.

(Ảnh tư liệu)

văn minh Pháp Alliance Francaise ở phố Yết Kiêu, tiền thân của Trung tâm Văn hoá Pháp L’Espace hiện nay. Tại đây có phòng thư viện và phòng chiếu phim quảng bá sách báo và phim ảnh Pháp. Phòng chiếu phim miễn phí nhỏ xíu chỉ 20-30 ghế, chiếu phim tiếng Pháp không phụ đề, cả ngày lẫn đêm. Tôi được xem những tác phẩm lừng danh như “Indochine” (Régis Warginer), “L’amant” (Jean-Jacques Annaud) hay “Taxi” (Gérald Pirès)... trong tình trạng xem hình là chủ yếu vì nghe hiểu bập bõm.

Cũng những năm đại học và một thời gian dài sau khi ra trường, tôi hay lui tới Hội đồng Anh (British Council) lúc đó nằm trên

đường Cát Linh, gần khách sạn Horison. Hội đồng Anh có một thư viện cũng rộng tương đương Alliance Francaise với cơ man sách báo và phim ảnh. Nhưng khác với Trung tâm Ngôn ngữ và văn minh Pháp có phòng chiếu phim màn hình lớn riêng biệt, ở đây khu vực chiếu phim nằm

gọn một góc trong thư viện với một dãy 3 chiếc đầu video và ghế ngồi xem phim.

Ai thích phim gì thì vào thư viện mượn phim ấy, ra ghế đeo headphone vào tránh ảnh hưởng đến người khác. Tất nhiên toàn là phim Anh, thoại tiếng Anh và hình như có phụ đề tiếng Anh. Từ những phim nghệ thuật đỉnh đám như “The remains of the day” (James Ivory), “The English patient” (Anthony Minghella) hay “Gladitor” (Ridley Scott) cho đến những phim thương mại phổ biến như “Four weddings and a funeral” (Mike Newell), “Notting Hill” (Roger Michell) hay “Bridget Jones’ diary” (Sharon Maguire)...

Khoảng cuối năm 2006, tôi biết

Từ đó, cha dọn vườn, tía tạp cây, đi lại, nói chuyện, mang tiền nhà mua mai. Công việc bận bịu hơn người chăm con mọn.

Thấy cha nhọc sức tâm mai, chú em trai nghĩ ngẩn của tôi lại sôi sục.

- Không muốn nói với cha nữa. Đẹp mấy việc hoa hoét đó đi. Tiên. Nhà. Con cần thứ đó hơn. Đi chậm như cha nên bị bỏ lại phía sau rồi đấy.

Nói xong, chú thứ bỏ đi. Tôi thấy cha rung rung. Lựa lời, tôi nói: “Chú đừng làm cha buồn”. Mặt hầm hầm, nó quắc mắt lên: “Còn anh đấy, ở tuổi anh chúng nó chửi tước đầy mình. Anh thì lúc nào cũng nghiến mới chả cứu. Nhà cô với hoa cô. Có đồ ăn được đâu. Nhà toàn người lảm chuyện!”.

Mấy năm liền, cha như người bị mai trắng hành. Lúc nào cũng bận rộn, chăm sóc, uốn tía.

Buổi sáng khi trời còn đậm sương ông đã trở dậy pha trà, sẵn sọc, thưởng hoa. Nhớ đợt trời nắng nóng kéo dài, lo sợ cây mới trồng tàn lụi, ông phải kéo lưới che, tưới tắm điều độ giúp cây sinh trưởng tốt. Đến nỗi tôi thấy tóc cha ngăm màu của bạch hoa. Có điều tôi thấy lạ, là dường như ông cố ý để cậu thứ thấy những việc cha vất vả đôn đáo với mai.

Thì thoảng có đám bạn đến rủ em trai tôi đi chơi gà ngày cuối tuần, thấy cha tội lo lắng bên hoa, cặm cụi, hết tưới lại uốn nắn, chúng thì thảo với em trai tôi: “Ông cụ cứ tự làm khổ mình nhì? Nhưng mà hiểm người say hoa như ông cụ”. Thắng trả lời: “Ông cụ mà chịu bán mấy cây mai to lớn đó thì tao đã có tiền xây nhà”. Đám bạn há hốc mồm: “Thật ư?”.

Giờ thì vườn của cha đã có sự góp mặt của mười tám loại mai quý. Đa phần mai trắng. Cha đã có thể tự hào về “Mai hoa trang” của mình, khi nhiều người trong xã từng là học trò đến hỏi cách chơi, chăm sóc và đạo chơi hoa. Xuân năm ngoái là mùa mai đẹp nhất. Xuân năm nay cha dự kiến ngôi vườn là một thế giới phô sắc. Tôi thấy mắt cha ngời ngời niềm vui. Điều đẹp đẽ nhất trong tâm hồn tôi, sau những ngày làm việc áp lực là gặp cội mai cứ sáng rực trong vườn.

Cứ cuối tháng Chạp, nhiều cây bạch mai nở sớm. Ba cội mai cổ thụ dự kiến nở rộ từ ngày ba mươi Tết. Em trai tôi đứng ngồi không yên khi khách thập phương đến hỏi mua mà cha không bán. Điều đó khiến Thắng sốt ruột. Chú em bàn với bạn đánh liều lấy trộm hai chậu lớn cha đã dày công uốn tía suốt mấy năm qua. Dân săn hoa từng đến đánh tiếng một tỷ đồng hai chậu.

Chú em thấy đó là món hời. Lợi dụng dịp cả nhà đi vắng, hai chậu bạch mai bị đưa đi. Khi cha về, con vệt mách: “át ời, át ời” (mất rồi, mất rồi). Nhìn ra chỗ đặt hai chậu mai, cha thấy tê điếng. Đâu rồi? Đâu? Thần thờ. Bần thần. Trừ ba cội cổ thụ ở giữa vườn trồng dưới đất, thì hai chậu quý nhất không còn.

Đến ngày hai chín Tết vẫn chẳng ai có tin tức gì của Thắng. Cả nhà đứng ngồi không yên. Đứng sáng ba mươi, chiếc xe tải cỡ nhỏ dừng ở đầu ngõ. Có người hốt hải chạy vào gọi cha tôi. Thì ra là anh Chúc, học trò cũ của cha. Anh thưa: “Thầy ạ, em vô tình gặp chú Thắng nhà ta bán đồ bán tháo hai chậu mai này cho khách. Có thể họ không hiểu mai, hoặc muốn đim giá

buộc Thắng bán rẻ. Em được thầy tâm sự và được ngắm hai chậu bạch mai này. Nó không phải dạng tầm thường, sao chỉ có giá trăm triệu? Hỏi ra, Thắng bảo đem xuống Vĩnh Tân bán cho tay trọc phú để lấy một tỷ. Nhưng mang đến nơi thì người đó đã mua được hai chậu khác. Nay học trò mang về đây, xin gửi lại người chủ tâm huyết”.

Cha tôi cảm kích: “Quý hóa quá. Cảm ơn anh. Tôi sẽ gửi lại anh tiền mua. Nếu không phải là anh, hai cây mai đó đã rơi vào tay người khác”.

Cuối chiều, Thắng thất thểu ra về, nong nặc hơi men. Thắng cầm tiền bán mai đi uống rượu suốt hai ngày qua. Lúc gặp cha tôi, người Thắng như sụm xuống, hai tay run run, cầm chặt số tiền còn lại, đẩy về ân hận. Cha ngồi lặng lẽ bên vườn. Thắng tiến lại, ngậm ngùi:

- Con xin lỗi cha. Con đã mang tiền bán mai đi tất niên. Giờ chỉ còn một nửa... Con rất ân hận.

Cha tôi vuốt chòm râu bạc. Ông nhìn Thắng rồi nhìn hai chậu mai. Những đoá mai đang phun sắc trắng vào xuân, găm vào chiều cuối năm về đẹp trinh nguyên của nó. Cha bảo Thắng: “Cuộc sống này chẳng có gì dễ dàng. Tiền bạc không tự nhiên có nên mỗi người không cố gắng. Bản thân cha cũng phải nỗ lực mới có khối tài sản là một vườn mai. Con biết lỗi và sẽ sửa là tốt. Cha già rồi, nhưng vẫn phải học những cây mai đây”.

Mãi sau tôi mới biết, việc cha cố để Thắng thấy mình vất vả bên mai, rồi gặt hái thành quả là muốn dạy cho chú em bài học làm người. Tôi tin, cái hạt cha gieo trong tâm hồn Thắng sẽ nảy cây. **N.V.H**

ĐỌC SÁCH

Đi tìm lời tiên tri cho chính mình

Vào những thời điểm chuyển giao thời gian đầu năm – cuối năm, dường như chúng ta được trực giác mách bảo nhiều hơn về ý nghĩa của những sự kiện xảy ra trong cuộc sống. Những sự kiện dường như rất đúng thời điểm, đưa chúng ta gặp gỡ những con người hữu duyên, khiến cuộc đời ta đột nhiên rẽ sang một hướng mới đầy hứng khởi.

“Lời tiên tri Celestine” (tựa gốc The Celestine Prophecy) là tác phẩm nổi tiếng được James Redfield viết vào năm 1992. Quyền sách đã trở thành một hiện tượng xuất bản với hàng chục triệu bản được bán ra và đã được dịch ra 34 thứ tiếng, nằm trong danh sách sách bán chạy nhất của tờ New York Times trong ba năm liền. Ngoài ra, nó còn là nguồn cảm hứng sáng tác cho nhà soạn nhạc Christopher Franke thực hiện album ca nhạc vào năm 1966; sách cũng được chuyển thể thành phim vào năm 2006 với tựa “The Celestine Prophecy”.

Sách viết về đề tài tâm linh, nhưng được chuyển tải dưới hình thức tiểu thuyết, có câu chuyện, có những tình tiết hấp dẫn, lý thú, ly kỳ nên lôi cuốn, dễ đọc. Trong đó, các nhân vật gặp nhau vào những bối cảnh, thời điểm trùng hợp, như một sự sắp đặt của tạo hoá, dẫn dắt người đọc đi từ nút thắt này đến nút thắt khác, giải mã hết sự bí ẩn này đến sự bí ẩn khác cho đến hồi kết. Các nhân vật kết nối chặt chẽ với nhau, bổ sung cho nhau trong hành trình đầy mạo hiểm tìm kiếm Thủ bản - một cỗ thư chứa đựng những lời tiên tri cho nhân loại, được viết từ hàng ngàn năm trước, được phát hiện tại vùng tàn tích Celestine (Peru) và đã mất tích một cách bí ẩn.

Thủ bản đó chứa đựng chín sự khai sáng về con đường tiến hoá của thế giới loài người, hé lộ có thể có sự khai sáng thứ 10 và gọi người đọc suy tưởng về những sự khai sáng tiếp theo. Cứ mỗi chặng trong hành trình đầy mạo hiểm đó, một sự khai sáng lại được tìm thấy mang đến những thông điệp, trải nghiệm mới mẻ về nguồn gốc, đời sống tâm linh, quá trình tiến hoá của con người và lời tiên tri về xã hội loài người trong tương lai.

Qua các trang sách, bạn có thể tìm thấy thông điệp về nguồn năng lượng quý báu và vô tận mà vũ trụ mang đến cho con người, dẫn dắt loài người trong quá trình tiến hoá đến một tương lai tốt đẹp mà nhiều khi con người không nhận ra, không tận hưởng, mà còn phí phạm, thậm chí tàn phá khốc liệt môi trường, khai thác cạn kiệt thiên nhiên.

Bạn sẽ được nhắc nhở rằng người làm cha mẹ cần ứng xử với con cái thế nào để đưa trẻ cảm thấy được tôn trọng, yêu thương, được phát triển tự do và tiến hoá hoàn thiện nhất. Rằng con người cần phải nhanh chóng cải thiện mối quan hệ ứng xử với nhau, kết nối nhau bằng nguồn năng lượng yêu thương dưới ánh sáng tinh thức. Cần thiết lập phong thái ứng xử mà trong đó mỗi người đều nỗ lực mong muốn khơi dậy những giá trị tốt đẹp nhất bên trong người khác, chứ không phải là sự tranh giành quyền lực, những nhiều...

Có thể, mỗi người sẽ tìm được thêm nhiều câu trả lời, nhiều thông điệp khi đọc quyền sách này. Chúng ta sẽ là nhà tiên tri cho chính mình, đoán định được tương lai của mình và tương lai của cả thế giới khi biết được phải làm gì trên hành trình tiến hoá của nhân loại. Hiểu ra mình có thể thay đổi, góp phần vào sự thay đổi chính tương lai của mình và tương lai thế giới. Hiểu rằng năng lượng an lành do con người tạo ra. Nhiều nguồn năng lượng an lành cùng được tạo ra sẽ mang đến một cuộc sống chung an lành. Và khi mỗi người tự khai mở bản thân mình, thế giới sẽ được khai mở...

MINH MINH

đến Trung tâm Hỗ trợ và Phát triển Tài năng điện ảnh trẻ TPD, khi ấy còn ở 22A Hai Bà Trưng. Ngoài việc tổ chức các buổi chiếu phim ngắn, phim dài và giao lưu với các nhà làm phim thì trung tâm có một thư viện phim nhỏ đầy đĩa VCD, DVD phim các loại. Từ Hollywood tới Anh, Pháp, Ý... Từ Trung Quốc tới Nhật, Hàn, Đài... và cả phim từ những nền điện ảnh xa lạ như Đan Mạch, Thổ Nhĩ Kỳ, Brazil, Argentina...

Thư viện có khoảng 20 cabin để thành viên tự mượn phim xem tại chỗ. Ở đây, tôi đã xem sạch các phim Việt có trong tủ kính, từ xem lại những phim kinh điển đã từng xem trên tivi trước kia như “Cánh đồng hoang” (Hồng Sến), “Đến hẹn lại lên” (Trần Vũ) hay “Bao giờ cho đến tháng Mười” (Đặng Nhật Minh)... cho đến những phim nghệ thuật đình đám đã từng xem ngoài rạp như “Đời Cát” (Nguyễn Thanh Vân), “Mùa len trâu” (Nguyễn Võ Nghiêm Minh) hay “Chuyến của Pao” (Ngô Quang Hải)...

Từ những phim Việt kiểu quen thuộc như “Ba mùa”

(Tony Bùi), “Mùa hè chiều thẳng đứng” (Trần Anh Hùng”, “Dòng máu anh hùng” (Charlie Nguyễn)... cho tới những phim khó kiếm như “Về nơi gió cát” (Huy Thành), “Gánh xiếc rong” (Việt Linh) hay “Tuổi thơ dữ dội” (Nguyễn Vinh Sơn)...

Cũng thời gian gần 2 năm lui tới đây tôi có dịp xem một cách hệ thống các phim của Alfred Hitchcock, Woody Allen, Martin Scorsese, Pedro Almodovar, Trương Nghệ Mưu, Lý An... và tiếp tục nuôi dưỡng tình yêu với điện ảnh.

Vẫn giữ được những cảm xúc nguyên sơ khi được cùng cười, khóc với những thước phim.

Như khi buồn vương đến cả ngày cùng cậu chàng Nhâm của “Thương nhớ đồng quê” (Đặng Nhật Minh) khi màn hình chạ cảnh cuối phim cậu ngồi trên xe khách rời làng quê yêu dấu vào bộ đội trong nhiều nỗi niềm hoài thương hay như khi khóc ngon lành giàn giụa nước mắt cùng chàng Toto trong “Cinema paradiso” (Giuseppe Tornatore) khi được xem những thước phim “kiểm duyệt” như món

quà bác Alfredo quá cố để lại, như khi được choáng váng với cú twist kinh điển và ánh nhìn lạnh gáy của tên giết người tâm thần phân liệt trong “Psycho” (Alfred Hitchcock) hoặc nước mắt cứ tự dưng tuôn chảy mỗi khi tiếng nhạc dịu buồn lồng cảnh cô thiếu nữ Tiểu Đệ chạy theo xe chở người thương đi khuất trên đường làng xa ngái trong “The road home” (Trương Nghệ Mưu)...

Hồi ấy, trong khuôn viên khu 22A Hai Bà Trưng còn có một “rạp chiếu bóng thiên đường” chuyên chiếu phim nghệ thuật, đó là rạp Hà Nội Cinematheque của ông chủ yêu phim người Mỹ Gerald Herman.

Tôi cũng thì thoảng ghé vào rạp này trong những buổi chiếu các tác phẩm kén khách, cả của Việt Nam lẫn nước ngoài. Rạp chiếu nhỏ xinh chỉ 89 chỗ ngồi, phi lợi nhuận (không bán vé mà quyền góp tùy tâm), nhiều tây hơn ta... cũng là một miền nhớ của thời thanh xuân.

(*): Mượn tên bộ phim “Cinema paradiso” của đạo diễn Guiseppe Tornatore

HOÀNG LÊ

Những “vết thương” tâm lý thời 4.0

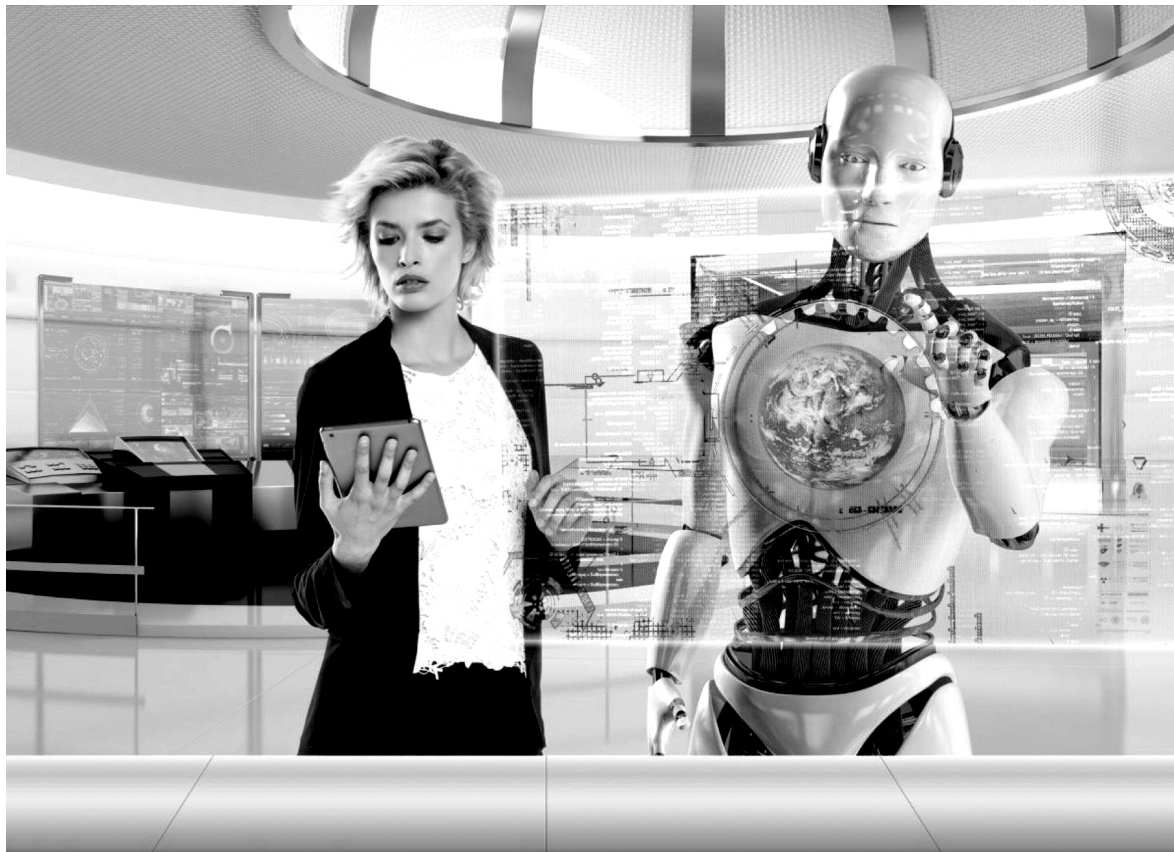
Cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đánh dấu sự phát triển công nghệ nhanh chóng nhưng đồng thời cũng là những nguy cơ tới cuộc sống của con người. Đáng nói, có hàng triệu lao động trên thế giới đã và đang đứng trước nguy cơ mất việc, đẩy họ vào trạng thái bất an, lo âu, tự ti, thậm chí là mắc bệnh trầm cảm.

Lo ngại tâm lý lo âu thời 4.0

Cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đánh dấu sự phát triển công nghệ nhanh chóng trong các lĩnh vực trí tuệ nhân tạo (AI), kỹ thuật số, người máy, khoa học vật liệu, di truyền học,... Những tiến bộ khoa học công nghệ mang lại nhiều lợi ích cho con người nhưng đồng thời cũng đem đến nhiều nguy cơ, điển hình nhất là nguy cơ mất việc do máy móc thay thế con người.

Một nghiên cứu năm 2017 của Công ty PricewaterhouseCoopers (PwC, trụ sở tại Anh), với hơn 10.000 người đến từ các quốc gia Trung Quốc, Đức, Ấn Độ, Anh và Mỹ, cho kết quả: 60% cảm thấy sẽ có ít người có việc làm ổn định, lâu dài trong tương lai; trong đó 37% lo lắng quá trình tự động hoá sẽ tăng rủi ro mất việc cho họ. Trong đó, có những công việc có nguy cơ bị máy móc thay thế cao hơn những công việc khác. Khoảng 49% công việc trong lĩnh vực vận tải sẽ trở nên lỗi thời, ngành tài chính ngân hàng cũng sẽ bị ảnh hưởng.

Trong khi những tiến bộ công nghệ trong lịch sử đã ảnh hưởng đến những người lao động chủ yếu làm việc tay chân, không đòi hỏi nhiều kiến thức chuyên môn thì bối cảnh 4.0 có thể ảnh hưởng đến cả những lao động có tay nghề và chuyên môn cao. Ví dụ điển hình trên thực tế hiện nay là xu hướng sa thải hàng loạt nhân sự công

● **Việc máy móc có thể thay thế con người khiến nhiều công việc trên toàn cầu bị mất đi.** (Ảnh minh họa)

nghệ trên toàn cầu đã xảy ra kể từ nửa cuối năm 2022 từ những tập đoàn công nghệ lớn như Microsoft, Salesforce, Amazon, Meta, Google, Twitter,... đã khiến hàng vạn người lao động mất việc trên toàn cầu. Đầu năm 2023, xu hướng này vẫn chưa có dấu hiệu dừng lại.

Theo một báo cáo của Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF), đại dịch COVID-19 đã khiến nền kinh tế toàn cầu thiệt hại nặng nề, tới hàng ngàn tỷ USD, kéo theo đó là khủng hoảng kinh tế toàn cầu, hầu hết các nước trên thế giới đều phải đối mặt với nạn thất nghiệp kéo dài do không có việc làm ổn định sau dịch bệnh. Do đó, áp lực trong công việc càng tăng lên, đặc biệt tại những quốc gia đang trên đà phát triển công nghiệp hoá và hiện đại hoá về mọi mặt, nhằm đáp ứng nhu cầu trên thế giới.

Như vậy, những tiến bộ công nghệ mới có thể loại bỏ hàng chục triệu việc làm, gây ra tác động lớn trong xã hội. Đặc biệt, những thay đổi tiềm năng này đặt ra nhiều vấn đề quan trọng từ góc độ sức khỏe cộng đồng,

đặc biệt là sức khỏe tâm thần của người lao động.

Công việc là một phần quan trọng trong cuộc sống con người, khi công việc trở nên khan hiếm, sự cạnh tranh cho các vị trí công việc sẽ tạo ra áp lực lớn hơn cho người lao động. Những người cố gắng giữ vị trí hiện tại phải tìm nhiều cách để chứng tỏ mình là người không thể thiếu đối với cấp trên. Bởi vậy họ sẵn làm quá giờ, nhận lương thấp hơn, thậm chí chịu nhiều bất lợi để duy trì công việc, theo phân tích của GS. Samoon Ahmad - Giáo sư Tâm thần học của Trường Y khoa Grossman (Đại học New York). Năm bắt được tâm lý này, nhiều công ty, tổ chức sẵn sàng bóc lột sức lao động của nhân viên, yêu cầu họ làm nhiều hơn những gì trong hợp đồng yêu cầu, làm gia tăng thêm áp lực công việc với người lao động.

Trong xã hội hiện đại, mối lo ngại trong dư luận trên thế giới về việc thời gian làm việc ngày càng tăng, còn thời gian giải trí của con người ngày càng ít đi bởi mạng xã hội, email công việc và các nghĩa vụ khác khiến họ rơi vào trạng thái căng thẳng gần như hàng ngày, hàng giờ. Sự căng thẳng này kéo dài gây ra nhiều hệ lụy tiêu cực về sức khỏe. Các nghiên cứu tâm lý học trong doanh nghiệp cũng cho thấy, một môi trường đòi hỏi khắt khe về người lao động có tác động tiêu cực đến sự gắn kết và hiệu suất của người lao động và năng suất của toàn tổ chức cũng có thể bị ảnh hưởng nếu thái độ đó trở thành một dạng văn hoá doanh nghiệp “độc hại”.

Mặt khác, GS. Ahmad cũng phân tích, nhiều người có thể cảm thấy lo lắng hơn khi họ gặp nhiều khó khăn trong việc tìm ra một công việc ổn định. Tội tệ hơn, một số có thể rơi vào tuyệt vọng nếu họ thiếu nguồn lực hoặc khả năng, kỹ năng nhất định để đáp ứng những yêu cầu công việc mới. Ngay cả với những người đã có được công việc đảm bảo thu nhập cơ bản, tránh khỏi tình trạng thất nghiệp hoặc thiếu việc làm lâu dài, tâm trạng tiêu cực vẫn có thể là điều khó tránh khỏi. Họ thường cảm thấy cô đơn, bức bối hoặc tự ti, nhục nhã bởi không thể đáp ứng những kỳ vọng trong công việc. Có một số nghiên cứu trên thế giới cũng đã chỉ ra một mối liên quan giữa tình trạng “không có việc làm” và nguy cơ gia tăng các vấn đề về sức khỏe thể chất và tinh thần như cao huyết áp, tiểu đường, đột quỵ, đau tim, rối loạn lo âu và phiền muộn...

“Căn bệnh” của thời đại công nghệ

Đại dịch COVID-19 là một minh chứng cho thấy những thay đổi trong cuộc sống là một trong các tác nhân gây ra sự căng thẳng, kéo theo đó là tác động đến cuộc sống của mọi người ở hầu hết các tầng lớp xã hội. Theo một khảo sát trên công cụ đo lường của Google, các từ khóa liên quan đến “stress”, “trầm cảm”, “rối loạn lo âu”, “mất ngủ”... có lượng tìm kiếm tăng đột biến trong những năm gần đây. Nguyên nhân không chỉ bởi dịch bệnh, cách ly mà còn bởi tốc độ chuyển đổi số, phát triển khoa học công nghệ đang tác động đến mọi mặt trong cuộc sống con người, buộc họ phải nhanh

chống thích ứng.

Đáng nói, bệnh trầm cảm, được xem là một dạng rối loạn tâm trạng gây ra cảm giác buồn bã và mất mát, còn được biết đến là “căn bệnh đáng sợ của thời đại công nghệ”. Theo Tổ chức Y tế thế giới (WHO), từ năm 2020 trầm cảm là căn bệnh thứ hai, chỉ sau bệnh tim mạch, về mức độ ảnh hưởng tới cuộc sống của loài người, đồng thời việc ruồng bỏ hay gạt sang bên lề người trầm cảm là vấn đề lớn ngăn cản nhiều người tìm đến các dịch vụ giúp đỡ. Tại châu Âu, ước tính có khoảng 165 triệu người đã và đang mắc các chứng rối loạn tâm thần. Đáng nói, xu hướng trầm cảm ở Việt Nam những năm nay đang có chiều hướng gia tăng đặc biệt là trong giới trẻ.

Đứng trước những biến cố từ xã hội, áp lực của cuộc sống và khủng hoảng trong tâm lý, người trầm cảm thường rơi vào trạng thái rất cô đơn và bế tắc trước mọi suy nghĩ. Bên cạnh đó, sự vô tâm của gia đình, xã hội vô tình khiến căn bệnh trầm cảm trầm trọng hơn. Nhiều người đã đi vào guồng nghĩ quẩn và cuối cùng tìm đến cái chết.

Có thể thấy, quá trình phát triển khoa học công nghệ trong thời đại 4.0 có ảnh hưởng nhất định tới sức khỏe tâm thần của con người. GS. Ahmad chia sẻ với Psychology Today, chuyên trang tâm lý học của Mỹ: “Đối với chúng tôi, những người làm việc với tư cách là chuyên gia sức khỏe tâm thần, chúng tôi sẽ phải nhận thức sớm hơn về những hiện tượng toàn cầu của thời đại này để hiểu rõ hơn về các bệnh nhân của chúng tôi và cuộc đấu tranh nội tâm mà họ đang trải qua. Chúng ta cần phải nhận ra những tác động của bối cảnh tới cảm xúc và tâm trạng của con người, qua đó cảm thấy đồng cảm hơn với họ, đồng thời có thể giúp họ cảm thấy yên tâm hơn và cố gắng vượt qua cơn khủng hoảng tinh thần”.

Giáo sư tâm lý học Norman Duncan, Phó Hiệu trưởng Đại học Pretoria – một trong những đại học lớn nhất tại nước Cộng hoà Nam Phi, đánh giá: Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đi kèm với sự phát triển của tự động hoá, kéo theo tình trạng mất việc làm hàng loạt, bởi vậy các nhà tâm lý học cũng sẽ có nhiệm vụ mới trong việc giúp mọi người ứng phó với các căn bệnh tâm lý trong thời đại 4.0.

Tuy nhiên, có một nghịch lý là ngay cả một số chuyên gia, nhà trị liệu tâm lý cũng có những mối lo ngại trước sự tiến bộ của trí tuệ thông minh nhân tạo khi đã có những mô hình robot trị liệu có thể cung cấp một số dịch vụ cho con người. Nếu xu hướng này phát triển mạnh mẽ trong tương lai thì thậm chí chính những công việc chăm sóc sức khỏe tâm thần cũng có thể đứng trước nguy cơ bị mất đi. **DIỆU BẢO**

● **Áp lực công việc ngày càng “leo thang” trong thời đại 4.0.** (Ảnh: WSJ)

Không khí lễ hội xuân trên thế giới

Từ Bắc Kinh, Seoul, Bangkok, Jakarta, Tokyo đến London, New York, Milan,... không khí lễ hội mùa xuân, được đánh dấu bởi dịp Tết Nguyên đán, đang ngập tràn khắp muôn nơi.

Không khí xuân tại Trung Quốc

Tết Nguyên đán hay lễ hội mùa xuân không chỉ là thời gian để gia đình đoàn tụ, nghỉ ngơi và du lịch, mà còn là mùa lễ hội quan trọng nhất ở nhiều quốc gia châu Á.

Đặc biệt ở Trung Quốc, tính đến ngày 28/1, ước tính có khoảng 226 triệu cuộc hành trình du xuân tại quốc gia tỉ dân này, chỉ trong 7 ngày nghỉ lễ, theo China Daily. Hoạt động lễ hội mùa xuân năm nay tại Trung Quốc đặc biệt hơn những năm khác bởi nó diễn ra ngay sau khi Chính phủ nới lỏng các lệnh hạn chế nghiêm ngặt để phòng dịch COVID-19, cho phép người dân quay trở lại cuộc sống bình thường.

Dù vậy, quốc gia này vẫn đang rất thận trọng trong việc ứng phó với dịch bệnh, nên có nhiều sự kiện lớn đã không diễn ra. Trong khi người dân Trung Quốc đang tận hưởng lễ hội, quốc gia này đã không lơ là trong việc kiểm soát và ứng phó với COVID-19. Trước và trong kỳ nghỉ Tết Nguyên đán, cơ quan y tế Trung Quốc đã có những bước chuẩn bị, đặt khu vực nông thôn lên ưu tiên hàng đầu trong công tác chống dịch, đồng thời kêu gọi bố trí cẩn thận các nguồn lực và dịch vụ y tế cho các nhóm trọng tâm như người già và trẻ em. Các nhà phân tích cho biết, với sự chuẩn bị đầy đủ, hầu hết các nơi đều đã vượt qua đợt lây nhiễm gia tăng, khiến tình hình dịch bệnh nói chung ở Trung Quốc có thể kiểm soát được.

Hàng năm vào dịp này, các lễ hội thường diễn ra tại các ngôi đền, chùa nổi tiếng, phục vụ các chuyến du lịch tâm linh, cuộc hành hương của người dân để cầu mong may mắn, tài lộc. Bên cạnh đó còn có các hội chợ nhộn nhịp, trưng bày các sản vật, sản phẩm truyền thống, tác phẩm nghệ thuật cùng các món ăn ngon. Thế nhưng, rất nhiều sự kiện đông người đã được hạn chế tại Trung Quốc.

Đơn cử, công viên Taoran Ting tại Bắc Kinh là nơi thường diễn ra các hoạt động lễ hội đón xuân đầu năm nhưng năm nay các hoạt động này đều bị cắt giảm. Tuy nhiên, điểm đến này vẫn thu hút đông đảo du khách tản bộ qua những cây cầu

● Không khí xuân ngập tràn tại Trung Quốc. (Ảnh: PBS)

ngang qua những chiếc đèn lồng giấy được vẽ ký tự “hạnh phúc”. Hay tại khu phố đi bộ Qianmen nằm ở trung tâm thành phố Bắc Kinh, người dân vẫn có thể cảm thấy không khí vui tươi của những ngày đầu năm mới, du xuân nhưng vẫn phải đảm bảo an toàn trong bối cảnh “bình thường mới”.

Ở các tỉnh thành khác, báo chí địa phương cũng ghi nhận đông đảo người dân, du khách đến thăm quan, du xuân đầu năm tại các khu chợ ngoài trời, trung tâm thương mại, công viên được trang trí bằng đèn lồng đỏ, câu đối Tết, xem múa lân, biểu diễn nhào lộn,... Tại thành phố Quảng Châu, tỉnh Quảng Đông, các hội chợ hoa truyền thống trước Tết Nguyên đán đã được nối lại, thu hút hàng trăm gian hàng bán hoa, đồ thủ công và đồ ăn nhẹ, trong khi các màn trình diễn sôi động như múa lân cũng được tổ chức. Tiếng cười nói rôm rả của du khách, tiếng nô đùa của những đứa trẻ, tiếng người bán mời chào hàng, tiếng cô vũ của đám đông trong khung cảnh hân hoan là những hương vị không thể thiếu trong các lễ hội đầu năm, đặc biệt thân thương hơn với người Trung Quốc trong năm nay.

Niềm hân hoan đón xuân trên thế giới

Cùng với không khí lễ hội

● Người dân Trung Quốc đã thực hiện hàng trăm triệu chuyến đi trong dịp nghỉ Tết. (Ảnh: Global Times)

đầy hoan hỉ tại Trung Quốc đại lục, Hồng Kông, Macao và Đài Loan, lễ hội cũng được tổ chức ở Hàn Quốc và giữa các cộng đồng Hoa kiều lớn ở các quốc gia như Thái Lan, Indonesia và Malaysia. Ở các quốc gia này, người dân cũng đón mừng lễ hội xuân và cầu chúc may mắn cho một năm mới đầy niềm vui, sức khỏe và thành công.

Mặt khác, trong dịp Tết Nguyên đán, nhiều địa danh nổi tiếng trên thế giới cũng đã chiếu lên những biểu tượng và diễn ra một số sự kiện lớn để chào mừng Tết Nguyên đán hay lễ hội mùa xuân. Theo đó, Từ tòa nhà Empire State ở New York, tháp Tokyo ở Thủ đô Nhật Bản, nhà hát Opera Sydney ở Úc và nhiều địa danh nổi tiếng khác cho đến các khu phố Tàu trên khắp thế giới, nhiều tòa nhà và khu phố đã được thắp đèn đỏ hoặc trang trí các biểu tượng lễ hội xuân như đèn lồng đỏ, câu đối đỏ, hoa quả đủ sắc đủ vẻ, tạo nên không khí lễ hội vui tươi.

Đơn cử, vào đêm Giao thừa Tết Nguyên đán, tại Quảng trường Trafalgar của London (Anh) trình chiếu một câu chúc bằng tiếng Quan thoại để chúc mọi người một Tết Nguyên đán

● Đèn lồng hình con thỏ được trưng bày tại Quảng trường Trafalgar của London (Anh) để mang tới không khí lễ hội. (Ảnh: Xinhua)

vui vẻ. Tại đây cũng trưng bày một đèn lồng hình con thỏ - biểu tượng của Tết Nguyên đán Trung Quốc kể từ giữa tháng 1/2023. Bên cạnh đó, ký tự “fu”, có nghĩa là may mắn trong tiếng Trung, được chiếu lên Mole Antonelliana, tòa nhà nổi tiếng ở Turin (Ý). Một số điểm tham quan nổi tiếng và các đường phố chính ở Sydney được trưng bày các tác phẩm nghệ thuật do các họa sĩ thiết kế để chào mừng lễ hội.

Từ giữa tháng 1 đến giữa tháng 2, khu phố Tàu trên đường Yaowarat ở Bangkok, Thái Lan được trang trí bằng đèn, nổi bật với đường hầm ánh sáng dài 45 mét và những chiếc đèn lồng đủ kiểu. Cũng trong không khí lễ hội là thành phố Milan ở phía Bắc nước Ý. Dịp Tết, một bộ phim hoạt hình về Tết Nguyên đán đã được phát trên một màn hình lớn ở Piazza San Babila, một khu vực sầm uất ở trung tâm thành phố. Jungfrau, một khu trượt tuyết nổi tiếng ở Thụy Sĩ, cũng treo đèn lồng Trung Quốc và hệ thống chiếu sáng đặt làm riêng tại Nhà ga Grindelwald để tạo không khí lễ hội.

Không giống như Trung Quốc và nhiều quốc gia khác ở châu Á, Nhật Bản từ lâu đã không đón Tết Âm lịch rộng rãi trên toàn quốc mà chỉ đón Tết Dương lịch. Tuy nhiên, người

dân địa phương ở các khu phố Tàu lớn ở Nhật, như ở Yokohama, Nagasaki và Kobe vẫn tổ chức lễ, Tết Nguyên đán, mặc dù quy mô nhỏ hơn nhiều. Ở Okinawa, người dân gọi ngày lễ này là Soguwachi và các gia đình cầu nguyện, dâng thức ăn theo mùa cúng Phật. Đáng nói vào thời khắc Giao thừa cũng là thời điểm tòa tháp biểu tượng tại Thủ đô Nhật Bản được thắp sáng, hơn 2.000 quả bóng bay cũng được thả lên bầu trời, gửi đi những lời chúc năm mới tới toàn thế giới. Cựu Thủ tướng Nhật Bản Yasuo Fukuda đã gửi video chúc mừng Tết Nguyên đán tới toàn thể người dân, cầu chúc mọi người “vươn cao, vươn xa” trong năm mới con Thỏ - con giáp của năm nay theo quan niệm của Nhật Bản. Tương tự như Tết vào tháng Giêng, các phong tục và nghi lễ được thực hiện để cầu may mắn và thịnh vượng cho năm sắp tới, trong đó cũng có các hoạt động tham gia lễ hội, đi đền chùa,...

Ở một điểm đến khác, khu phố Tàu lâu đời nhất trên thế giới, Binondo ở Manila, là nơi hầu hết người Philippines tổ chức lễ hội năm mới. Cuộc diễu hành của rồng, sư tử và các chương trình sôi động trong tiếng trống và chũm chọe lớn, thu hút rất đông người đến các đường phố tại đây. Theo quan điểm của người Trung Quốc, con rồng được cho là tượng trưng cho sức mạnh, sự may mắn và sức mạnh to lớn. Trong khi đó, sư tử tượng trưng cho sự bảo vệ và tài sản. Những tiếng ồn như tiếng pháo, còi,... là những đặc sản không thể thiếu trong mùa lễ hội đầu năm Âm lịch, tuy nhiên ngày nay nhiều gia đình người Hoa tại Philippines đã chú ý hạn chế những thứ gây ra tiếng ồn lớn, tránh làm ảnh hưởng đến những cộng đồng, khu vực khác.

Mặt khác, cũng có nhiều sự kiện văn hóa và giải trí khác nhau như các buổi hòa nhạc và sự kiện âm thực đã được tổ chức tại Hungari, Ethiopia, New Zealand, Tây Ban Nha, Hoa Kỳ, Pháp và các nước khác. Đối với nhiều quốc gia, diễu hành múa lân, múa rồng, bắn pháo hoa và phát hành tem cung hoàng đạo đã trở thành hoạt động mang tính biểu tượng trong dịp Tết Nguyên đán.

Nhìn chung, không khí lễ hội xuân, lễ hội Tết Nguyên đán không chỉ là một đặc sản riêng của một số quốc gia châu Á. Khi những kiều bào xa xứ người Trung Quốc, Việt Nam, Hàn Quốc,... sống và làm việc tại nước ngoài, họ cũng mang theo, gìn giữ nét đẹp văn hoá truyền thống lâu đời của dân tộc họ. Cùng với đó, rất nhiều quốc gia dù không xem Tết Nguyên đán là ngày lễ chính thống của đất nước nhưng cũng gửi tới sự tôn trọng và lời chúc may mắn đối với văn hoá lễ hội đậm chất Á Đông này.

ĐỖ TRANG

Muôn vàn cách cầu duyên

Đền ngôi chùa H – một địa điểm tâm linh tương đối nổi tiếng tại Hà Nội, có thể dễ dàng bắt gặp hình ảnh những người trẻ đang bưng các mâm lễ đi cầu tình duyên. Khi hỏi những cụ bà trông chùa và viết sớ tại đây, họ cho biết: “Không chỉ ngày Tết, mà ngày rằm, mừng một nào cũng chật ních người đến lễ”. Ngay cả những ngày bình thường trong tuần, cũng dễ dàng gặp nhiều người đang đến chùa H để cầu cúng mong chờ tìm thấy một nửa của đời mình. Thậm chí họ đến từ các tỉnh thành miền Nam, miền Trung như; TP HCM, Vũng Tàu, Đà Nẵng,... đi ra để cầu duyên.

Trần Hà Phương (23 tuổi, sống ở Hà Nội) cho biết: “Để cầu duyên thành công tại chùa, mọi người phải chuẩn bị một mâm lễ”. Khi được hỏi, cô cho biết mình được các cụ viết sớ, trông chùa hướng dẫn. Một mâm đầy đủ gồm có sớ cầu, trầu cau, hương cúng, hoa quả, tiền giấy, thêm vài bao thuốc lá. Nếu cầu tài lộc sẽ đến ban thờ Đức Ông, nếu cầu tình duyên sang ban thờ Mẫu, còn nếu cầu bình an gia đình thì đến ban thờ Tam Bảo. Khi hỏi, một số cụ bà cho biết có dịp, chùa sẽ tổ chức “cầu duyên tập thể” từ ba mươi người trở lên, mỗi người nộp 400 nghìn đồng. Nhà chùa sẽ lo tất cả, từ việc mời thầy, lễ vật, sớ, còn người cầu chỉ cần đến là được.

Không chỉ đến chùa cầu duyên, năm mới là thời gian nhiều người chọn cách cắt duyên âm. Lê Ánh Hiền (30 tuổi, sống tại Hà Nội) cho biết: “Tôi cũng có nhiều mối duyên, nhưng chẳng đi đến đâu. Cho nên mẹ khuyên tôi đi cắt duyên âm cho nhẹ lòng”. Hiền chia sẻ, mình đã có vài lần cắt duyên âm đầu năm, cô cho biết đây là một thủ tục làm nhẹ “duyên tiền kiếp”, để người âm không đi theo quấy phá, ngăn trở bản thân tìm được tình yêu. Tuy nhiên, dù đã “cắt duyên” thành công rất nhiều lần, nhưng hiện tại, cô vẫn đang sống độc thân và chú tâm vào công việc.

Ngoài đền chùa cầu duyên hay đi cắt duyên âm, thì nhiều người chọn xem bói tarot online hoặc trực tiếp của những người được gọi là Tarot Reader (người đọc bài). Đây là một hình thức xem bói được nhiều người trẻ ưa chuộng hiện nay. Lương Hà Tâm (26 tuổi, sống tại Hà Nam) cho biết: “Đầu năm, tôi có xem bói về chồng sắp cưới. Tôi quyết định cưới vội vàng, nên phân vân không biết đây có phải là người hợp nhất với mình hay không?”.

Theo nghiên cứu của PGS.TS Trần Minh Thi, Viện Nghiên cứu Gia đình và Giới thuộc Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, trong cuốn “Những giá trị gia đình Việt Nam đương đại” của Nhà xuất bản Khoa học xã hội (năm 2021), có rất nhiều yếu tố chi phối hôn nhân của giới trẻ như tình yêu là yếu tố quan trọng nhất chiếm 91,4%, tiếp theo đó là một số yếu tố như “hôn nhân môn đăng hộ đối” chiếm 26,2%, hay cùng làng (18,1%), cùng dân tộc/tôn giáo chiếm 21%.

Tiêu chuẩn lựa chọn bạn đời của người dân được khảo sát ưu tiên các phẩm chất về tư cách, đạo đức hơn là các tiêu chuẩn về ngoại hình hay tiêu chuẩn về kinh tế. Tiêu chuẩn đầu tiên của lựa chọn bạn đời là người đó “có tư cách đạo đức tốt” (chiếm 66,7%), tiếp theo là tiêu chuẩn “biết cách ứng xử” (chiếm 45%), tiêu chuẩn “khỏe mạnh” đứng thứ 3 trong các tiêu chuẩn lựa chọn bạn đời (chiếm 36,1%).

Đã thành thông lệ, cứ đến năm mới, là thời điểm người trẻ nô nức đi đến các địa điểm tâm linh để cầu tình duyên. Họ đều có mong muốn tìm được một người yêu, người bạn đời lý tưởng. Tuy nhiên, có nhiều người trẻ vì mê tín mà bị lừa đảo mất tiền. Nhưng, họ vẫn bất chấp đặt niềm tin mãnh liệt vào cầu duyên, xem bói,...

● Để có được một nửa lý tưởng, nhiều người đã đặt niềm tin vào việc xem bói, đi chùa cầu duyên.

Lê Thu (21 tuổi, hiện đang là sinh viên) tâm sự: “Tôi đã xem bói tarot về tình duyên khoảng vài chục lần trong năm. Nhưng năm mới là dịp đặc biệt, nên tôi hy vọng, lần này, các lá bài sẽ cho tín hiệu tốt về chuyện tình cảm”. Giá thành mỗi lần xem tarot trực tiếp khoảng từ 150 – 500 nghìn đồng, tùy thuộc vào thời gian, các gói họ lựa chọn. Nếu xem tarot online, mỗi lần xem mất khoảng 150 nghìn đồng cho 45 phút không giới hạn các câu hỏi. Người xem cũng có thể yêu cầu gọi video trên các app như Zalo, Instagram, Facebook để được trực tiếp hỏi người trải bài.

● Mỗi mâm lễ dao động từ vài chục nghìn đến vài triệu, hoặc cả chục triệu. (Ảnh minh họa)

● Để có được một nửa lý tưởng, nhiều người đã đặt niềm tin vào việc xem bói, đi chùa cầu duyên.

“Con ế, là... do vong theo” Hà Tâm chia sẻ, vì bản khoán trong chuyện tình cảm mà cô đã tìm đến rất nhiều nơi để cầu duyên. Trong đó, cô đã gặp được những “thầy bói rôm” người khiến bản thân mất tiền oan: “Tôi vào ngay sau người xem trước, bà thầy bói mất cả tiếng chỉ để dọa tôi có vong theo, nói rằng tôi sẽ không thể lấy chồng, cũng khó có người yêu, nếu không chịu lễ bái cẩn thận”. Mỗi lễ “đuôi vong” như vậy mất từ vài triệu, đến vài chục triệu. Hà Tâm cho biết, cô lập tức bỏ đi, vì bản thân đang lo lắng về người bạn trai (hiện là chồng sắp cưới), chứ không phải cầu cúng để có được người yêu.

Hoàng Thị Nhung chia sẻ một trải nghiệm nhớ đời, khi cô đến ngôi chùa cầu duyên có tiếng, thì một người lạ đến tiếp cận và tự xưng là thầy bói vì “hữu duyên” xem giúp cô chuyện tình cảm. Người này hứa với Nhung, chỉ cần coi bói, làm lễ xong, cô có thể gặp được người đúng như ý nguyện. Sau khi chuyển hơn một triệu tiền làm lễ, người đàn ông biến mất một thời gian, rồi quay lại báo cho cô: “Vong nam này theo con chặt lắm, muốn giải

● Để có được một nửa lý tưởng, nhiều người đã đặt niềm tin vào việc xem bói, đi chùa cầu duyên.

● Có những người trẻ vì sợ cô đơn hoặc vì sức ép gia đình mà tìm đến xem bói, cầu duyên hoặc cắt duyên âm. (Ảnh: Lê Ánh Hiền, nguồn: NVCC)

được phải làm thêm lễ nữa”. Trong lễ đó, riêng buồng cau đã mất 600 nghìn đồng, thầy nói đó là “cau thiêng”, chi phí cả buổi lễ gần bằng một tháng lương của Nhung. Nhưng, lễ thì chẳng thấy đâu, còn thầy thì biến mất, chặn số và tin nhắn của cô.

Hà Phương cũng chia sẻ những chuyện cầu duyên “bi hài” của bạn mình. Tại ngôi chùa nổi tiếng ở quận Cầu Giấy – Hà Nội, những người viết sớ thường chia sẻ, phải dùng sớ có ấn tại chùa, thì khi làm lễ xong, vong chùa mới không theo về nhà. Bạn của Phương lỡ mua sớ và lễ ở bên ngoài, nên về cả tháng trời “thấp thỏm” lo âu sẽ không có người yêu, lên trên mạng hỏi một số hội nhóm về tâm linh, được khuyên nên đi cắt duyên âm.

Cô gái làm lễ mất vài triệu, nhưng nhận được câu trả lời: “Duyên tiền kiếp của con nặng lắm, phải làm vài lần mới hết người âm theo”. Tin lời thầy, cô gái mất đến cả chục triệu, sau khi “phản âm” ổn thỏa, thầy mới cho đến chùa cầu duyên tiếp, với mâm lễ được chính thầy chuẩn bị gồm vài quả cau, mấy nén hương, xấp tiền vàng mã, nhưng giá lên

Trong một cuộc khảo sát vào năm 2019, chọn ngẫu nhiên 279 người trẻ trong độ tuổi từ 16 – 30 tuổi, cho thấy giới trẻ hiện nay vẫn đang đề cao giá trị hôn nhân. Cụ thể ½ số người cho rằng rất quan trọng chiếm 46,6%, còn lại cho rằng quan trọng chiếm 32,6%, bình thường chiếm 19,0%, tỷ lệ nhận định không quan trọng chiếm rất thấp 1,8%.

đến hơn triệu bạc. Kết quả đến nay, cô vẫn còn độc thân.

“Không có tình yêu, chạnh lòng lắm!”

Dù đã có nhiều lần bị lừa khi đi cầu duyên, xem bói, nhưng vì rất nhiều lý do mà họ vẫn tiếp tục tìm kiếm tình yêu thông qua các hoạt động tâm linh. Hoàng Thị Nhung vẫn có niềm tin tuyệt đối vào những “thủ tục tâm linh” này. Cô cho biết lý do: “Thấy bạn bè có đôi lứa, tôi vẫn cô đơn, cảm giác chạnh lòng, buồn lắm”. Cứ mỗi một mối tình thất bại, cô lại đi “cầu duyên” để phẩm chất người sau tốt hơn người trước. Hiện nay, Nhung đã lập gia đình và chỉ đến chùa để thắp hương cầu bình an, tài lộc.

Lê Ánh Hiền là một trong số hai người duy nhất ở lớp đại học còn độc thân, nhìn bạn bè lấy vợ, lấy chồng hết, cô cảm thấy mình “lạc loài” với những người xung quanh. Mọi người thường xuyên giới thiệu cho Hiền những đối tượng khác giới, tuy nhiên, chẳng lần nào tìm được tiếng nói chung. Vì vậy, mẹ cô quyết định cho con gái chữa “phản âm”. Nên, cô đi cắt duyên âm chủ yếu để giúp cho gia đình an lòng. “Trong suốt mấy tiếng đồng hồ làm lễ, tôi chẳng thể nhớ gì cả. Tâm trí tôi lúc đó còn đang bận suy nghĩ đến công việc, các dự án của mình”. Hiền chia sẻ.

Còn đối với trường hợp Lương Hà Tâm cho biết, cô bắt đầu tìm đến sự trợ giúp của tâm linh khi chuyển về quê nhà làm việc. Ở đó, cô cảm thấy cô đơn vì cô không thể chia sẻ mọi điều với bố mẹ. Còn đồng nghiệp phần lớn là những người lớn tuổi, khiến cô không thể gần gũi. Mong muốn có người yêu thương, lấp đầy khoảng trống trong tâm hồn nhen nhóm lên trong Tâm. “Vào đầu năm mới 2021, tôi có đặt lịch xem bói tarot online, hy vọng sẽ tìm được người đàn ông cùng đồng hành, san sẻ với mình”.

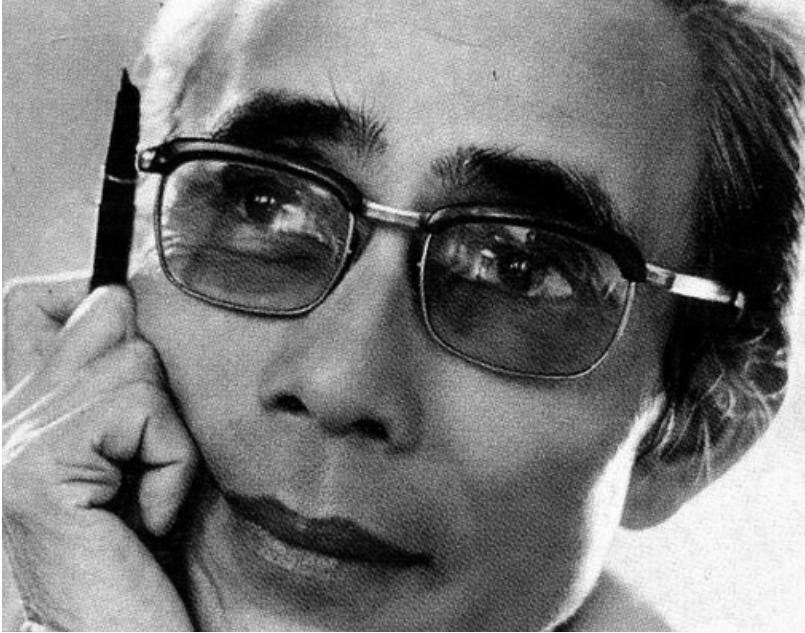
Lê Thu hiện đang là sinh viên cho biết, mặc dù mới hai một tuổi, nhưng cô rất mong tìm được một người bạn trai lý tưởng để yêu thương, săn sóc mình. Mẫu người yêu cô mong muốn có được là người tốt bụng, yêu thương cô và hài hước. Thu cho rằng đây là thời điểm thích hợp để cô có người yêu và sau khi ra trường một hai năm thì sẽ kết hôn: “Tôi hy vọng sớm tìm được một nửa hoàn hảo, cùng tôi trải nghiệm cuộc sống này”.

HƯƠNG NGỌC

Hai mối tình sâu đậm của "người viết tình ca" Phan Huỳnh Điểu

Mặc dù được biết đến như là tác giả của nhiều ca khúc cách mạng nổi tiếng, nhưng thực sự, nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu vẫn được mệnh danh là một trong những nhạc sĩ viết tình ca ngọt ngào nhất. Ông từng trải qua vài mối tình đẹp, trong đó, tình yêu sâu sắc, trọn đời dành cho người vợ tào khang.

● Cổ nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu.

Người nhạc sĩ của tình yêu say đắm

Trong nền âm nhạc Việt Nam, Phan Huỳnh Điểu được xem là một trong những nhạc sĩ "vàng" đặt nền tảng cho nền tân nhạc, ông từng được Nhà nước trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật vì những đóng góp cho sự nghiệp âm nhạc Việt Nam ở thế kỷ 20.

Trong hơn 75 năm hoạt động âm nhạc, Phan Huỳnh Điểu để lại hơn 100 tác phẩm, hầu hết đều là những ca khúc nổi tiếng, được công chúng yêu mến. Sự nghiệp âm nhạc của Phan Huỳnh Điểu như một dòng sông. Đó là dòng chảy ngập ngừng cùng với thời kỳ khởi đầu của nền tân nhạc, cuộn cuộn theo chiều dài của các cuộc kháng chiến vệ quốc, và rồi chảy êm đềm từ sông ra biển lớn với những bản tình ca ngọt ngào thời kỳ xây dựng đất nước.

Nhắc đến Phan Huỳnh Điểu, nhiều người vẫn nghĩ về ông như một nhạc sĩ cách mạng, bởi những ca khúc kháng chiến của ông đã quá in sâu vào tâm khảm: "Ra tiền tuyến", "Đoàn vệ quốc quân", "Hành khúc ngày và đêm", "Cuộc đời vẫn đẹp sao"... Thế nhưng, thực tế, những người yêu mến vẫn gọi ông là "người nhạc sĩ viết tình ca", và Phan Huỳnh Điểu cũng nhận mình là nhạc sĩ của tình yêu.

Bởi, ngoài những ca khúc cách mạng được sáng tác ở thời kỳ khói lửa chiến tranh, âm nhạc của Phan Huỳnh Điểu hầu hết là hướng về tình yêu: "Tình trong lá thiếp", "Thuyền và biển", "Thơ tình cuối mùa thu", "Anh ở đâu sông em cuối sông"... Thậm chí, các ca khúc cách mạng của ông cũng hầu như được cất lên qua lăng kính của những người yêu nhau: "Sợi nhớ sợi thương", "Ở hai đầu nỗi nhớ", "Đêm nay anh ở đâu?"...

Những ca khúc tự sáng tác lời hoặc phổ thơ của Phan Huỳnh

Điểu đều mang âm hưởng trữ tình lãng mạn, đầy da diết, ngọt ngào, chạm đến những rung cảm sâu thẳm trong tim người nghe. Nhưng Phan Huỳnh Điểu không chỉ là một người nhạc sĩ tài năng. Đề ra đời những ca khúc hay, người nhạc sĩ ấy đã có những nỗ lực không ngừng nghỉ. Như bài hát huyền thoại "Bóng cây Kơ-nia" rất được công chúng yêu thích. Nhạc sĩ đã sáng tác đúng 12 năm mới hoàn thành - một kỷ lục của chính ông. Phan Huỳnh Điểu từng tâm sự: "Lần đầu đọc bài thơ "Bóng cây Kơ-nia năm 1959, tôi thấy rất cảm, rất thích, nhưng hồi ấy chưa biết đồng bào Tây Nguyên thế nào, chưa gần gũi, hiểu họ, viết ra sao cũng thấy còn thiếu trải nghiệm. Rồi năm 1970 tôi vào chiến trường, cùng sống với người Tây Nguyên, hiểu và yêu thương họ. Trở về, bài "Bóng cây Kơ-nia" mới hoàn thành và ra đời". Một câu chuyện đủ để nói lên thái độ nghiêm túc của ông đối với con đường sáng tác.

Có một thời, các thế hệ thanh niên, trung niên say đắm tình ca của Phan Huỳnh Điểu, các chương trình âm nhạc cũng không thể thiếu ca khúc của ông. Ông là một nhạc sĩ "không có tuổi", vẫn tiếp tục sự nghiệp sáng tác khi đã ngoài 80. Và dấu "gần đất xa trời", các ca khúc của Phan Huỳnh Điểu vẫn được công chúng say mê, đón nhận bởi những lời tình ca đầy tha thiết, đầy đắm say và rất trẻ trung như chính tâm hồn của Phan Huỳnh Điểu vậy.

Những năm 2000, Phan Huỳnh Điểu ở trong một căn nhà nhỏ xinh khu cư xá Bắc Hải, TP HCM. Căn phòng đọc sách của ông hướng ra ban công đầy hoa. Trên bàn làm việc có chồng chồng, xấp xấp những bài thơ của bạn bè, người hâm mộ gửi với mong muốn được ông phổ nhạc. Ở đó, ông đọc sách, đọc

thơ, viết nhạc và thư giãn bằng cách chăm sóc hoa. Tại thư phòng ấy, ông tiếp khách, dí dỏm kể chuyện mình, nói chuyện đời...

Những người từng lui tới thư phòng xinh đẹp ấy, đều có cảm nhận rằng người nhạc sĩ vẫn còn "trẻ lắm", như ông luôn tự khẳng định. Xấp xỉ 90, Phan Huỳnh Điểu khi ấy vẫn nói về những dự định còn ấp ủ, về mong muốn được sáng tác thêm nhiều tác phẩm hay cho công chúng yêu mến của mình. Ông vẫn biết, đời người là hữu hạn, những năm tháng của mình không còn nhiều nữa, nhưng vẫn luôn cố gắng sống hữu ích, sống trọn vẹn từng khoảnh khắc của đời người.

"Tôi thì lúc nào cũng thế, tâm hồn trẻ trung, trong sáng, hồn nhiên, chẳng bao giờ già đi, dù thể xác có bao nhiêu tuổi. Và âm nhạc, tâm hồn tôi vẫn như thuở ấy, khi nghe bài hát của mình cất lên từ những tiếng hát học trò...", nhạc sĩ từng chia sẻ với người viết như thế.

Những mối tình khắc cốt ghi tâm

Nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu tự nhận mình là người giàu cảm xúc, nhưng không "đa tình". Trước khi cưới vợ, ông cũng từng rung động, có cảm xúc với một vài người con gái. Các ca khúc của ông sáng tác, hầu hết đều có bóng dáng của những người con gái ông từng rung cảm. Trong số đó, mối tình sâu đậm nhất có lẽ là với người con gái bên sông Hàn quê hương ông, người đã trở thành chất xúc tác để ông phổ nhạc bài thơ "Thơ tình cuối mùa thu" của nữ sĩ Xuân Quỳnh.

Năm ấy, vào một mùa thu rất đẹp, Phan Huỳnh Điểu ở tuổi "mới biết yêu" đã rung động trước cô bé hàng xóm tên Mộng Tân. Sau một thời gian ngượng ngùng, cuối cùng người thanh niên Phan Huỳnh Điểu cũng lấy hết can đảm để tỏ bày với cô hàng

xóm. Mặc dù Mộng Tân không trả lời, chỉ mỉm cười, nhưng cả hai đều hiểu rằng "tình trong như đã mặt ngoài còn e". Và mối tình chớm nở bằng những buổi hẹn hò thú vị, những lần "trốn nhà" để được gặp nhau.

Nhưng rồi thế cuộc đã chia cách mối tình ấy. Theo dòng chảy của chiến tranh, hai thanh niên đã theo gia đình rời đi hai nơi khác nhau. Ngày rời xa, họ đã hẹn ước cùng nhau. Vẫn nhớ về nhau trong những tháng ngày xa cách. Nhưng chiến tranh thì kéo dài, đời người thì vô định. Mãi rồi, mỗi người cũng phải có một cuộc sống khác, buộc lòng phải quên đi mối tình đầu đẹp để đã khắc sâu trong tim mình.

Những ngày tháng xa cách đây nhớ nhưng nhưng cũng đầy tuyệt vọng ấy, người nhạc sĩ chỉ biết tìm đến âm nhạc như một niềm an ủi. Và rồi khi bắt gặp những lời thơ của thi sĩ Xuân Quỳnh, ông tìm được sự đồng điệu lớn lao, như đang gặp lại những ngày tháng cũ: "Mùa thu đi cùng lá/ Mùa thu ra biển cả/ Theo dòng nước menh mang/ Mùa thu vào hoa cúc/ Chỉ còn anh và em/ Chỉ còn anh và em/ Là của mùa thu cũ". Phan Huỳnh Điểu nhanh chóng phổ nhạc bài thơ ấy, và nói không quá, nhạc phẩm âm nhạc này cũng nổi tiếng, được yêu thích không kém gì tác phẩm gốc "Thơ tình cuối mùa thu".

Sau này, Phan Huỳnh Điểu từng gặp lại Mộng Tân khi họ đã ở tuổi trung niên, mỗi người đã có gia đình riêng của mình. Khi ấy, tình cảm họ dành cho nhau là sự trân trọng, quý mến đối với "cố nhân".

Nhưng nhắc đến mối tình lớn của cuộc đời Phan Huỳnh Điểu, không ai không biết đó là tình yêu của ông dành cho vợ, bà Phạm Thị Vân. Đây là mối tình "khắc cốt ghi tâm" mà người nghệ sĩ luôn nói đến, luôn kể trong những câu chuyện về tình

yêu của mình. Người vợ tào khang cũng là người có sức ảnh hưởng lớn nhất trong sự nghiệp viết tình ca của ông.

Sau ngày mất của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu, trong một chương trình, nhạc sĩ Phan Hồng Hà đã chia sẻ về chuyện tình yêu đáng ngưỡng mộ của cha mẹ. Năm 1945, Phan Huỳnh Điểu đi theo cách mạng. Đến khoảng năm 1946-1947, ông về trường Lê Khiết tại Quảng Ngãi để dạy nhạc. Tại đây, nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu đã gặp vợ mình lúc đó vẫn là một cô học trò theo học tại trường. Cả hai yêu nhau và đến năm 1949 thì chính thức làm đám cưới tại Quảng Ngãi. Thời điểm khó khăn và gian khổ nhất của gia đình nhạc sĩ bắt đầu từ năm 1964 khi nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu quay trở lại chiến trường, còn vợ ở nhà một mình nuôi 4 người con. Mãi đến năm 1970 thì ông mới trở về đoàn tụ cùng gia đình. Kể từ đó, hai vợ chồng gắn bó "một bước không rời" cho đến khi tuổi già, cùng nương tựa lẫn nhau.

Tháng 6/2015 nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu qua đời. Vì lúc ấy bà Phạm Thị Vân đang bệnh, nên cả nhà giấu bà chuyện chồng mất. Thế nhưng, bằng linh cảm của một người vợ hết lòng thương yêu chồng, bà đã biết được cái chết của ông. Hình bóng nhỏ bé, cảm lạnh đau đớn của bà trong đám tang nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu đã gây nên nỗi xúc động lớn lao cho người đến viếng. Và rồi, sau 100 ngày ông mất, bà cũng đi theo ông. Những người con của họ gọi đó là thứ tình yêu của định mệnh, thiêng liêng đến mức "cái chết không thể chia lìa".

Đã 8 năm kể từ khi "người viết tình ca" rời bỏ cõi đời. Nhưng tài năng, sự nỗ lực và tình yêu thương của người nhạc sĩ vẫn vẹn nguyên sức sống, trong những bài tình ca bất diệt ông để lại cho đời. **NGỌC MAI**

● Nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu và vợ, mối tình sâu sắc trọn đời. (Ảnh: NAG Nguyễn Á)

Sau tiếng còi xe...

Bấm còi xin vượt mà không được nhường đường, Trần Thanh Bình khá bức tức. Thế nên, khi vượt được lên, Bình đã ép đối phương vào lề đường rồi cùng bạn bè “dạy dỗ” tài xế đi xe máy một trận...

Bắt tài xế xe máy quỳ gối xin lỗi

TAND TP Hà Nội đã đưa bị cáo Trần Thanh Bình (SN 1987, ở Đồng Xuân, Phúc Yên, Vĩnh Phúc) ra xét xử về tội “Giết người”. Liên quan tới vụ án, Tòa cũng đưa bị cáo Nguyễn Văn Cường (SN 1992, ở Tích Sơn, Vĩnh Yên, Vĩnh Phúc) ra xét xử về tội “Gây rối trật tự công cộng”.

Theo hồ sơ vụ án, khoảng 17 giờ 30 phút ngày 4/1/2021, anh Đàm Mạnh Hải (SN 1981, ở Tân Dân, Sóc Sơn, Hà Nội) điều khiển xe máy đi trên đoạn đường gần cầu Xuân Hòa (thuộc địa phận thôn Lập Trí, xã Minh Trí, huyện Sóc Sơn), theo hướng từ UBND xã Minh Trí, huyện Sóc Sơn đi cầu Xuân Hòa. Cùng lúc này, Trần Thanh Bình điều khiển ô tô nhãn hiệu Hyundai Accent màu đen đi phía sau, bấm còi xin vượt.

Do đường hẹp nên anh Hải chưa kịp tránh thì Bình điều khiển ô tô vượt lên. Bình hạ kính xe ô tô xuống chửi, đồng thời ép xe máy của anh Hải vào lề đường. Sau đó, Bình gọi điện thoại cho người quen là Nguyễn Văn Hùng (SN 1997, ở Uy Nỗ, Đông Anh, Hà Nội) và Trần Minh Hùng (SN 2003, ở Minh Phú, Sóc Sơn, Hà Nội) đến giúp giải quyết mâu thuẫn với anh Hải.

Một lúc sau, Thanh Bình thấy Văn Hùng và Minh Hùng đi xe máy đến. Gặp nhau, Thanh Bình chỉ vào anh Hải nói: “Thằng kia lão quá, ép xe anh, đánh cho nó một trận”. Nghe vậy, Văn Hùng và Minh Hùng xông vào, dùng chân, tay đánh anh Hải, làm rơi mũ bảo hiểm của anh Hải xuống đất.

Lúc này, Văn Hùng nhặt mũ bảo hiểm lên, dùng để đánh vào đầu anh Hải, bắt anh Hải phải quỳ gối xuống xin lỗi Bình. Tương tự, Minh Hùng cũng dùng dép đánh vào người anh Hải. Sợ hãi, anh Hải phải quỳ xuống xin lỗi.

Khi được người dân gần đó can ngăn, anh Hải bỏ chạy, để xe máy lại hiện trường. Về đến nhà, anh Hải nói lại chuyện mình bị đánh cho vợ nghe. Thấy thế, chị Nguyễn Thị Tâm Mai (SN 1988, vợ anh Hải) và chị Đàm Thị Hồng Phong (SN 1977, chị gái anh Hải) đã đến nơi xảy ra vụ việc, mang xe máy của anh Hải về.

Sau khi bị đánh, anh Hải tìm hiểu thì được biết đối tượng đánh mình là Trần Thanh Bình. Qua các mối quan hệ, anh Hải lấy được số điện thoại của Bình.

Mâu thuẫn chất chồng

Theo cáo trạng, tối 4/1/2021, anh Hải kể lại chuyện bị đánh cho anh rể là Dương Văn Vinh (SN 1971, ở Tân Dân, Sóc Sơn, Hà Nội) nghe, đồng thời cho Vinh số điện thoại của Bình để liên hệ, yêu cầu phải xin lỗi và bồi thường. Dương Văn Vinh đã kể lại chuyện em vợ bị đánh cho anh ruột là Dương Văn Quang (SN 1966, ở Tân Dân, Sóc Sơn) và Nguyễn Văn Năm (SN 1963, ở Tân Dân) biết sự việc.

● Các bị cáo tại tòa.

Nghe xong, Quang nói với Năm: “Anh quen biết ai thì xử lý, nói chuyện dứt điểm”. Lúc này, Năm gọi điện cho Trần Thanh Bình để nói chuyện. Quá trình nói chuyện, giữa Năm và Thanh Bình nảy sinh mâu thuẫn, chửi bới, thách thức đánh nhau. Hai bên hẹn nhau ở một quán cà phê trên địa bàn xã Minh Trí để giải quyết mâu thuẫn. Sau đó, Năm cùng Quang và Vinh đi xe máy đến điểm hẹn đợi Trần Thanh Bình đến giải quyết mâu thuẫn.

Về phía Trần Thanh Bình, khi nhận điện thoại của Năm, Bình đang ngồi uống rượu tại TP Vĩnh Yên với Hà Ngọc Bình (SN 1998), Nguyễn Việt Lâm (SN 1996), Nguyễn Chí Long (SN 2001) và Nguyễn Văn Cường (SN 1992) đều ở TP Vĩnh Yên, Vĩnh Phúc. Kết thúc cuộc gọi, Thanh Bình bảo Nguyễn Văn Cường điều khiển xe ô tô chờ mình cùng cả nhóm đến điểm hẹn.

Trên đường đi, Trần Thanh Bình gọi điện cho Nguyễn Văn Hùng và Trần Minh Hùng nói là người va chạm giao thông lúc chiều hẹn gặp ở khu vực cầu Xuân Hòa. Nghe vậy, Văn Hùng và Minh Hùng đồng ý đi cùng Thanh Bình để hỗ trợ giải quyết mâu thuẫn. Hai người này nhanh chóng có mặt tại điểm hẹn, trước cả Thanh Bình.

Theo cáo trạng, tại quán cà phê, Văn Hùng và Minh Hùng gặp anh La Văn Sơn (SN 1992, ở Phú Minh, Sóc Sơn, là cậu ruột của Minh Hùng) đang ngồi trong quán nên vào ngồi uống bia cùng. Vừa lúc đó, Nguyễn Văn Năm đi vào quán tìm nhóm của Trần Thanh Bình.

Thấy Văn Hùng, Minh Hùng và một số người đang ngồi uống bia, Năm đoán là nhóm của Thanh Bình nên đi đến nói bằng quơ: “Chiều nay mấy con chó đánh em tao, nếu không xin lỗi thì tao chém chết”. Nghĩ Năm là người hẹn Thanh Bình đến giải quyết mâu thuẫn nên Văn Hùng và Minh Hùng không nói gì mà ra ngoài lấy xe máy, đi ra đầu cầu Xuân Hòa đợi Thanh Bình.

Khoảng 21 giờ cùng ngày, Văn Hùng và Minh Hùng thấy xe ô tô màu đen đi đến, nhảy đèn và nhìn thấy Thanh Bình

ngồi trong xe nên điều khiển xe máy theo sau ô tô. Khi đến trước cửa quán cà phê, nhóm của Thanh Bình dừng lại. Thanh Bình xuống xe, mở cốp sau lấy ra một thanh kiếm, còn Nguyễn Việt Lâm lấy 1 chiếc ô rồi cùng Văn Hùng, Minh Hùng và Chí Long đi vào quán cà phê. Trong khi đó, Nguyễn Văn Cường điều khiển xe ô tô quay đầu, rồi cùng Hà Ngọc Bình đứng cạnh xe để quan sát.

Ấu dả kinh hoàng

Theo cáo trạng, khi nhìn thấy Năm đang ngồi ở cửa quán thì Trần Thanh Bình hô: “Đúng nó rồi”. Thấy nhóm của Thanh Bình đông người và cầm hung khí nên Nguyễn Văn Năm bỏ chạy khỏi quán cà phê.

Vừa lúc đó, Dương Văn Vinh xuất hiện, hai tay cầm 2 gậy tuýp sắt chạy đến, ném 1 chiếc vào nhóm của Trần Thanh Bình nhưng không trúng. Sau đó, Vinh cầm chiếc còn lại vụt vào nhóm của Thanh Bình, trúng vào đầu Nguyễn Chí Long.

Thấy vậy, Thanh Bình quay lại, cầm kiếm chém nhiều nhát vào tay của Vinh. Chí Long thì xông vào giằng gậy tuýp sắt nhưng không được nên đập vào người Vinh một cái. Việt Lâm cũng xông đến giằng gậy từ tay của Vinh làm Vinh ngã xuống đất. Lâm dùng ô vụt vào người Vinh.

Thấy Vinh bị nhóm của Thanh Bình vây đánh nên Dương Văn Quang cầm tuýp sắt chạy đến vụt vào đầu Trần Thanh Bình. Bị đánh, Thanh Bình cầm kiếm đuổi Quang chạy về phía cầu Xuân Hòa. Văn Hùng cũng đuổi theo phía sau để hỗ trợ Thanh Bình đánh Quang...

Theo cáo trạng, Văn Hùng lao vào ôm Quang từ phía sau để Thanh Bình dùng kiếm chém liên tiếp nhiều cái vào vùng đầu, mặt... của Quang. Thanh Bình cũng chém 1 cái vào tay Văn Hùng... Vụ ẩu đả chỉ dừng lại khi một vài người trong các bên bỏ chạy, đuổi theo không kịp. Sau đó, nhóm của Thanh Bình lên ô tô, đưa người bị thương đi bệnh viện cấp cứu. Tương tự, anh Quang và anh Vinh cũng được gia đình đưa đi bệnh viện cấp cứu, điều trị

thương tích.

Hậu quả, anh Quang bị Trần Thanh Bình chém nhiều nhát vào người, bị tổn hại 33% sức khỏe. Anh Vinh bị Thanh Bình chém vào tay, tổn hại 3% sức khỏe. Văn Hùng bị Thanh Bình chém nhằm 1 nhát gây tổn hại 9% sức khỏe.

Sau khi phạm tội, ngày 15/7/2021, Nguyễn Văn Hùng, Nguyễn Chí Long, Nguyễn Việt Lâm, Trần Minh Hùng, Hà Ngọc Bình, Dương Văn Quang, Dương Văn Vinh bị Cơ quan CSĐT Công an huyện Sóc Sơn bắt giữ. Ngày 11/7/2022, TAND TP Hà Nội đã tuyên phạt Nguyễn Văn Hùng 8 năm tù về tội “Giết người”, Dương Văn Quang và Nguyễn Việt Lâm cùng 30 tháng tù, Dương Văn Vinh 20 tháng tù, Nguyễn Chí Long, Hà Ngọc Bình cùng 24 tháng tù và Trần Minh Hùng 15 tháng tù về tội “Gây rối trật tự công cộng”.

Đối với Trần Thanh Bình và Nguyễn Văn Cường, sau khi phạm tội đã bỏ trốn khỏi nơi cư trú. Cơ quan CSĐT Công an huyện Sóc Sơn đã ra quyết định truy nã. Đến ngày 28/7/2022, Thanh Bình và Cường ra đầu thú, khai nhận hành vi phạm tội của mình. Kết thúc phiên tòa, HĐXX TAND TP Hà Nội tuyên phạt bị cáo Trần Thanh Bình 13 năm tù về tội “Giết người”, Nguyễn Văn Cường 2 năm tù về tội “Gây rối trật tự công cộng”.

Đối với việc Trần Thanh Bình bị Dương Văn Quang dùng tuýp sắt đánh 1 cái vào vùng đầu, Cơ quan điều tra đã ra quyết định trưng cầu giám định tỷ lệ tổn hại sức khỏe của Trần Thanh Bình. Tuy nhiên, do thương tích không lớn, không ảnh hưởng đến sức khỏe nên Thanh Bình từ chối đi giám định vào không yêu cầu Quang bồi thường về dân sự.

Đối với Dương Văn Vinh bị Trần Thanh Bình dùng kiếm chém vào tay gây tổn hại 3% sức khỏe. Quá trình điều tra trước đây, Vinh yêu cầu xử lý Thanh Bình về hành vi cố ý gây thương tích. Tuy nhiên sau khi Thanh Bình bị bắt, Vinh có đơn đề nghị miễn truy cứu trách nhiệm hình sự đối với Thanh Bình. Do đó, Cơ quan CSĐT Công an TP Hà Nội không đề cập xử lý đối với Thanh Bình về hành vi này.

Đối với việc anh Đàm Mạnh Hải bị Thanh Bình, Văn Hùng và Minh Hùng đánh, anh Hải bị thương phần mềm vùng đầu và tai mức độ nhẹ nên Trung tâm pháp y – Sở Y tế Hà Nội xác định là không có chương mục quy định tỷ lệ tổn hại sức khỏe đối với tổn thương này. Do vậy, Công an TP Hà Nội đã ra quyết định xử phạt vi phạm hành chính đối với Thanh Bình, Văn Hùng và Minh Hùng về hành vi xâm hại sức khỏe của người khác theo quy định tại Nghị định 167/NĐ-CP ngày 12/11/2013 của Chính phủ.

Đối với xe ô tô nhãn hiệu Hyundai Accent do Nguyễn Văn Cường điều khiển đến hiện trường vụ án. Tại cơ quan điều tra, Trần Thanh Bình khai nhận chiếc xe trên là của vợ chồng Bình. Sau khi phạm tội, Thanh Bình bỏ trốn và đã bán chiếc xe cho người không quen biết trên mạng xã hội. Cơ quan CSĐT Công an huyện Sóc Sơn đã ra thông báo truy tìm phương tiện nhưng đến nay chưa có kết quả. **HÔNG MÂY**

Đặc sắc cổ xưa làng cổ
Bát Tràng

Nhắc đến dư vị ẩm thực Việt không thể không nhắc đến mâm cỗ, đặc biệt là cỗ Tết. Khác với mâm cơm ngày thường, mâm cỗ là bữa ăn có nhiều món ngon, được chế biến cầu kì mà ngày thường không có. Mâm cỗ là thứ nhất thiết phải có trong dịp Tết người Việt Nam, nếu không có mâm cỗ thì không thể gọi là Tết.

Mâm cỗ Việt Nam bao giờ cũng thịnh soạn, nhiều màu sắc, với các bát đĩa cao, thấp, đầy, vơi khác nhau. Đặc biệt, mâm cỗ tại mỗi vùng miền lại mang những nét đặc trưng riêng biệt cả về hương vị và hình thức. Nếu như mâm cỗ Tết miền Bắc hài hòa giữa những món nước và món khô, giữa thịt và rau; mâm cỗ Tết miền Trung cầu kỳ và tỉ mỉ thì mâm cỗ Tết miền Nam tuy chế biến đơn giản nhưng cực kỳ mỹ vị. Bức tranh ẩm thực tại mỗi miền khác biệt là vậy nhưng mỗi mâm cỗ đều hướng về những giá trị văn hóa truyền thống, truyền tải những thông điệp chung về cuộc sống và cội nguồn.

Ngày nay, mâm cỗ Tết của nhiều gia đình đã mang hơi hướng hiện đại hơn khi thêm thắt vào đó những món ăn từ phương Tây. Thế nhưng, đối với nhiều người yêu ẩm thực Việt, hương vị cỗ xưa vẫn luôn là thứ khiến họ xuyên xao và luôn nhớ về. Nói đến cỗ xưa mà không nói đến cỗ xưa làng cổ Bát Tràng có lẽ sẽ là một thiếu sót với nhiều người yêu ẩm thực, nhất là ẩm thực Hà Nội.

Nhắc đến Bát Tràng, mọi người thường biết đây là một trong những vùng tinh hoa nghề gốm lâu đời của Việt Nam. Nhắc đến nơi đây là nhắc đến gốm Bát Tràng. Thế nhưng nhiều người không biết, Bát Tràng còn nổi tiếng với văn hoá ẩm thực truyền thống được thành hình thông qua tên gọi “cỗ Bát Tràng”. “Cỗ Bát Tràng” có thể là một cái tên khá mới mẻ với nhiều người nhưng thật ra nó lại rất quen thuộc với những người sành ăn.

Cũng giống như cỗ vùng đất Hà Thành, mâm cỗ Tết ở làng Bát Tràng thường được các gia đình làm 4 bát, 6 đĩa (gia đình khá giả có thể làm 6 bát, 8 đĩa hoặc nhiều hơn). Các món ăn mâm cỗ Tết gồm có những món phổ biến như bánh chưng, gà luộc, canh bóng, xôi vò, nộm su hào,... Nhưng điểm thêm vào đó là những món có “một không hai” mà chỉ nơi đây mới chuyên như canh măng mực, nem chim câu, su hào xào mực, chả tôm cuốn lá lốt,...

Trong số đó, món ăn mang nét riêng nhất, tạo nên “thương hiệu” cỗ Bát Tràng phải nói đến món canh măng mực xé sợi danh bất hư truyền. Nguyên liệu làm nên bát canh măng mực ngon ngọt chính là măng khô Thanh Bì được sơ chế, phơi khô để dùng quanh năm, còn mực phải là mực cái Thanh Hóa vì thịt mềm và cho độ ngọt nước cao. Nước dùng thì được làm từ xương lợn, nước luộc gà và tôm he nên ngọt thanh, tạo nên nét đặc sắc của món canh măng mực.

● Cỗ xưa làng cổ Bát Tràng.

“Ăn một lần, nhớ cả đời” hay “Ngon đứt lưỡi” là những câu nói được nhắc đến khi bàn về mâm cỗ làng Bát Tràng. Chỉ với một mâm cỗ truyền thống ấy thôi thế mà Bát Tràng nổi tiếng khắp Hà Thành với nét văn hoá ẩm thực truyền thống chả lẫn đi đâu được và sự sành ăn hiếm có của con người nơi đây.

● Canh măng mực xé tay danh bất hư truyền.

Bát canh măng mực có màu vàng bắt mắt, măng giòn ngon còn mực thì dai ngọt cùng với vị ngọt của nước xương. Măng và mực được xé nhỏ như sợi tằm để hoà quyện vào nhau thật hài hoà mang lại cảm quan giòn dai ngọt thật kích thích vị giác. Ngoài ra, su hào xào mực với su hào khô ráo, ngọt tự nhiên quyện với mực giòn sần sật rất hấp dẫn và chả tôm cuốn lá lốt giòn rụm nướng than hoa chấm sốt mè cũng là những món ăn khiến nhiều người không thể quên.

Không chỉ chú trọng đến những món làm nên tên tuổi của làng Bát Tràng, những món ăn phổ biến như gà luộc, canh bóng,... cũng được người dân nơi đây kỳ công chế biến. Gà luộc phải tỉ mỉ chọn lựa, chọn con gà ri nhỏ dưới một năm tuổi, khi luộc da mới vàng, sáng bóng. Nước luộc đầu món gà do có mỡ nên dùng nấu món măng mực, nước hai trong nên đem dùng nấu canh bóng. Về phần canh bóng nhìn có vẻ tinh khiết, đơn giản nhưng trong ấy có đến 12 thứ nguyên liệu khác nhau. Món canh này muốn ngon thì miếng bóng phải mềm, giòn; nước dùng phải thêm thắt hương vị tôm khô từ Thanh Hoá, còn nguyên cả râu, thế mới ngọt được.

Khi thưởng thức mâm cỗ nơi đây thực khách vừa được thưởng thức hương vị vừa được được đã con mắt. Không chỉ chế

biến các món ăn một cách cẩn thận, tỉ mỉ, thuần thực, cỗ Bát Tràng còn ghi điểm với cách trình bày khéo léo, đẹp mắt. Món nào món nấy được bày lên mâm trông cũng đầy đủ và hấp dẫn. Thông qua mâm cỗ ta có thể thấy hết được tình yêu nghề của các nghệ nhân nơi đây dành cho ẩm thực truyền thống.

Cho đến nay, xã Bát Tràng đã có 5 người được công nhận Nghệ nhân văn hóa nghệ thuật ẩm thực làng nghề Việt Nam. Đây chính là những người mang ẩm thực Bát Tràng giới thiệu, truyền tải với du khách. Thế mới thấy cỗ Bát Tràng không chỉ thu hút thực khách bởi hương vị thơm ngon, phong phú hay hương vị truyền thống đặc trưng mà còn bởi cái tâm và cái tài của các nghệ nhân ẩm thực.

Hương vị xưa thu hút giới trẻ

Nếu như mấy năm về trước, ít ai biết đến cỗ Bát Tràng, nhất là các bạn trẻ. Thì giờ đây làng Bát Tràng lại là điểm đến của giới trẻ khi muốn được thưởng thức hương vị xưa. Đạo một vòng quanh các nhóm lớn nhỏ về ẩm thực trên Facebook hay các video về ăn uống trên nền tảng TikTok, không khó để bắt gặp mâm cỗ mang “thương hiệu” Bát Tràng. Điểm chung của mỗi bài đăng đều là những “lời khen có cánh” cho mâm cỗ tại nơi đây.

“Năm nào cũng đi Bát Tràng nhưng năm nay nhà tôi mới được ăn bữa cỗ cổ truyền của người Bát Tràng chính gốc nấu. Mâm cỗ có các món thân thuộc như gà luộc và cũng có những món tôi chưa được ăn bao giờ như canh măng mực. Theo cảm quan tất cả các món đều rất vừa miệng, được nấu bằng gia vị truyền thống, nguyên liệu tươi ngon và rất đầy đặn. Nhà tôi 8 người lớn mà ăn mâm 6 người vẫn no căng. Từ già trẻ lớn bé ai cũng ưng cái bụng và chắc chắn nếu có dịp nhất định sẽ quay lại”, chia sẻ của chị L.Lan trên Facebook.

Cũng giống như chị L.Lan, bạn M.Anh (Hà Nội) cũng đã trở thành khách quen ở làng cổ này sau khi được mời ăn cỗ cưới tại đây. Chị chia sẻ: “Đã cái miệng! Là những từ mà tôi đã thốt lên khi được ăn cỗ cưới ở Bát Tràng. Cả mâm cỗ đều rất hài hoà hương vị, kiểu thanh tao không ngấy mỡ mà lâu lắm rồi tôi mới được thưởng thức. Quả thật, nói không ngoa khi cho rằng cỗ Bát Tràng ngon nhất nhì Hà Thành”.

Cũng chính bởi “tiếng lành đồn xa” như vậy nên những năm gần đây, du khách đến Bát Tràng ngoài để tham quan, mua sắm các sản phẩm gốm sứ thì còn đến để được thưởng thức hương vị xưa mang nét riêng của làng cổ nơi đây. Có nhiều người đến lần đầu chỉ là để “ăn cho biết” nhưng khi biết rồi thì lại mãi

không quên được hương vị xưa ngọt lành ấy mà lại đến lần 2, lần 3.

Anh D.Hưng (Ninh Bình) vốn là một người đi theo phong cách ăn uống hiện đại với những món ăn được du nhập từ nước ngoài đã phải giật mình trước hương vị của mâm cỗ Bát Tràng. “Tôi được bạn bè rủ đi ăn thử cho biết thế nào là cỗ xưa. Thú thực lúc đầu tôi cũng không mong chờ gì nhiều vì khẩu vị của tôi thường hợp với những món ăn hiện đại. Tuy nhiên khi được thưởng thức các món ăn tại nơi đây tôi mới thấy vị giác của mình như bùng nổ. Từng món một đều mang hương vị hoàn hảo nhưng lại rất thân quen. Rõ ràng vẫn là những nguyên liệu ấy nhưng qua tay của những nghệ nhân mà các món ăn đã được nâng tầm hương vị”, D.Hưng tâm sự.

Quả thực, nhiều thực khách đã hoàn toàn bị chinh phục bởi hương vị xưa của mâm cỗ nơi đây. Rõ ràng những khái niệm hương vị xưa là nhàm chán, là không ngon đều đã bị bác bỏ trước cỗ xưa làng cổ Bát Tràng. Và cũng nhờ mâm cỗ này mà nhiều người đã biết đến Bát Tràng không chỉ là làng nghề truyền thống gốm sứ đặc sắc, tiêu biểu của Thủ đô và cả nước. Mà còn là nơi gìn giữ và phát triển nhiều nét văn hoá cổ truyền, cũng như những món ẩm thực truyền thống. **TUỆ ANH**

Mùa Xuân và những nẻo đường thiện nguyện

Bánh chưng xanh, bao lì xì đỏ,... những thứ tưởng chừng như quen thuộc với mọi người khi Tết đến lại thật lạ lẫm với những người có hoàn cảnh khó khăn. Thấu hiểu được điều đó, những tấm lòng hảo tâm từ khắp mọi miền đã chung tay góp sức để mang Tết ấm đến muôn nơi.

Ấm áp nghĩa tình từ chương trình Tết

Khi Tết cổ truyền “gõ cửa” mọi nhà, hình ảnh gia đình quây quần bên mâm cỗ đầy với bánh chưng xanh, tổ ấm được trang trí rực rỡ với hoa đào, hoa mai khoe sắc, cùng trao cho nhau những lời chúc mừng và bao lì xì đỏ thật quá đỗi quen thuộc. Thế nhưng, trong không khí rộn ràng của mùa xuân, đâu đó vẫn còn những mảnh đời khó khăn không được đón một cái Tết trọn vẹn.

Thấu hiểu được những khó khăn đó cộng với truyền thống đùm bọc, nghĩa tình của dân tộc, Tết cổ truyền là cơ hội để mọi người trao gửi yêu thương, thể hiện tinh thần kết nối và bày tỏ lòng biết ơn với cuộc sống. Với mục tiêu mọi người, mọi nhà đều có Tết ấm, những chương trình thiện nguyện Tết đã được khởi động vào đầu năm 2023.

Một trong số những chương trình nổi bật có thể kể đến là chương trình “Tam Chúc 10 nghìn bánh chưng xanh 2023”. Với mong muốn gói 10 nghìn chiếc bánh chưng trao tặng cho những người có hoàn cảnh khó khăn, trẻ em vùng cao ở các tỉnh miền núi, trong 2 ngày 7 và 8/1, Ban Quản lý Khu Du lịch Quốc gia Tam Chúc (huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam) đã tổ chức chương trình trên.

Với ý nghĩa cao đẹp, chương trình đã thu hút sự tham gia của của 14 đơn vị trong và ngoài tỉnh với khoảng 3.000 tăng ni, phật tử, tình nguyện viên và du khách tham gia gói bánh, để dành tặng những người có hoàn cảnh khó khăn, trẻ mồ côi nhân dịp đầu xuân. Đây không chỉ là hoạt động mang ý nghĩa thiện nguyện, thể hiện tinh thần từ bi của nhà Phật mà còn mang nặng tinh thần đoàn kết, “tương thân, tương ái”, “lá lành đùm lá rách” của người Việt Nam.

● Chương trình “Tam Chúc 10 nghìn bánh chưng xanh 2023”.

● Chuyến xe nghĩa tình có mặt tại khắp mọi miền.

Được biết, ngay sau khi gói xong, toàn bộ số bánh được lược ngay trong khu vực chùa Tam Chúc và được đưa đi tặng bà con trong và ngoài tỉnh Hà Nam. Một phần trong số 10.000 bánh chưng xanh được gói ngày hôm sau cũng đã được các tình nguyện viên mang đến tặng bà con ở những xã, huyện vùng sâu, vùng xa của tỉnh Sơn La còn khó khăn.

Tết đến gần, nhà nhà ai cũng mong ngóng được đoàn viên, do đó nhu cầu đi lại tăng cao, vé tàu, vé xe mỗi dịp này lại là nỗi trăn trở của nhiều người. Để chia sẻ một phần khó khăn, cùng với vạn bánh chưng xanh, những chuyến xe nghĩa tình từ khắp mọi miền Tổ quốc cũng đã hoạt động hết công suất trong dịp Tết 2023.

Lần thứ 7 liên tiếp dự án thiện nguyện được tổ chức hàng năm vào dịp Tết Nguyên đán mang tên “Chuyến xe về Tết” đã được tổ chức vào đầu năm 2023. “Chuyến xe về Tết 2023” do Quỹ thiện nguyện Tâm Thương phối hợp cùng Đoàn Thanh niên Học viên Công nghệ Bưu chính viễn thông, miễn phí 100% hỗ trợ các bạn học sinh, sinh viên về quê ăn Tết, theo lộ trình dọc tuyến quốc lộ 1A, điểm cuối của hành trình là tỉnh Hà Tĩnh.

Được khởi động từ năm 2015 đến nay trong 7 năm liên tiếp,

quỹ thiện nguyện Tâm Thương đã liên tục tổ chức các “chuyến xe về Tết” miễn phí 100% hỗ trợ các bạn học sinh, sinh viên, người khó khăn, yếu thế về quê ăn Tết. Với mong muốn góp phần chăm lo đời sống tinh thần và vật chất cho các bạn học sinh, sinh viên khó khăn được tốt hơn, đưa không khí Tết đến với mọi người, mỗi tấm vé 0 đồng của “Chuyến xe về Tết 2023” chứa trong đó cả tình yêu, sự sẻ chia và niềm hy vọng vào một mùa xuân tươi sáng hơn.

Thời điểm càng gần Tết, những chuyến xe nghĩa tình xuất hiện ngày càng nhiều hơn. Tại khắp các thành phố như Hà Nội, TP HCM, Nha Trang, Gia Lai,... những chuyến xe 0 đồng đều đã lần bánh đưa học sinh, sinh viên, người lao động, người khó khăn trở về quê hương ăn Tết. Không chỉ chở người, hàng hoá, những chuyến xe nghĩa tình còn góp phần chở không khí mùa xuân ấm áp tới cộng đồng.

“Phiên chợ 0 đồng”, “Xuân ấm vùng cao”, “Tết vì người bệnh”, “Cặp bánh chưng xanh – Tết an lành”, “Xuân yêu thương – Tết hạnh phúc” và vô vàn những chương trình thiện nguyện khác đã được tổ chức trong dịp Tết Nguyên đán Quý Mão 2023. Mỗi chương trình dù có tên gọi, phương thức hoạt động hay đối tượng khác nhau nhưng đều chung mong muốn những điều tốt đẹp nhất sẽ đến với mọi người, mọi nhà. Và như thế, những ngày Tết sẽ thật sự có ý nghĩa hơn khi tất cả mọi người đều được hưởng một mùa xuân ấm áp trong sự sẻ chia, đùm bọc của cộng đồng.

“Chúng ta cho đi chính là nhận lại”

Để mang một cái Tết ấm áp đến cho mọi người, trên nẻo đường thiện nguyện chắc chắn không thể thiếu dấu chân của các tình nguyện viên. Họ là những người đã đóng góp thời gian, công sức của mình cho những hoạt động thiện nguyện đầy ý nghĩa.

Lần đầu tiên tham gia chương trình thiện nguyện ở quận nơi mình sinh sống, chị T.Hương (Hà Nội) đã dành ra 1 tuần để cùng mọi người chuẩn bị một cái Tết đủ đầy cho những người có hoàn cảnh khó khăn. Từ đi chợ, mua bán, gói bánh chưng, chia quà, phát quà,... hoạt động nào chị T.Hương cũng không bỏ lỡ. Hà Nội những ngày cuối năm bận bịu là thế nhưng chị và mọi người vẫn cố gắng bỏ ra quỹ thời gian ít ỏi của mình cho hoạt động thiện nguyện.

Nhớ lại những ngày cận Tết, chị T.Hương lại bồi hồi khi nghĩ về quãng thời gian làm tình nguyện viên của mình: “Một trong những hoạt động ý nghĩa nhất trong đầu năm nay của tôi chính là được đi làm thiện nguyện cùng mọi người. Đó là những ngày thức khuya, dậy sớm, tay chân lúc nào cũng tât bật nhưng chả khi nào thấy mệt mà chỉ thấy hào hứng thôi. Vào khoảnh khắc tôi được nhìn ngắm những nụ cười trên môi của các cụ già hay các cháu nhỏ là tôi biết mình đã làm được việc ý nghĩa”.

Cũng giống như chị T.Hương, thấy được ý nghĩa của công việc thiện nguyện, nhiều bạn trẻ đã tích cực tham gia các chương trình để góp phần mang “sắc

xuân” đến những hoàn cảnh khó khăn. Tại một số trường cao đẳng, đại học tại các thành phố lớn, nhiều bạn sinh viên dù đã bắt đầu bước vào kỳ nghỉ Tết nhưng thay vì thu xếp về quê sớm, nhiều bạn trẻ lại quyết định ở lại thành phố để tham gia vào các chương trình thiện nguyện do nhà trường, địa phương sinh sống tổ chức.

M.Thư (Thanh Hóa) là sinh viên năm ba một trường đại học tại Hà Nội, dịp Tết này M.Thư và bạn bè được nghỉ Tết sớm nhưng cô và một vài người bạn quyết định ở lại để tham gia chương trình hướng đến lợi ích cộng đồng dịp Tết. Suốt thời gian tham gia hoạt động các bạn sinh viên trẻ đã dành nhiều thời gian, công sức để tổ chức các hoạt động tìm kiếm nhà tài trợ, huy động kinh phí và tự tay mua đồ để gói quà tặng cho những bệnh nhân ở các bệnh viện như Bệnh viện Bạch Mai, Bệnh viện Bệnh Nhiệt đới TƯ, Bệnh viện Tâm thần Hà Nội, Bệnh viện K...

Được biết, dù con gái không về quê sớm với gia đình nhưng bố mẹ của M.Thư hoàn toàn ủng hộ quyết định này. “Đến tận 28 tháng Chạp tôi mới bắt đầu xách vali về quê ăn Tết với gia đình. Mọi người ở nhà đều mong con gái về sớm nhưng khi biết mong muốn ở lại làm từ thiện của tôi bố mẹ rất ủng hộ. Đến mấy ngày Tết bố mẹ còn khoe con gái đi làm tình nguyện ở trên Hà Nội với giọng rất tự hào”, M.Thư cười nói.

H.Nam (Vĩnh Phúc) cũng quyết định ở lại Hà Nội để tham gia chương trình thiện nguyện của một tổ chức nước ngoài. Sau khi tham gia chương trình và thấy được ý nghĩa của sự cho đi. Ngay sau Tết, H.Nam đã tiếp tục đăng ký tham gia các chương trình thiện nguyện khác với mong muốn được cống hiến cho cộng đồng.

“Tôi cảm thấy biết ơn vì đã được tham gia hoạt động từ thiện. Từ trước đến nay tôi chỉ nghĩ mình sống tốt là được mà không nghĩ nhiều đến việc giúp đỡ người khác. Nhưng khi làm việc tốt tôi mới thấy được niềm vui, niềm hạnh phúc khi mình cho đi. Vậy mới thấy được cuộc sống này chúng ta cho đi chính là nhận lại”, H.Nam chia sẻ.

Có thể thấy, những tình nguyện viên dù ở bất cứ độ tuổi nào hay ở bất cứ nơi đâu cũng không quản ngại khó khăn, vất vả để chung tay mang mùa xuân đến. Biết rằng “một cánh én nhỏ chẳng làm nên mùa xuân” nhưng với nhiều “cánh én nhỏ” Tết ấm đã thực sự đến được với cộng đồng. **LINH CHI**

“Cõi thơ” ở đất Kinh kỳ ngàn năm

Mùa lễ hội Quý Mão, “Ngày thơ Việt Nam” được diễn ra tại Hoàng Thành Thăng Long – Di sản quốc gia đặc biệt được UNESCO ghi danh vào Danh mục Di sản Văn hóa Thế giới. Người yêu thơ và du khách lạc vào “Cõi thơ” để thưởng thức, thưởng lãm thơ với nét truyền thống hòa quyện công nghệ 4.0, góp phần tô thắm thêm nét đẹp văn hóa của dân tộc.

● Ngày thơ Việt Nam những năm trước được tổ chức tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám.

● Thi ca hình thành và đồng hành cùng dòng chảy lịch sử của dân tộc Việt Nam.

● Ngày thơ là nơi hội ngộ tao nhân, mặc khách.

Nơi hội ngộ tao nhân, mặc khách

Chia sẻ về Ngày Thơ Việt Nam 2023, Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam - Nguyễn Quang Thiều cho hay, tên chủ đề Ngày thơ Việt Nam 2023 là “Nhịp điệu mới” với ước vọng, khí thế và niềm tin mới cùng với sự phục hồi mọi mặt đời sống kinh tế, văn hóa, xã hội, hướng tới một tương lai tràn đầy hy vọng về những điều tốt đẹp.

Dưới sự chủ trì của Hội Nhà văn Việt Nam và đồng tổ chức của Hoàng Thành Thăng Long, toàn bộ hoạt động của Ngày thơ được thiết kế và dàn dựng bởi ê-kíp sáng tạo gồm: Tổng đạo diễn - nhà thơ, đạo diễn Lê Quý Dương; phụ trách mỹ thuật - họa sĩ Phạm Hà Hải, họa sĩ Lê Đình Nguyên. Sự kiện chính của Ngày thơ thay vì diễn ra vào buổi sáng, sẽ tổ chức vào đêm Rằm để tăng hiệu quả âm thanh, ánh sáng và tính sân khấu.

Người yêu thơ và du khách sẽ vào “Cõi thơ” với “Công thơ”, “Đường thơ” để thưởng lãm 100 câu thơ hay của thi ca Việt Nam được viết trên giấy dó tạo hình thành những chiếc quạt - cánh bướm.

Cuối “Đường thơ”, khán giả sẽ đến “Nhà ký ức”, nơi trưng bày các hiện vật đặc biệt của các nhà thơ tên tuổi qua nhiều thời kỳ của văn học Việt Nam do Bảo tàng Văn học Việt Nam cung cấp. Bên cạnh “Nhà ký ức” là “Quán thơ”, nơi các nhà thơ, tao nhân mặc khách nhiều thế hệ giao lưu với

công chúng, đọc thơ và trò chuyện về nền thi ca Việt Nam.

Tại vị trí trung tâm, trước cửa Doan Môn là sân khấu diện tích khoảng 350 m² sân, trong đó có 100 m² sân bằng kính, được gọi là “Đàn thơ” - nơi diễn ra Đêm thơ Nguyên tiêu. Từ trên tường thành sẽ có hai tấm pano lớn được thả xuống. Trên mỗi tấm pano chép bài thơ Thần của Lý Thường Kiệt và bài thơ Nguyên Tiêu của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Bên trái sân khấu là hai “Cây thơ”, từ trên cành cao sẽ thả xuống những phong thơ, bên trong có những câu hỏi thú vị, đồ vui kiến thức thơ dành cho bạn yêu thơ, người chiến thắng sẽ nhận được những phần quà thú vị từ Ban Tổ chức.

Nhà thơ Hữu Việt - người phụ trách kịch bản cho biết, thời gian tổ chức của Ngày thơ năm nay bao gồm cả ngày Rằm tháng Giêng (tức ngày 5/2/2023) thay vì chỉ diễn ra vào buổi sáng ngày Rằm như những lần tổ chức trước.

Buổi sáng, tại Hội trường lớn của Khu di tích Hoàng Thành Thăng Long Hội Nhà văn Việt Nam sẽ chủ trì Tọa đàm “Thơ hiện nay với hôm nay”, với sự tham gia của các nhà thơ nhiều thế hệ, thảo luận và làm rõ những vấn đề quan trọng của thi ca đương đại. Song song với tọa đàm trên hệ thống màn hình led trước cổng Doan Môn sẽ phân trình chiếu các phim tư liệu về cuộc đời và sự nghiệp của các nhà thơ nổi tiếng đã góp phần xây dựng nên nền thi ca Việt Nam.

Buổi trưa sẽ tiếp tục trình chiếu video clip tuyển chọn các ca khúc nổi tiếng được phổ nhạc từ những bài thơ được nhiều người yêu thích trên hệ thống màn hình LED trước cổng Doan Môn.

Buổi chiều sẽ diễn các hoạt động đọc thơ, trò chuyện về thơ trong Quán thơ; công chúng tham quan và giao lưu tại Nhà ký ức thơ. Song song là hoạt động trình chiếu các phim tư liệu về các hoạt động nổi bật của Hội Nhà văn Việt Nam trong thời kỳ đổi mới, hội nhập và phát triển trên hệ thống màn hình led trước cổng Doan Môn.

Buổi tối, chương trình nghệ thuật chính của Ngày thơ, diễn ra tại sân khấu trung tâm trước cổng Doan Môn. Điểm đặc biệt của năm nay là chỉ có một sân thơ duy nhất (khác với những lần tổ chức trước tại Văn Miếu - Quốc tử Giám, chia ra hai sân thơ) dành cho các nhà thơ mọi thế hệ.

Sẽ có 21 bài thơ/tác giả thơ xuất hiện trong chương trình, tương đương với con số Ngày thơ Việt Nam lần thứ 21. Công chúng sẽ được gặp lại hình ảnh của các nhà thơ nổi tiếng giai đoạn Thơ Mới đến thơ kháng chiến chống Pháp như: Nguyễn Đình Thi, Chế Lan Viên, Huy Cận, Xuân Diệu, Hoàng Cầm, Lê Đạt, Chính Hữu... qua giọng đọc của các nhà thơ từ kho tư liệu của Bảo tàng Văn học Việt Nam. Tiếp theo là phần đọc, trình diễn, diễn xướng thơ của các nhà thơ thế hệ chống Mỹ; thế hệ nhà thơ sau 1975 đến

thời kỳ Đổi mới; và cuối cùng là của các nhà thơ Trẻ. Đan xen với đọc thơ, các nghệ sĩ nổi tiếng sẽ trình diễn những ca khúc được phổ nhạc từ các bài thơ được công chúng yêu thích.

Lễ hội thi ca thi vị

Tổng đạo diễn - Lê Quý Dương chia sẻ: “Thi ca của chúng ta thực sự hình thành và đồng hành cùng với dòng chảy lịch sử của cả dân tộc suốt hàng nghìn năm qua. Và đặc biệt, thi ca đã trở thành nơi không chỉ là chỗ dựa mà còn là một nơi để tìm về. Thơ là nơi xuất phát nhiều ý nghĩa đối với tâm hồn của dân tộc từ lúc đất nước thanh bình cũng như chiến tranh. Từ những lúc khó khăn, nghèo nàn, lạc hậu đến lúc đổi mới, phát triển luôn luôn thấy bóng dáng của thi ca ở đó.

Đặc biệt, 4 doanh nhân văn hóa của Việt Nam được UNESCO công nhận đều là 4 nhà thơ: Hồ Chí Minh, Nguyễn Du, Nguyễn Đình Chiểu, Hồ Xuân Hương. Dân tộc của chúng ta chính là một dân tộc của thi ca. Điều này cực kỳ quan trọng. Chính vì vậy, các ngày lễ hội này làm cho thi ca thêm giá trị”.

Theo Tổng đạo diễn Lê Quý Dương, toàn bộ không gian của Hoàng thành Thăng Long sẽ là không gian của thơ, các nhà thơ là tâm điểm. Một điều đặc biệt, “Ngày thơ” năm Quý Mão là sự kết hợp hài hòa giữa công nghệ hiện đại với các văn hóa truyền thống. Cũng bắt đầu lấy từ một ý tưởng của Bác Hồ, câu thơ của

Ngày Thơ Việt Nam được tổ chức vào ngày Rằm tháng Giêng Âm lịch hằng năm trên cả nước, đúng dịp kỷ niệm ngày Bác Hồ viết bài thơ “Nguyên Tiêu” vào ngày Rằm tháng Giêng năm Mậu Tý (1948). Ngày Thơ Việt Nam được tổ chức theo quyết định của Hội nhà văn Việt Nam, dưới sự đồng ý và chỉ đạo của Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương và Bộ Văn hóa - Thông tin Việt Nam.

Ngày thơ Việt Nam lần thứ nhất được tổ chức vào đầu xuân, ngày rằm tháng Giêng năm Quý Mùi - 2003 trong phạm vi 63 tỉnh, thành phố trên cả nước, do Hội văn học nghệ thuật các tỉnh, thành phố chủ trì. Tại Hà Nội, Ngày thơ Việt Nam đầu tiên được tổ chức long trọng tại Văn Miếu Quốc Tử Giám, thu hút hàng vạn người tham gia.

Mở đầu lễ hội là lễ kéo cờ thơ nhuộm màu ngũ sắc như lễ hội cổ truyền, ở giữa có họa tiết hình con chim lạc và một chữ Thơ. Người yêu thơ cùng nhau ngâm bài thơ “Nguyên tiêu” của Hồ Chí Minh và các bài thơ của các thi nhân nổi tiếng xưa, nay.

Đây là dịp công chúng yêu thơ trên cả nước tôn vinh những thành tựu thơ ca Việt Nam trong quá khứ, giới thiệu thơ ca đương đại trong quá trình đổi mới, xây dựng đất nước. Suốt 20 năm qua, sự kiện vừa là nơi gặp gỡ của các thi sĩ và công chúng yêu thơ, vừa góp phần tôn vinh nền thi ca Việt Nam, bồi đắp tâm hồn, giá trị nhân văn, vẻ đẹp tinh thần của một dân tộc.

Bác: “Nay ở trong thơ nên có thép. Nhà thơ cũng phải biết xung phong”. Trên toàn bộ không gian, Ban tổ chức thiết kế là những cái khung thép, khung mạ rất hiện đại. Nó trở thành một bộ xương sống rất khỏe cho toàn bộ “Cõi thơ”. Và trong không gian thép này có sự rắn chắc có sự mềm mại, trữ tình, lãng mạn của những cánh bướm thơ, những chiếc đèn lồng, đèn có bông, có hoa.

Ngày Thơ, cùng với sự kết hợp của các loại hình âm nhạc, hội họa, trình diễn, ánh sáng... sẽ truyền tải đến những người yêu thơ về đẹp thơ ca trong đời sống, góp phần lan tỏa tinh thần nhân văn thông qua loại hình văn học.

“Chúng tôi muốn biến Ngày thơ Việt Nam trở thành một lễ hội đón nhận những người yêu thơ, cả những người chưa yêu thơ. Khi tới không gian của Hoàng thành Thăng Long, chúng ta đều sẽ có niềm yêu duy nhất, đó là thơ ca. Cho nên chúng tôi chọn Hoàng Thành Thăng Long. Thơ sẽ không phải chỉ có trầm lặng ở trong cuộc sống. Thơ phải trở thành một nguồn năng lượng mới, trở thành một tinh thần mới, với tất cả những khát vọng mới cho xã hội tốt đẹp hơn” - Tổng Đạo diễn Lê Quý Dương nhấn mạnh.

THUY DƯƠNG

Hành tây bỗng trở thành biểu tượng “giàu có” ở Philippines

Theo thống kê chính thức, giá hành tây ở Philippines đã tăng lên khoảng 700 peso (tương đương 12,8 USD)/kg vào tháng trước. Con số này cao hơn giá thịt và mức lương tối thiểu hàng ngày của quốc gia Đông Nam Á này.

Hiện nay, hành tây ở đất nước này được ví như một vật phẩm xa xỉ và đắt đỏ, trở thành biểu tượng của sự “giàu có”.

Theo đó, vào tháng trước, giới chức phát hiện lô hành tây vàng trị giá 17 triệu peso bên trong các thùng chứa dán nhãn đựng quần áo, giày dép và nhiều đồ gia dụng khác nhau. Vài ngày trước đó, số hành tây trị giá 20 triệu peso, nặng 50.000kg, được

tìm thấy giấu trong các sản phẩm bánh ngọt và bánh mì.

Đầu tháng này, 10 thành viên phi hành đoàn Philippine Airlines bị điều tra vì âm mưu tuồn gần 40kg hành tây và trái cây vào túi hành lý. Các quan chức sau đó cho biết họ sẽ không phải đối mặt với cáo buộc, cảnh báo khách du lịch không mang theo mặt hàng này mà không có giấy phép.

Thậm chí cô dâu Ilongga ở thành phố Iloilo của Philippines đã chọn tính thực dụng hơn thẩm mỹ khi mang theo một bó hành tây vào lễ đường thay vì những bó hoa cưới rực rỡ truyền thống. Vì đối với cô, sau đám cưới, hoa sẽ héo và bị vứt đi nhưng hành tây vẫn có thể sử dụng được. Trong khi đó ở Cavite, một cặp vợ chồng mới cưới cũng dùng hành tây làm quà cho những người

thân tham dự lễ cưới.

Không phải ngẫu nhiên hành tây được chọn làm hoa cưới và quà cưới, vì đối với người dân Philippines, hành tây hiện nay thực sự là một thực phẩm xa xỉ. Lạm phát cao kỷ lục trong 14 năm qua tại Philippines vào tháng trước với giá nhiên liệu và thực phẩm tăng nhanh.

Giá cả tăng cao cũng ảnh hưởng đến các quầy thức ăn đường phố ở Cebu, nơi được người dân địa phương và khách du lịch ưa chuộng.

Rau chiên, thịt và hải sản thường được phục vụ với hành tây và nước sốt giấm. Tuy nhiên, nhiều người bán hàng đã phải cắt giảm sử dụng hành tây, khiến cho món ăn trở nên thiếu hương vị.

Để đáp ứng nhu cầu và đẩy giá bán lẻ xuống dưới 200 pesos (3,65 USD), Chính phủ đã phê duyệt việc nhập khẩu 21.000 tấn hành tây và đối mặt với yêu cầu xử lý những thương nhân nghi tích trữ hành. Nhưng giá hành vẫn ở mức cao và những người nông dân trồng hành như Angeles đã thu hoạch sớm hơn bình thường để thu lợi nhuận. “Những gì đang xảy ra mang tính lịch sử. Đây là lần đầu tiên giá hành đạt đến mức này”, Angeles, 37 tuổi, nói khi những nhân công của anh đang nhổ hành gần thị trấn Bongabon - nơi tự xưng là “thủ phủ hành” của đất nước.

Đây không phải lần đầu tiên Philippines rơi vào tình trạng thiếu lương thực cơ bản khiến giá cả tăng vọt - đường, muối và gạo đều từng

xảy ra hiện tượng tương tự. Năng suất thấp, chi phí cao, đầu tư không đủ vào thủy lợi và máy móc, khả năng tiếp cận các cơ sở bảo quản lạnh kém, đường sá từ nông trại tới chợ kém và những cơn bão phá hoại mùa màng là những yếu tố ảnh hưởng tới lĩnh vực này.

Tổng thống Philippines Ferdinand Marcos thừa nhận ngành nông nghiệp nước này đang phải đối mặt với nhiều vấn đề khi cầu vượt quá cung, gây áp lực lên giá cả và khiến Chính phủ không còn lựa chọn nào khác ngoài nhập khẩu. Philippines đang trong tình trạng “khẩn cấp” do ngành nông nghiệp bị bỏ bê trong nhiều năm, với sản lượng dưới mức nhu cầu.

Với những cú sốc ảnh hưởng đến nền kinh tế toàn cầu và các vấn đề về chuỗi cung ứng, ông Marcos nhấn mạnh Chính phủ phải có nhiều nguồn cung và Philippines đang phối hợp với các quốc gia khác để phát triển mô hình “nhà cung cấp phi truyền thống”. **THU THƯƠNG**

Fuelling Values To Life

Chúc Mừng Năm Mới

2023

TỔNG CÔNG TY KHÍ VIỆT NAM

Tòa nhà PV Gas Tower, 673 Nguyễn Hữu Thọ, Phước Kiến, Nhà Bè, TP. Hồ Chí Minh

Điện thoại: (84-28) 3781 6777 | Fax: (84-28) 3781 5666 | Email: pvgas@pvgas.com.vn | Website: www.pvgas.com.vn